b c fili ſalathiel: ſ̄ue meꝰ dic̄
d dn̄s ⁊ ponā te quaſi ſigna-
e culū qꝛ te elegi dicit domi-
nus exercituum.

Explicit Aggeus ꝓpħa.

Incipit prologus in za-
chariam prophetam.

a b SEcūdo anno darij re-
gis medoꝝ aggeū et
zachariā ꝓphetaſſe:
c lectiones eorundem decla-
rāt. Sꝫ hac de cauſa agge-
us zacharie i ordine ꝓphe-
raꝝ ꝑlatꝰ eē videt̄: ꝙ eū du-
obꝰ mēſibꝰ vt ꝑdictorū le-
ctiōes oñdūt: i ꝓphetia ꝑ-
ceſſiſſe inuenit̄: ⁊ ad repati-
onē tēpli ꝑcepto dei ppl'm
d animaſſe: vt eſdras refert
dicēs. In ſcd̄o anno darij
regis ꝑſaꝝ ꝓphetauert̄ ag-
geus ⁊ zacharias filiꝰ ad-
do ꝓphete ſup iudeos qui
erant in iudea ⁊ ir'lem: ſup
iſrl' in nomine dei ſup eos.
Tūc ſurrexerūt zorobabel
filiꝰ ſalathiel ⁊ ieſus filius
ioſedech ⁊ principes eius
inchoauert̄qꝫ edificare do-
mū dei q̄ ē i ir'lm. Quibꝰ cū
adeſſent prophete: exhor-
tatione ſua adiuuerūt eos

b Filii ſalathiel xp̄s ei ſm carnē dr̄ filiꝰ ſalathiel ſic̄ et da-
uid ⁊ alioꝝ in genealogia xp̄i poſitorū. c Ser. meus.
ſm humanā naturā in q̄ minor ē patre. d Et ponā te
quaſi ſignaculū .i. ſignū federis int̄ deū ⁊ genꝰ humanū.
ꝑꝑ qd̄ ſcīis ſymeon dixit de eo Lu. ij. Ecce poſitꝰ ē h̄ in
ruinā ⁊ reſurrectio-
nē multoꝝ in iſrael
⁊ in ſignū cui ꝯdice-
tur .ſ. a ſacerdotibꝰ ⁊
ſcribis. e Quia te
elegi ad opꝰ redem-
ptiōis hūane. Dicit
dn̄s exercituū. q̄ eſt
ipa veritas ⁊ viuit ⁊
regnat i ſecula ſecu-
lorum Amen.

In capi. ij. Aggei
vbi dr̄ in poſtill'. Iō
alit̄ dicendū ꝙ licet
martius ſit ꝑmꝰ mē-
ſis.

Additio.

APud hebre-
os nō ſolū ē
vnum principiū an-
ni. ſꝫ plura. Primꝰ
ei mēſis ſm ordinē
feſtoꝝ ē mēſis noua-
rū frugū qd̄ ſp ē circa eq̄noctiū ꝟnale i q̄ tp̄e exiuert̄ d̄ egi-
pto. Aliꝰ mēſis ꝑmꝰ ē ſm cōputationē iubilei et ē mēſis
ſeptimꝰ a ꝑdicto ꝑme mēſe. ⁊ iſte cōuenienter ē circa equi-
noctiū autūnale. Nō aūt diuerſitatis hoꝝ pricipiorū de-
clarat̄ ē. in additione ſuper Exꝓd. ca. xij.

In eo. ca. vbi dicit̄ in poſtil'. Et ego mouebo celum.

Additio.

QUod dr̄ hic. Mouebo celū ⁊ terrā ⁊c̄. pōt etiā in-
telligi de terremotu magno q̄ ſm Ioſephuꝫ tēpe
herodis ſub q̄ natꝰ ē dn̄s ꝯtigit. ⁊ qꝛ cuꝫ t̄ra mouet̄
totū mundū eſtimant homines moueri: iō dicit. Moue-
bo celū ⁊c̄. In eodē ca. vbi dr̄ in poſtil. Meū ē argētuꝫ
⁊ meū eſt aurum.

Additio.

PEr h̄ ꝙ dr̄. Meū ē argentū ⁊c̄. intellligit̄ ꝙ maior-
tas glie ſecūdi tēpli nō ē accipienda ſm diuitias
tp̄ales. ſꝫ qꝛ ꝑdixerat imediate. Implebo domum
iſtā gloria. ne forte aliq̄s itelligeret eē dictū d̄ gloria diui-
tiaꝝ. iō ſb̄dit. Meū ē argentū ⁊ meum ē auꝝ ⁊c̄. eo mō q̄
pſalmiſta dixit. Nō in ſacrificijs tuis arguā te ⁊c̄. Nec ei
ſūt oēs beſtie ſiluaꝝ ⁊c̄. q. d. nō ē itelligēda h̄ gloria d̄ mł-
titudine diuitiaꝝ. qꝛ talē gloriā non reputo nec reqro. q̄a
meū ē argentū. In eo. ca. vbi dr̄ in poſtil'. Alia. qꝛ hō eſt
magis ſuſceptiuꝰ ſanctificatiōis ⁊ pollutionis.

Additio.

SIcut pānus ſanctificatus non ſanctificat ex tactu
ſuo id qd̄ tāgit: ita nec hō ſanctificatꝰ ſolo tactu ſā-
ctificat illō qd̄ tangit. Vn̄ h̄ rōꝫ ſcd̄a poſtillatoris
nō videt̄ valere: nec etiā ad intentū ꝓphete ꝑtinere videt̄.
Intēdit ei ꝓpħa ex rn̄ſionibꝰ ſacerdotū oñdere ppl'o: ꝙ lꝫ
facerēt aliq̄ bona ex genere. tn̄ exq̄ ipi nō erāt boni ꝙ ſua
opa n̄ debebāt cēſeri bōa: ſicut ꝑ ꝑmā rn̄ſionē ſacerdotes
dixerūt ꝙ caro ſanctificata tāgens aliquē cibū nō ſancti-
ficabat eū. ⁊ nō ſolū n̄ debebāt cēſeri bōa ſꝫ potiꝰ mala in-
q̄ntū ipi erāt mali. qd̄ pꝫ ꝑ ſcd̄am rn̄ſionē ſacerdotū vbi di-
xerūt. Si tetigerit pollutꝰ ⁊c̄. ⁊ iō ꝓpheta applicās rn̄ſio-
nes ſacerdotū ad ſuū ꝓpoſitū dicit. Sic ppl's iſte ⁊c̄. vſqꝫ
ibi. Et oia q̄ obtulerit mihi cōtaminata erūt. q. di. Sicut
hō pollutꝰ tangēs rē mūdā cōtaminat eā. ſic qꝛ ppl's iſte
pollutꝰ ē iō oē opꝰ manuū eoꝝ ⁊ oia q̄ obtulerit cōtamia-
ta erūt. cuiꝰ ꝯriū ipi putabāt. ſ. ꝙ ex tactu bonaꝝ ſeu ſacta-
rū rerū ſanctificabant̄. qd̄ excludit̄ ꝑ primā rn̄ſionē ſacer-
dotum.

Replica.

IN ca. ij. aggei poſtil. reddit rōes q̄re ſanctificatuꝫ
ex tactu ſacre rei nō ſanctificat vlteriꝰ: ſꝫ pollutū
ex tactu rei pollute polluit vlteriꝰ. ꝑma qꝛ faciliꝰ ē
deſtruere q̄ꝫ cōſtruere. ſcd̄a qꝛ hō plus ē ſuſceptiuꝰ ſāctifi-
cationis ⁊ pollutionis q̄ꝫ res inaīata. Cōtra quā rationeꝫ
obijcit Burgē. q̄ſi n̄
voluiſſet intelligere
poſtil. putās ꝙ volu-
it dicere hominem
ſanctificatuꝫ ſolo ta-
ctu ſāctificare ſicut
pollutus ſolo tactu
polluit. ſꝫ h̄ nō dicit
vt patet. ſꝫ ſolū com-
parat pollutionem
animate rei ad ſācti-
ficationē rei inaīate
Iō in lr̄a in q̄ſtione
d̄ ſāctificatōe fit mē-
tio de rebꝰ inaīatis.
qꝛ dr̄. Siq̄s pollutꝰ
in aīa. tal' ei pollutō
ē formal'r i aīa. ideo
magis contagioſa.
In rebꝰ āt inaīatis
nō ē formaliter illa
pollutio vel ſāctifi-
catio. ſꝫ ſolū ex legis
dictamie. in rebꝰ āt rōnabilibꝰ aīatis ex legis obſuantia.

Incipit expoſitio ꝓlogi in zaahariam ꝓphetam.

SEcūdo āno darij ⁊c̄. Iſte ꝓlogus duas hꝫ partes
ꝑncipales. in q̄rū pria tangunt̄ q̄dā aggeo ⁊ zacha-
rie communia. in ſcd̄a tangūt quedā zacharie ⁊ eius
ꝓphetie ſpālia: ibi. Nam ⁊ populū iſrl'. Itē in ꝑma parte
tangunt̄ tria. primo tāgit̄ tp̄s ꝓphetationis iſtoꝝ ꝓpheta-
rū cū dicit̄. Anno ſcd̄o darij ⁊c̄. Secūdo tāgit̄ ordo ꝓphe-
tationū: ibi. Sꝫ hac de cauſa ⁊c̄. vbi dr̄ ꝙ aggeꝰ ꝑceſſit za-
chariā duobꝰ mēſibꝰ. Tercio tangit̄ intētio ꝓphetantiuꝫ:
ibi. Ad reſtaurationē etiā tēpli. Itē in ſecūda ꝑte princi-
pali in q̄ tangunt̄ q̄ zacharie ⁊ eiꝰ ꝓphetie ſt̄ ſpālia tria no-
tātur. primū ē ꝓphetie intētio: ibi. Nā ⁊ ppl'm ⁊c̄. vbi dr̄.
ꝙ intēdebat reuocare ppl'm ab imitatione ſcelerū pater-
noꝝ. ſcd̄o tāgit̄ ppl'i cōſolatio: ibi. Vidit ꝓpheta virū ⁊c̄.
tercio tāgit̄ dubium cuiꝰ in ꝓphetia ſequit̄ expoſitio: ibi.
Sꝫ hāc viſionē ⁊c̄. Itē in illa ꝑticula in q̄ notat̄ cōſolatō
tria tāgunt̄. Primū ē cōſolatoria viſio: cū dicit̄. Vidit ꝓ-
pheta ⁊c̄. ſcd̄m ē viſiōis ſolutio: ibi. Cuiꝰ viſiōis h̄ ſolutō
ē. Terciū ē ſolutiōis cōfirmatio: ibi. Nā ⁊ eſaias ⁊c̄. Sic
pꝫ diuiſio ⁊ cōtinentia iſtiꝰ ꝓlogi. Dicit̄ igr̄. a Anno
ſcd̄o. q̄ fuit q̄drageſimꝰ a ꝑ anno cyri. b Darij. hyſtaſ-
pis. vn̄ glo. Cyro q̄. xxx. annis regnauit in ꝑſis interfecto
apud maſſagetas a tamyra regina maſſagetaꝝ cābiſes fi-
liꝰ cyri maior ſucceſſit in regnū q̄ expletis octo ānis duos
magos fratres habuit ſucceſſores: quibus occiſis a ppl'o
darius filius hyſtaſpis rex perſarum conſtitutus eſt cuiꝰ
regni āno ſecundo factus eſt ſermo domini ad zachariaꝫ
filium barachie filij addo ꝓphetam. Ergo a primo anno
cyri vſqꝫ ad ſcd̄m annū darij ſupputantur anni. xl. ⁊c̄.
c Lectiones eorundem Aggei. j. a. ⁊ zacharie. j. a. tamē
aggeus preceſſit duobus menſibꝰ in ꝓphetando. Vnde
in principio aggei dicitur. Menſe. vj. in principio zacha-
rie dicitur. Menſe. viij. Eſdras refert. j. Eſdre. v. In āno
ſecundo. Illud accipitur de. j. Eſdre. v. vbi dicitur. Pro-
phetauerunt aggeus propheta ⁊ zacharias filius addo.
prophetantes ad iudeos qui erant in iudea et hieruſaleꝫ
in nomine dei iſrael. tunc ſurrexerunt zorobabel filiꝰ ſa-
lathiel ⁊ ioſue filius ioſedech et ceperunt edificare tem-
plum dei in hieruſalem. et prophete cum eis adiuuan-
tes eos.

Nā ⁊ populum iſrael ab
imitatōne paternoꝝ deli-
ctorum per ſuā admoniti-
onē idem ꝓpheta cupiēs
reuocare: verbis lectione
f compꝛehenſis vſus eſt. Ui
di nocte: ⁊ ecce vir aſcen-
derat ſuper equū rubeū ⁊c̄
Uidit ꝓpheta virū equo
rubeo ſedentē: ⁊ ſtantem:
g in medio myrteti vmbroſi
cuius viſionis hec ſolutio
eſt. Uir aſcēdēs equū ru-
beū: licet angelus intelli-
gatur: tñ qꝛ p̄dicti coloris
equū conſcendere viſus ē
h vindictā ſanguinis in eaꝫ
gentē ſignificat afferendā
q̄ populū iſrael in captiui-
i tatē redegerat. Nā ⁊ eſai
as ꝓpheta per ruborē ve-
ſtimentoꝝ inter gētes vin
dictam cū ſanguine a deo
proferendā demōſtrans:
his verbis vſus ē dicens
Quis eſt iſte qui venit de
edom tinctis veſtibus de
boſra ⁊c̄. Stantē ꝟo i me-
dio myrteti vmbrantis ꝙ
dixit: leticiā pplo affutu-
ram p mirteti ſignificatōꝫ
voluit deſignari. Eius li-
gni moyſes in leuitico cuꝫ
k faceret mentionē ait: acci-
l pictis die p̄ma fructus li-
gni ſpecioſi: vt leticiā po-
puli per bene olētis ligni
⁊ ſpecioſi vmbraculum de
mōſtraret. Sꝫ hāc viſionē
n q̄ liberatōꝫ populi ⁊ vindi
ctaꝫ de aduerſarijs affutu
rā demōſtrat ob hoc no-
o ctu ꝓpheta ſe vidiſſe mēo-
rauit qꝛ pplm iſrael i pria
liberatōe de terra egypti.
noctu diſceſſiſſe ꝯſtabat c⁹
exēpli qꝛ pn̄s ppls aliquā
ꝑtē in ſe retinere videbat.
liberatio eiuſdē accredit⁹
captiuitatis de tra chalde
oꝝ p noctē ꝓphete eſt re-
uelata. Explicit ꝓlog⁹.

Incipit argumentum.

Zacharias mēoꝛ dn̄i
ſui: multiplex in pro-
phetia: ieſuꝫ cū veſti-
bus ſordidis ⁊ lapidē ocu
loꝝ ſeptē candelabrumq̄
aureū cū totideꝫ lucernis
quot oculis: duas q̄ꝫ oli-
uas a ſiniſtris lāpadis cer
nit: ⁊ a dextris ⁊ poſt eq̄s
rufos: varios: albos: et
diſſipatas quadrigas ex
ephraim. ⁊ equū de irlm
pauperē regē vaticinatur:
⁊ p̄dicit regē ſedētē ſuper
pullū filiū aſine ſubiugal.
Explicit argumentum.

Incipit zacharias pro-
pheta.

Capitulū .j.

a In menſe octa-
b uo in anno ſecū-
do darij regis:
factum eſt ver-
c bum dn̄i ad za-
d chariam filium

e Verbis lectōe ꝯphenſis Aggei.j. q̄ vba ſubiungunt
hic cū d̄r. f Uidi nocte ⁊ ecce vir aſcēderat. Ille vir an-
gelus fuit apparēs in ſpecie viri inſidētis in equo rubeo.
ex q̄ pꝫ ꝙ viſio fuit imagiaria. vide glo. marginalē q̄ expo
nit totā auctoritatē. g In medio myrteti. Hic myrte-
tū d̄r loc⁹ i q̄ creſcūt
myrti. ē aūt myrtus
ſpēs arboris de qua
dicit Iſidor⁹ i. xvij.
ethy. Myrt⁹ a mari
dicta eo ꝙ mag⁹ lit-
torea arbor ſit. Uir
gili⁹. Et amātes lito
ra myrti. Hinc ē ꝙ
a grecis myrtene d̄r
Medicoꝝ aūt libri
hāc arborē aptā ſcri
bunt mulieꝝ neceſ-
ſitatibus plurimis
Itē i gloſa Eſaie q̄-
dragesimo p̄o dici
tur ſic. Myrtus ar-
bor aromatica ipu-
tribilis feſſa mēbra
conſolidat ⁊ repat.
Myſtice p myrtuꝫ
ſignant ꝓphe ⁊ alij
q̄ odore virtutum ⁊
ſpūali gaudio ſūt re
ſperſi inter q̄s quaſi
cos ꝯſolans d̄r ſtare
angel⁹. h In eā
genteꝫ. i. aſſyrios et
chaldeos ⁊ alias na
tōes q̄ afflixerāt iu-
deos. vtꝫ zach. ix.
i Nā ⁊ eſaias Eſa-
ie. lxiij. a. k In le
uitico. xxiij. g. Su-
metis vobis die pri
mo fructus arboris
pulcerrie. ſpatulaſq̄
palmaꝝ. ⁊ ramos li
gni denſaꝝ frondiū
⁊ ſalices de torrente
⁊ letabimi ⁊c̄. arbo-
rē pulcerrimam ap-
pellat myrtū ſic̄ pꝫ
h in lr̄a cū d̄r. Fru-
ctus ligni ſpēoſi. li-
gnū denſaꝝ frondi-
um appellat oleam
l Acci. die p̄. i. cuꝫ
celebrabitis feſtum
ſcenophegie.
m Fru. ligni ſpēo
ſi. i. frōdes myrti ad
deſignandā leticiā p bn̄ olētis ligni fragrantiā ſcenopha-
gia erat feſtū hebreoꝝ ⁊ interp̄tat tabernaculoꝝ dedicatō
q̄ celebrabat a iudeis i mēoriā expeditōis cū ab egypto ꝓ
moti vel moti i tabernacul' agebāt. vide in opuſculo d̄ vo
cabulis biblie. n Sꝫ hāc viſionē. h expōit hiero. qua-
re dicat hec viſio nocte fieri. ⁊ pōit rō. ſ. ꝯueniētia liberati
onis ppli ab vltīa captiuitate cū illa q̄ fuit de egypto. qꝛ ſi
cut in illa liberatōe i ꝑte erāt in tenebris q̄tū ad tps ꝑpari
onis ad eūdū ⁊ i ꝑte erāt i luce q̄tū ad ipm exitū. qꝛ de no
cte ꝑpauerāt ſe ad exeūdū. ſic̄ pꝫ Exo. xij. ⁊ māe egreſſi ſūt
ſic i iſta liberatōe q̄tū ad aliquā ꝑtē erāt i tenebris captiui
tatis. q̄tū ad aliā ꝑtē erāt i lumie libtat'. qꝛ p̄ egreſſu d̄ ca-
ptiuitate cū zorobabel. j. Eſdre. ij. multi morati ſunt in ter
ra chaldeoꝝ q̄ poſtea egreſſi ſūt cū eſdra. vij. āno. artaxer-
xis vt h̄r. j. eſdre. vij. a. ⁊ adhuc multi remāſerāt q̄ cū neemia
egreſſi ſt. xx. āno eiuſdē artaxerxis. vt h̄r Neemie. ij. a. Sꝫ
vr̄ dubitatio d̄ h qd̄ d̄r. o Nob h no. ꝓpha ſe vi. me. q̄a
po. iſrael i p̄ma libe. d̄ tra egypti no. diſce. ꝯſtabat. Contra
Exo. xij. c. In eadē ipa die educā exercitū vr̄m de tra egy
pti. Iſte eodē. d. nul
lus vr̄m egredietur
oſtiū dom⁹ ſue vſq̄
mane. Itē eodem. f.
Eadē die egreſſus ē
oīs exercit⁹ dn̄i d̄ t-
ra egypti. Cōtrarius
vr̄ h i ꝓlogo. Itē ex
obi. xij. Nox eſt iſta
obſuabil' dn̄i q̄ndo
eduxit eos d̄ tra egy
pti. Et ad ideꝫ valet
vſus eccl'e q̄ i bn̄di-
ctōe cerei paſcal' po-
pulū d̄ nocte egreſ-
ſū fuiſſe dcātat. Re
ſpōdeo ꝟitas ē ſic̄ ꝙ
dcm̄ ē. qꝛ de die exie
rūt. ꝙ āt dicūt exiiſſe
d̄ nocte rferēdū ē ad
cām exit⁹ ⁊ ꝑparatōꝫ
de nocte ei vrgebāt
egyptij pplm d̄ tra
egypti exire. ſic̄ legi
tur Exo. ij. e. ⁊ d̄ no
cte ſe ꝑpauerāt ad exi
tū. ſic̄ ibidē d̄r.
Explicit q̄liſcūq̄
expoſitō iſti⁹ ꝓlogi

Poſtilla Nycolai d̄ lyra ſup zacha
riā ꝓpham incipit.

Capitulū .j.

In mēſe octa-
uo. h icipitur
ꝓphia zacha-
rie. ⁊ diuidit i duas
ꝑtes. ſ. in ꝓhemiuꝫ
⁊ tractatum q̄ icipit
ibi. Irat⁹ ē. Circa p̄
mū p̄ pōit h⁹ ꝓphie
tps cuꝫ d̄r. a In
mēſe octauo ⁊c̄. ⁊ ſic
pꝫ ꝙ h fuit p⁹q̄ re-
ſumpſerāt op⁹ tēpli
dn̄i. qꝛ reſumpſerūt
illd̄ āno. ij. Darij. vj
mēſe. xxiiij. die mēſ
vt h̄r aggei. j. cap.
b In āno. ij. darij
ſm Ioſephū iſte fu
it dari⁹ fili⁹ hyſtaſpiſ
et fuit fauorabilis iudeis. eo ꝙ anteq̄ꝫ promoueretur ad
regnum fuit familiaris zorobabel ⁊ fecit votum de edifi-
catione templi in hieruſalem ſi eum promoueri ꝯtinge-
ret ad regnum. ſm vero Ra. ſa. iſte darius fuit filius aſſue
ri. ⁊ Heſter regine. et ideo fuit fauorabilis iudeis ratione
matris ſue. Que autem iſtarum opinionum ſit veriſimi
lior tractaui diffuſius in principio libri Heſter tenendo
ꝙ ſecunda. Secundo hic in prologo notificatur auctor in
ſtrumentalis huius prophetie. et primo ex prophetie do
no. cum dicitur. Factum eſt verbū domini. Secundo ex
nomine proprio. cū dicitur. c Ad zachariam qui inter
p̄tatur memor dei. Tercio ex patre ⁊ auo cum dicitur.
d Filium zacharie ⁊c̄. ⁊ ſm regulam hebreorū iſti duo
fuerūt ꝓphete ſic̄ ⁊ zacharias, lꝫ nō habeātur eoꝝ ꝓphie.

Dicūt ei h aliq̄ q̄ iſte addo fuit illa ꝓpheta q̄ miſſ⁹ fuit ad hieroboā.iij. Reg.xiij. ⁊ ſm h nō fuit auus zacharie. ſed magis remot⁹.q̄ inť illū ⁊ zachariā fluxit valde longum tp̄s. Dicit tñ fili⁹ ei⁹ q̄ fuit de genere ipi⁹.ſicut xp̄s i euāgelio dr̄ fili⁹ dauid.q̄ de ei⁹ genere deſcēdit ſm carnē. Sz h dictū de ſcriptura nō hȝ auctoritatē.q̄ iij. Reg. nō exprimitur: q̄ ille fuerit vocat⁹ addo.nec.ij.paralyp.xij.niſi coniecturaliť ſz nō certitudinaliť. ⁊ dato q̄ ſic exprimereť adhuc ñ valeret.q̄ plˀes prophete noīati ſť eodē noīe ſicut zacharias fili⁹ ioiade ⁊ zacharias fili⁹ barachie. Et ſic iſte addo videť eſſe ali⁹ ab illo.etiā ſi vocatus fuerit addo nō ei cōſuetū ē q̄ ꝓphete ſic genealogizenť.vicȝ ꝑ patrem ⁊ ꝑ aliū ſic remotuȝ a pr̄e intermedijs omiſſis. e ¶ Iratus eſt. Hic pn̄r ponit tractat⁹:i q̄ p̄ agit de tēpli ⁊ ciuitatis reedificatiōe.ſcd̄o de reedificate habitatione ca.v. Prima in duas.q̄ p̄ agit d̄ dicta reedificatiōe.ſcd̄o d̄

barachie filij addo ꝓphe-
e tam. Iratus eſt dominus
ſuper pr̄es veſtros iracun
dia. Et dices ad eos. Hec
f dic̄ dñs exercituū. Conuer-
timini ad me ait dñs exer-
g cituū. Et ꝯuertā ad vos di
h cit domin⁹ exercituū. Ne
i ſitis ſic pr̄es vr̄i ad q̄s cla-
mabāt ꝓphe p̄ores dicen-
tes: hec dic̄ domin⁹ exerci
tuū cōuertimini de vijs ve
ſtris malis ⁊ cogitationib⁹
k vr̄is peſſimis: ⁊ nō audie-
rūt neq̄ attēderūt ad me di
l cit domin⁹. Pr̄es vr̄i vbi
m n ſūt ⁊ ꝓphete. Nūqd i ſem
o piternū viuēt. Verūtñ ver
p q ba mea ⁊ legitia mea q̄ mā
r daui ſuis meis ꝓphis. nū
qd nō ꝯphenderūt patres
s t vr̄os. Et cōuerſi ſť et dixe

edificantiū ꝯſolatōe.ca.iij. Prima adhuc i duas.q̄ p̄ agitur de tēpli reedificatiōe:ſcd̄o de ciuitatis reꝑatiōe.ca. ſequēti. Prima adhuc i duas.q̄ p̄ ponit ppl̄i monitio. ſecūdo eiuſdē cōſolatio:ibi. In die viceſima. Monitio aūt in h ꝯſiſtit q̄ nō ſint icreduli v̄bo dñi ⁊ i pctīs obſtinati ſicut fuerūt pr̄es eoꝝ pp q̄d dñs ꝑmiſit deſtrui ciuitatē ⁊ tēplū ⁊ h ē q̄d dr̄. e ¶ Irat⁹ ē dñs ſuꝑ pr̄es vr̄os.ꝑmittēdo eos captiuari ⁊ ciuitatē ⁊ tēplū vaſtari pp eoꝝ pctā:iō ſb̄dit in ꝑſona dei. f ¶ Conuertimi ad me.ꝑ verā penitētiaȝ g ¶ Et cōuertar ad vos.ꝑ clementiā. h ¶ Ne ſitis ſic patres veſtri i pctīs obſtinati. i ¶ Ad q̄s clamabāt ꝓphete priores tpe ſedechie ⁊ añ. k ¶ Et nō audierūt:ſȝ magꝭ cōtēpſerūt ꝓpť q̄d iuſte puniti fuerūt:iō ſb̄dit. l ¶ Patres vr̄i vbi ſūt.q.d.ꝑtim fuerūt occiſi a chaldeis ⁊ ꝑti in captiuitate mortui. m ¶ Et ꝓphete.ſ.falſi ꝓmittētes eis pacē ⁊ victoriā.q.d.incurrerūt eandē ſniam. Ra.ſa.aliť expōit de ꝓphetis dñi.vt ſit q̄dā obiectio.cōtra dicta. q̄ poſſent dicē illi q̄b⁹ loq̄bať ꝓpheta. ſicut pr̄es noſtri ſunt mortui ita ⁊ ꝓphete dñi.⁊ ſic nō habuerūt aliquā ꝑrogatiuaȝ añ pr̄es ſuos pp ſuā iuſticiā.⁊ ſubdiť rñſio dñi. n ¶ Nūqd in ſempiternū viuēt.q.d.natura mortal' nō ꝑmittit q̄ ſemper viuāt. o ¶ Verūtñ v̄ba mea.q̄ntū ad mores. p ¶ Et legitima mea.q̄ntū ad legeȝ. q ¶ Que mā.ſeruis meis ꝓphetis.vt dicerēt patrib⁹ vr̄is q̄ captiuarenť ⁊ inſicerēť:niſi ſe corrigerēt a morib⁹ malis trāſgreſſiōib⁹ legꝭ r ¶ Nūqd nō cōp̄.pa.vr̄os.q.d.q̄ ſic accidit eis vt p̄dixerūt.⁊ ꝑ ꝯñs fuerūt veri ꝓphete.⁊ iō viuūt in aīa licȝ mortui ſint i corꝑe. s ¶ Et cōuerſi ſūt.ſ.aliq̄ de patrib⁹ vr̄is i captiuitatē ducti.afflictione dāte eis itellectū. t ¶ Et dixerūt ꝯfitētes dei iuſticiā in ſua punitiōe. v ¶ Sicut co. dñs ſm ordinē ſapiē ſue. x ¶ Facere nob. ſm ordinem ſue iuſticie.iō ſb̄diť. y ¶ Et ſm vias noſtras ⁊c̄. ⁊ dicunť h via pctā ꝯſueta.adinuētiones āt enormia ⁊ inſolita que adinuenit hūana malicia. z ¶ In die. Hic pn̄r ponit populi ꝯſolatio.⁊ diuidiť i duas ꝑtes ſm duplicē viſionem

cōſolatoriā:ſcd̄a ibi. Et leuaui. Prima i duas.q̄ p̄ ponit viſio.ſcd̄o ei⁹ expoſitio:ibi. Et dixi. Circa primu ponitur tp̄s hui⁹ viſionis:cū dicit. z ¶ In die viceſima.⁊.iiij.mēſis.xj.⁊ ſic iſta viſio facta ē p⁹ p̄cedentē q̄ facta fuit mēſe viij.anni.ij. Darij regis. a ¶ Sabath.i heb.hr̄. Sebeth.

v rūt. Sic cogitauit domin⁹
x exercituū facere nob ſm vi
y as nr̄as: ⁊ ſm adinuētōes
z noſtras: fecit nob. In die
viceſima et q̄rta vndecimi
mēſis: ſabath in āno ſcd̄o
a Darij factū ē verbū domi-
ni ad zachariā filium bara
chie filij addo ꝓphetā di-
b c cens. Vidi ꝑ noctē ⁊ ecce
d vir aſcēdēs ſuꝑ equū rufū
e ⁊ ipſe ſtabat inter myrteta
f g q̄ erāt in ꝓfūdo ⁊ poſt euȝ
h equi rufi varij ⁊ albi. Et di
i xi. Qui ſūt iſti domine mi.
k Et dixit ad me angel⁹ do-
mini qui loquebať in me:
l Ego oſtendā tibi q̄d ſint h
m Et reſpōdit vir q̄ ſtabat in
n ter myrteta: ⁊ dixit. Iſti ſť
q̄s miſit domin⁹: vt ꝑam-
o bulēt terrā. Et reſpōderūt

⁊ rñdet ianuario expoſitores tñ dicunt cōiter q̄ februario ⁊ h ē.q̄ aliq̄ñ concurrit cū eo in ꝑte vel in toto.iudei eñ faciūt mēſes ꝑ lunationes Et iō in ťcio āno mēſis eoꝝ duodecim⁹ q̄ dr̄ adar duplicať. marti⁹ ei ſm curſuȝ feſtoꝝ eſt p̄m⁹ apud hebreos vt diffuſi⁹ declaraui Geñ.vij. ⁊ Exo.xij. Prim⁹ ei mēſis ſm ordinem feſtoꝝ:ſꝑ icipit apō hebreos a p̄ma lunatione q̄ ē ꝓpinquior eq̄noctio v̄nali.ſiue ſit añ ſiue poſt ſiue i ip̄o eq̄noctiō q̄d qui dē eq̄noctiuȝ modo ē.xij.die.martij. Cōſequenť ponitur ip̄a viſio:cum dicitur. b ¶ Vidi ꝑ noctem q̄ rōe q̄etis ē magis apta reuelationib⁹ ꝓpheticis q̄ȝ dies. c ¶ Et ecce vir .i.angel⁹ in ſpē viri. d ¶ Aſcendēs ſuꝑ equū rufum. In hebreo habetur. Rubeū.⁊ ꝑ h deſignabatur vindicta diuina de aduerſarijs iudeoꝝ ꝑ colorem ſanguineū. e ¶ Et ipſe ſta.inter myrteta.eſt autem myrtetum locus in q̄ creſcūt myrti. Eſt autē myrtus arbor faciens pulcerrima ⁊ odorifera poma.vnde ⁊ Leui.xxiij.ca.vbi trāſlatio noſtra hȝ fruct⁹ arborꝭ pulcerrie loco arborꝭ pulcerrie i hebreo pōiť eadē dictio q̄ ⁊ hic hr̄.⁊ idē ſignificat. Hiero.i ꝓlogo h⁹ ꝓphetie ⁊ ꝑ pulcritudinē ligni a odorē fructus deſignať gaudium affuturū de reedificatione templi ⁊ ciuitatis:et de repreſſione aduerſarioꝝ ſuorum. f ¶ Que erant i ꝓfundo.i.in valle.in vallibus eñ magis creſcunt myrti et pulcriores ⁊ fecundiores q̄ȝ alibi. g ¶ Et poſt eū eq̄ rubei varij ⁊ albi.per hoc intelliguntur Perſe Greci ⁊ Romani qui afflixerunt populum iudeorum ſm ſucceſſionem regnorum:ita q̄ ꝑ equos intelliguntur iſti populi. per aſcenſores eorum:angeli eis prelati vt dicunt expoſitores cōmuniter. Ra.ſa.v̄o dicit q̄ per hoc intelliguntur angeli diuerſorum ordinum parati ad exequendum voluntatē domini.⁊ huic dicto videtur lr̄a ſequēs cōſonare vt videbitur. h ¶ Et dixi. Hic ponitur dicte viſionis q̄ȝtum ad aliquam partē expoſitio. Et diuiditur in duas ꝑtes.quia primo ponitur hec expoſitio ſcd̄o ex hoc ſubditur angeli deprecatio:ibi. Domine exercituū. Circa primum dicitur. h ¶ Et dixi.ego zacharias. i ¶ Qui ſunt iſti.id eſt quid ſignificant iſti equi rufi varij ⁊ albi.
k ¶ Et dixit ad me angelus qui loquebatur in me .i. mihi deputatus ad cuſtodiam. l ¶ Et oſtendam tibi.i. faciam oſtendi per angelum ſuperiorem qui preeſt toti populo iudeorum.⁊ iſte dicitur eſſe Michael Danielis.x. ideo ſubditur. m ¶ Et reſpondit vir qui ſtabat inť myrteta.i.angelus toti populo prelatus.
n ¶ Iſti ſunt quos miſit dominus. ad exequendum ſuaȝ voluntatem. o ¶ Et reſponderunt angelo domini. qui ſtabat inter myrteta.tanq̄ȝ ſuperiori.

p Per ambulauim⁹ terrā.ꝯſiderādo ſtatū regnoꝝ. q Et ecce oīs t̄ra hītatur ⁊ q̄eſcit.illo em̄ tp̄e nō erāt bella notabilia in regnis p̄dictis. r Et rn̄dit.h̄ ꝯn̄r ponit angeli iudeis placati ſ. de pccatio.cū dr̄. s Dn̄e exerci.⁊c̄.q̄ſi diceret.ex q̄ alie t̄re ſunt i pace in q̄b⁹ ſunt gētiles ⁊ idola tre. q̄re tardas reſtituere ierl'm ⁊ tēpluꝫ ⁊ alia loca iudee in ſtatū ſuū.Et ad hoc inducit rōꝫ ex ꝓmiſſione dei q̄ h̄r hiere. xxix.ca. Cū ceperit ipleri in babylone. lxx āni.viſitabo vos ⁊ ſuſcitabo vos ſup verbū bonū.qd̄ tempus iā erat trāſactuꝫ a tp̄e cyri regis pſaꝝ q̄ dedit pplo licentiam redeūdi iō dicit. t Iſte iā ann⁹.lxx. ē.ſupple diu trāſactus ⁊ tn̄ irl'em ⁊ templū adhuc non ſunt reedificata. v Et rn̄dit dn̄s angelo q̄ loq̄.in me. vt mihi denūciaret bonū nūciū.iō ſequitur. x Hec dicit do.exercituū.c⁹verbū nō pt eſſe falſuꝫ. y Zelat⁹ ſum hyruſalē ⁊ ſyon.i.montē in q̄ erat tēplum. z Zelo magno. eſt aūt ꝓprie zel⁹ amor ſingularis q̄ vir diligit vxorē.nolēs i ea h̄re pticipē . ⁊ iō qn̄ in h̄ delinq̄t. aſpere eā caſtigat.⁊ p h̄ iſinuat q̄ dn̄s caſtigauerat ppl'm iudaycū n̄ ex odio ſ; ex amore.vt reduceret ad cultū latrie.⁊ ſic factū fuit.q: poſt reditū captiuitatꝭ babylonice nō legitur ppl's iudaic⁹ ad idolatriā declinaſſe.niſi aliq̄ pauci tp̄e antiochi illuſtris. a Et ira magna ego iraſco: ſup gentes opulētas.i.regna vos affligētia.⁊ dicit. Ira mag̃. q: fuerūt puniti a deo nō tm̄ tpalit̄.ſ; ēt et̄nalit̄. b Quia ego irat⁹ſum paꝝ.ſ.vob iudeis puniēdo vos pena temporali. c Ipi vo.i.aſſyrij ⁊ chaldei. d Adiuuerunt in malū .ſ.pene vr̄e.q: fuerūt in h̄ executores diuine iuſticie. e Propterea.ſ.q: fuiſtis puniti ſm̄ ordinē mee iuſticie. f Reuertar ad ierl'em.p viā miſericordie. g Et dom⁹ mea edifi.in ea.qd̄ fuit ipletū ſub zorobabel duce ⁊ dario regnāte. h Et ppēdiculū.i.inſtrm̄ ligneū i cui⁹medio pēdet corda h̄ns plūbū in extremitate ſua. cū q̄ ppēdit̄ ſi mur⁹ directe edificatur. i Adhuc clama.nō ſolū d̄ edificatōe tēpli.ſ; ēt de ꝓſpitate ppl'i. k Ad huc affluēt ciuitates mee.i.iudee. l Bonis qd̄ i pte fuit ipletum tp̄e zorobabel ⁊ neemie ⁊ macha.ſ; pfecti⁹ tp̄e xp̄i ibiꝭ p̄dicātꝭ ⁊ miracula faciētis ⁊ plenitudinē ſpūſſancti ꝓcedentis. m Et leuaui. Hic pōit̄ ſcd̄a viſio de deiectōe aduerſariorū ppl'i iudaici.cū dr̄.Et leuaui oculos meos.⁊ vidi: imaginaria viſione. n Et ecce q̄tuo: cornua.ſic em̄ videbatur ei imaginaria viſione. o Et dixi ad angelū.mee cuſtodie deputatū. p Quid ſunt hec.i. q̄d ſignificāt hec quatuo: cornua. q Hec ſūt co:.q̄ vēti.⁊c̄.i.q̄tuo: reg̃ q̄ afflixerūt iudeos ſucceſſiue.ſ.chaldeoꝝ.pſaꝝ.grecoꝝ ⁊ rōanoꝝ.vt cōiter exponitur Ra.ſa.p quatuo: cornua intelligit aduerſarios iudeoꝝ ſm̄ q̄tuo: ptes mundi. q: ab oriente fuerunt afflicti ⁊ ab occidēte.a meridie ⁊ ab aq̄lone ⁊ hoc p diuerſas gētes circa iudeā habitātes.vtꝫ ex.iiij reg.⁊.ij.paly. r Et oſ̄dit mihi dn̄s q̄tuo: fabros.i. q̄tuo: āgelos patos frangere dicta cornua.q: ſunt executores diuine iuſticie. s Et nemo eoꝝ .i.iudeoꝝ. t Leuauit caput ſuuꝫ.i. potuit reſiſtere aduerſarijs predictis. v Et venerunt iſti .i.dicti fabri. x Deterrere ea.i. p̄dicta regna.vel aduerſarios ſm̄ q̄tuo: ptes mūdi.vt dcm̄ eſt y Vt deijciāt cornua gentiū.i.ptātes eaꝝ qd̄ in xp̄o videm⁹ ipletuꝫ.c⁹ impio ſubmiſerūt colla p̄ncipes gentium.

Jn ca.j. zacharie vbi dr̄ in poſtill. Et ſm̄ regulā hebreoꝝ iſti duo fuerūt ꝓph̄e

Additio.

Sicut dictū fuit in additōe hyere.j.cap.⁊ Oſee.j.ca.h̄ dictum qd̄ dicit poſtillato: eē regulā apud hebreos nō ē regula ſ; dictū vni⁹ ſingularꝭ q̄ nō h̄ꝫ auctoritateꝫ ⁊ inq̄rere circa h̄ vr̄ magis curioſum q̄z vtile cū ꝓph̄ie de h⁹modi p̄rib⁹ ꝓbaꝝ nō inueniātur. vt dictū fuit in p̄dictꝭ additōib⁹. Jn eo.ca. vbi dr̄ in poſti'. Eſt aūt myrt⁹ arbo: arbo: faciens pulcerrima poma.

Additio.

Licet myrt⁹ ſit arbo: pulcra ⁊ faciat folia ⁊ grana odorifera nō tm̄ facit fructū pulcrū.ſ; q̄dā ſigna minuta nigra.vn̄ Leui.xxiij.vbi dr̄. Fruct⁹ arboris pulcerrie.nō ponit̄ i hebraico dictio ſignificās myrtū.ſed alia q̄ ſignificat cytrū qd̄ ē pomū pulcerrimū.Et in eodē loco vbi ponit̄ eadā dictio.que hic habetur in tranſlatōne noſtra dr̄. Lignum denſaꝝ frondiū.quod ptinet ꝓprie ad myrtū.vn̄ in dicto hyero.in prologo allegato a poſtillatore non dicitur de myrto q̄ h̄ꝫ fructū pulcꝝ ſ; odoriferum quia vt dictum eſt grana myrti que ſunt eius fructus nō ſunt pulcra ſed odorifera.ligno vero attribuit pulcritudinem.quia ſic eſt in re.

angelo dn̄i qui ſtabat iter
p myrteta ⁊ dixerūt. Perā-
q bulauim⁹ terrā:⁊ ecce oīs
terra habitatur et quieſcit
r et reſpondit angelus dn̄i:
s ⁊ dixit. Dn̄e exercituū vſ-
q̄q̄ tu nō miſereberis hie
ruſalē:⁊ vrbiū iuda q̄bus
t iratus es. Jſte ſeptuageſi
v mus ann⁹ ē. Et rn̄dit dn̄s
āgelo q̄ loq̄batur in me v̄ba bona v̄ba ꝯſolatoria:
Et dixit ad me angel⁹ qui
loq̄batur in me: Clama di
x cens. Hec dicit dn̄s exer-
y cituū.zelat⁹ ſuꝫ irl'em ⁊ ſy-
z on zelo mag̃. Et ira magna
a ego iraſco: ſup gētes opu
b lētas: q: ego irat⁹ ſum pa-
c rū ipi v̄o adiuuerūt i malū
d
e Propterea hec dicit dn̄s
f Reuertar ad irl'em in mi-
g ſericordijs ⁊ domus mea
edificabitur in ea ait do-
h min⁹ exercituū ⁊ ppendi-
culū extēdetur ſup ierl'em
i Adhuc clama dicēs. Hec
k dic dn̄s exercituū Adhuc
l affluent ciuitates mee bo-
nis ⁊ ꝯſolabit̄ adhuc dn̄s
ſyon ⁊ eliget adhuc ierl'em
m Et leuaui oculos meos et
n vidi:⁊ ecce q̄ttuo: cornua
o Et dixi ad āgelū q̄ loq̄bat̄
p in me. Quid ſunt hec. Et
q dixit ad me. Hec ſunt cor-
nua q̄ vētilauerūt iudam ⁊
r iſrael ⁊ ierl'm. Et oſ̄dit mi
hi dn̄s q̄tuo: fabros. et di
xi. Quid iſti veniūt facere
Qui ait dicēs. Hec ſt̄ cor
nua q̄ vētilauerūt iudā per
s ſingulos viros ⁊ nemo eo
t rum leuauit caput ſuum.
v
x Et venerunt iſti deterrere
y ea vt deijciāt cornua gēti-
um q̄ leuauerūt cornua ſu-
per terrā iuda vt diſperge
rent eam. Capitu.ij.

a Et leuaui oclos me
b os ⁊ vidi:⁊ ecce vir
c
d ⁊ in manu ei⁹ funi-
cul⁹ menſoꝝ.et dixi. Quo
e tu vadis:et dixit ad me vt
f metiar hierl'em et videam
g quāta ſit longitu do eius:

Capi.ij.

Et leuaui. Hic ꝯn̄r denūciat̄ reedificatio ciuitatis hierl'm.Circa qd̄ ſciendū q̄ illa edificatio q̄ fctā ē p zorobabel.fuit figura edificatōis eccl'ie p xp̄m q̄ dr̄ ſpūal'irl'm.vt freq̄nt̄ ſ̄ dcm̄ ē.⁊ iō d̄ vno edificio fit trāſitus ad aliud.igitur p̄ nūciat̄ mālē.ſcd̄o ſpūale.ibi. Et ecce.Circa p̄mū dr̄. b Vidi.viſione imaginaria ⁊ intellectuali. c Et ecce.vir.i.angel⁹in ſpecie viri. d Et in māu ei⁹funicul⁹ mēſoꝝ.i.apt⁹ ad mēſurādū loca i q̄b⁹ dn̄t fieri edificia.iō ſubdit̄. e Vt metiar irl'em q̄ztū ad ciuitatē metropoli. f Et videā q̄ztū ad alia loca in iudea. g Quāta ſit latitudo ei⁹⁊c̄.an̄q̄z em̄ edificent̄ ciuitates ⁊ loca.accipiunt̄ menſure edificioꝝ ſm̄ lō-

gitudinē ꝛ latitudinez. h ¶ Et ecce. Hic ꝯſir intendit vt metiat edificiū ſpūalis irl'm. illa ei q̄ ſequūt nūꝗ fuerunt in irl'm p neemiā reedificata ſ ſp fuit i timore aduerſariorū ꝛ ſubiectōe exnreoꝝ vſq ad ei⁹ deſtructionē p exercitū romanoꝝ: dicit g̃. h ¶ Et ecce angelus mihi p cuſtodia deputat⁹. i ¶ Egrediebat. ad hn̄duz reuelationē nouā d futuris ab angelo ſupiori. q2 ſ3 ordinē hierarchicum ſupiores āgeli illumināt medios. ꝛ medij iferiores. ꝛ ex h p3 ꝙ h ruelatio eſt de alia re ꝗ pcedēs q2 ē de irl'm ſpūali: ido ſequitur k ¶ Abſq mu. ha. ieruſalē. q2 eccl'ia n̄ cōfidit in muroꝝ fortitudie. ſ i diuia ꝓtectiōe. l ¶ Pre mlt'titudie. qd impletū vi in fideliū mltiplicatiōe p orbē vniuerſuz. m ¶ Ho. ꝛ iu. q2 credētiū aliq̄ ſūt ſapiētes ꝛ lr̄ati q̄ homies dicunt: alij vo ſimplices ꝛ illr̄ati q̄ iumēta noiant. pſ. lxxij. Et iumentum fact⁹ ſū apd te ꝛ ego ſp tecū. n ¶ Et ego ero ait do. murus. i. ꝓtector ꝛ defenſor. o ¶ Et in gl'ia ero i medio ei⁹. q2 de⁹ i eccl'ia honorat. ꝛ iō ad eū hoies iuitāt: cū ſbdit. p ¶ O o fugite de t̄ra aqlonis. i. de ptāte dyaboli. q ¶ Qm̄ i q̄tuor vēt' celi diſpſi vos. i. ſpargi pmiſi p varios errores añ aduētū xpi. r ¶ O ſyō. i. ppl's puſſus ad fidez. noie ei irl'm ꝛ noie ſyō itelligit eccl'ia vt declaratū fuit Eſaie. ij. c. q̄ ē idē qd fidel' ppl's: q2 eccl'ia nō ē ipi pietes: ſ fideles. s ¶ Fuge de ptāte dyaboli. t ¶ Que hitas apud filiā babylōis. i. cultū idolatrie. n̄ ei pt h itelligi couenient p filiā babylōis ciuitas vel t̄ra babylonie. q2 longe an̄ tpſ h⁹ ꝓphetie ciuitas babylōis fuerat deſtructa p cyꝝ ꝛ dariū. et iudei remiſſi in iudeā. vt h. j. Eſdre. ꝛ l3 aliq̄ remāſerūt in t̄ra babylonis detēti amore vxoꝝ q̄s ibi acceperāt. ꝛ plis quā ibi fecerāt. vt dictū fuit ibidē: tn̄ illi vident ꝓbabilit fuiſſe pauci cōpatiue q2 oēs nālit inclināt ad reuertendū in t̄rā originis ſue. ꝛ maxie de t̄ra in q̄ detinent i captiuitate ꝛ ſuitute. Nec rōnabilit pt dici ꝙ illi q̄ remāſert moueant h fugē pp vaſtatione iminentē illi t̄re. q2 a tpe cyri legit regnū ei⁹ ꝛ ſucceſſoꝝ ſuoꝝ ſatis q̄etū fuiſſe vſq ad tēpus alexādri magni: q̄ regnū illd vi armoꝝ ſubiecit ſibi. Itē i t̄ra q̄ h dr̄ filia babylonis imediate ſupra dr̄ t̄ra aqlonis. babylonia vo nō ē ad aqlonē reſpectu iudee. ſ magis ad orientē. ꝛ iō p babylō q̄ cōfuſio interp̄tat. ꝛ p aquilonē de q̄ dr̄ hiere. j. Ab aqlone pandet oē malū. ptās demonis metaphorice ſeu figuralit deſignat. ſicut ꝛ beatus petrus i fine pme canonice ſue dicit. Salutat vos eccl'ia in babilone collecta. i. i roma. q2 tūc tpe Neronis ibi vigebat ptās demonis. v ¶ Quia dicit dn̄s exercituū. i. āgeloꝝ. vn̄ i heb. ponit h nomē dn̄i tetragrāmatō ſoli deo ap propriatū vbi trāſlatio nr̄a h3: dn̄s. x ¶ Poſt gloriā miſit me. ſm ſeriē text⁹ n̄ ē vbū zacharie ſ dei dicētis ſe mitti. qd vificat i xp̄o q̄ ē ver⁹ de⁹ a pr̄e miſſus ꝓ ſalute generis hūani. Et huic ꝯſonat q̄dā gloſa hebraica a ra. ſa. inducta q̄ tal' ē. P⁹ gloriā miſit me. Quia p⁹ honorē redditū Eſau veniet meſſias. in antiq̄s etiā gloſis hebraicis princeps roman⁹ freq̄nt Eſau ꝛ roma mōs ſeyr noiant. ꝛ ſic i

h ꝛ q̄nta latitudo ei⁹ Et ecce
i angel⁹ q̄ loq̄bat i me egre-
diebat: ꝛ ali⁹ āgel⁹ egredi
ebat in occurſū ei⁹: ꝛ dixit
ad eū. Curre: loq̄re ad pue
k rū iſtū dicēs. Abſq muro
l habitabit irl'm p multitudi
m ne hoim ꝛ iumētoꝝ in me-
n dio eius. Et ego ero ei ait
dn̄s mur⁹ ignis i circuitu:
o ꝛ in gloria ero i medio ei⁹.
p O o fugite de terra aqlo
q nis dic dn̄s: qm̄ i q̄tuor vē
tos celi diſpſi vos dic dn̄s
r s O ſyō fuge q̄ habitas apd
t v filiā babylonis. q2 hec dic
x dn̄s exercituū. Poſt glori
y am miſit me: ad gētes que
z ſpoliauerūt vos. Qui ei te
tigerit vos tāgit pupillam
a oculi mei Quia ecce ego le

b uo manum meā ſuper eos
c ꝛ erūt pde his q̄ ſeruiebāt
d e ſibi: ꝛ cognoſcetis q2 dn̄s
f exercituū miſit me Lauda
g ꝛ letare filia ſyon: q̄a ecce
h ego venio ꝛ habitabo i me
i dio tui ait dn̄s Et applica
bunt gētes multe ad dn̄m
k in die illa: ꝛ erūt mihi i po
puluz. Et habitabo in me-
dio tui ꝛ ſcies q2 dn̄s exer
l cituum miſit me ad te. Et
m poſſidebit dn̄s iudā partē
n o ſuaz in terra ſanctificata et
p eliget adhuc irl'em. Sileat
omnis caro a facie dn̄i q̄a
q conſurrexit de habitaculo
ſancto ſuo.

¶ Capitulū. iij.

Et oſtēdit mihi dn̄s ie-
ſuz ſacerdotē magnū

pletū ē in dn̄o ieſu xp̄o q2 p⁹ gloriā monachie adeptaz a romano pncipe ceſare auguſto: pp qd fecit deſcribi orbez vniuerſū tāꝗ ſibi ſubiectū nat⁹ fuit xp̄s. vt p3. Luce. ij. y ¶ Ad gētes q̄ ſpoliauerūt vos. i. ad iudeos q̄ fideles primitiue eccl'ie grauit tractauerūt Act. viij. q̄bus pdicauit dn̄s in pſona xp̄ria. ꝛ dicūt h gentes. q2 tūc nō viuebāt ſ3 legē vt iudei: ſ tranſgrediebātur pp mādata hominū: vt p3 in euāgelio Vel ad gētes. i. romāos pricipes q̄ i pmitiua eccleſia fideles perſeq̄bant in corporibus ſuis ꝛ bonis: q̄b⁹ pdicauit xp̄s p apl'os petrū ꝛ paulū. ꝛ alios doctores ſequentes. z ¶ Qui em̄ tetigerit vos ꝛc̄. i. ſollicite vos cuſtodiā: ſicut cuſtodit ocl'i pupilla: l3 ei tūc xp̄s pmiſerit fideleſ corpalit pturbari. tn̄ cuſtodiuit eos ſollicite in ſpūalib⁹ bonis: in q̄bus tūc creuit eccleſia merito ꝛ nūero fideliū magiſ ꝗ tpe pacis. qd fuit figuratū in filijs iſrl' q̄ quāto magis affligebantur ab egiptijs tāto magis mltiplicabantur Exo. j. ideo ſubdit. a ¶ Ecce leuo manū meaz. i. vtutem. b ¶ Sup eos. i. principes romanos ꝛ eoꝝ miniſtros. c ¶ Et erūt pde his q̄ ſuiebāt ſibi. q2 principes romani et alij ſubiecti q̄ i primitiua eccl'ia affligebāt fideles ſuitute dura. ꝛ eis abſtulert bona ſua. mō ſuppoſuerūt colla ſua iugo xp̄i ꝛ ei⁹ miſtris: dotātes eccleſias tpalib⁹ bonis. d ¶ Et cognoſcetis. p expienūā bonoꝝ ꝛ miraculorum. e ¶ Quia dn̄s exercituū. i. de⁹ pr̄ dn̄s angeloꝝ. f ¶ Miſit me. ꝓ generis hūani ſalute. ꝛ iō ꝓ tāto bn̄ficio inuitat eccleſia ad laudē diuinā: cū dr̄. Lauda ꝛ letare. g ¶ Quia ecce ego venio. p carnis aſſūptionem. h ¶ Et habitabo in medio tui. couerſando ꝛ pdicando. Ioh. j. Verbū caro factū ē ꝛ habitabit in nobis. ¶ Et applica. gen. mul. ad dn̄m. qd patet impletū p cōuerſionē gētium ad fidē criſti p orbē vniuerſum. k ¶ Et erūt mihi in populum: q2 inter credentes nō eſt diſtinctio iudei et greci: nā idem dn̄s omniū. ad Roma. x. ca. l ¶ Et poſſidebit domus iuda. i. cōfitētes deum quia corde creditur ad iuſticiā ꝛ ore confeſſio fit ad ſalutē ꝛ ꝙ p domuz iuda tales intelligantur etiā ſm doctores hebreoꝝ fuit oſtenſum Hieremie. xxxiij ꝛ. xxxiiij. m ¶ Partem ſuaz. id ē pmium ſuum. n ¶ In terra ſanctificata. i. in celo qd vocatur t̄ra viuentium. o ¶ Et eliget adhuc irl'm. ſ. celeſtē. p ¶ Sileat ois caro. a blaſphemijs dn̄i nr̄i ieſu chriſti. q ¶ Quia ſurre. de habi. ſan. ſuo. i. cōſurget in finali iudicio ad mala puniendū et bona premiandum.

¶ In ca. ij. vbi dr̄ in poſtil. Et ego ero ei ait dominus.
Super h qd dr̄. Et ego ero ei ait ¶ Additio.
domin⁹ murus ignis gloſa interlinearis. Mur⁹. i.
defenſio ſuis. Ignis hoſtibus. ¶ Capitulū. iiij.

Et oſtēdit. Poſt ciuitatis et templi reedificationez
Hic propheta conſequenter denunciat edificantiū cōſolationē. ꝛ p̄ Ieſu ſummi ſacerdotis. ſcdo zorobabel ducis ſequēti ca. Circa primū ſciendum ꝙ ſicut dicit Rabi. ſa. 9 ñ. prophete principaliter locuti ſunt

b ſtantē corā angelo dn̄i ⁊ ſa
thā ſtabat a dextris eiꝰ vt
c aduerſaret ei. Et dixit do-
minꝰ ad ſathan. Increpet
dn̄s in te ſathan. ⁊ icrepet
d dn̄s i te q̄ elegit irl̄m. Nū-
e q̄d nō iſte torris eſt erutꝰ
f de igne. Et ieſus erat idu-
tus veſtibns ſordidis. et
ſtabat ante faciem angeli.
g Qui rn̄dit ⁊ ait ad eos q̄
ſtabant coram ſe dicens.
h Auferte veſtimenta ſordi
da ab eo. Et dixit ad eum
Ecce abſtuli a te iniquita-
tē tuā ⁊ indui te mutatorijſ
k Et dixit: Ponite cydarim
mundā ſup caput eiuſ. Et
poſuerūt cydari ſuper ca-
put eius mundā: ⁊ indue-
l runt eum veſtibꝰ. Et ange
m lus dn̄i ſtabat ⁊ ɔteſtebat
angelus dn̄i ieſum dicens
n Hec dicit dn̄s exercituuz.
o Si in vijs meis ābulaue-
p ris: ⁊ cuſtodiā meā cuſto-
q dieris: tu q̄z iudicabis do
mum meā: ⁊ cuſtodies a-
s tria mea: ⁊ dabo tibi am-
bulantes de his q̄ nūc hic
s aſſiſtunt. Audi ieſus ſacer
t dos magne: tu ⁊ amici tui
v qui habitant coram te: q̄
x viri portendētes ſunt. Et
ecce ei ego adducā ſeruuz
y meū orientē: q̄ ecce lapis
a quē dedi coraȝ ieſu: ſup la
b pidē vnū ſeptē oculi ſunt.
c Ecce ego celabo ſculptu-
rā eiꝰ: ait dn̄s exercituum
d ⁊ auferā iniquitatē terre il
e lius in die vna. In die illa
dicit dn̄s exercituū voca-
bit vir amicū ſuum ſubter
vineam ⁊ ſubter ficum.

Capitulum .iiij.

a Et reuerſus eſt ange-
lus qui loquebatur i
b me ⁊ ſuſcitauit me q̄-
ſi virum qui ſuſcitatur de
ſomno ſuo. Et dixit ad me
Quid tu vides. Et dixi.

de diebꝰ meſſie. iō ꝓpħa p̄ denūciat ɔſolatōȝ ſummi ſacerdotis de eiꝰ emūdatōe. ſcd̄o de xp̄i incarnatōe. ibi. Audi ieſu. Circa p̄mū ſciendū ꝙ iudei redeuntes de babylone peccauerāt grauit̄ accipiendo alienigenas vxores. vt hr̄. j. Eſdre. x. c. Sacerdotes ſic̄ alij i h̄ peccauerūt. ⁊ cū eis ih̄s filiꝰ ioſedech ſacerdos ſummꝰ. ſȝ ad exhortatōȝ eſdre eiecerunt eas. ⁊ h̄ ē q̄d dr̄ a Et oñdit mihi ⁊c̄ corā angelo dn̄i. ſcilicet michaele p̄lato toti iudeoꝝ pp̄lo. vt predictum eſt.
b Et ſathan ſtabat a dex. eiꝰ vt aduer. ei accuſando eū d̄ trāſgreſſione filioꝝ ſuorū. ſicut heli fuit reꝓhenſus a dn̄o ⁊ punitus de trāſgreſſione filioꝝ ſuoꝝ. j. reg. iij. nō em̄ legit ꝙ iſte ieſus in ꝑſona ꝓpria vxorē alienigenā acceperit. c Et dixit dn̄s ad ſathan. Hic in hebreo hr̄ nomē dn̄i tetragrāmatō ſoli deo approp̄atum. vbi trāſlatio nr̄a hȝ. Dn̄s. Et q̄ pōit hic ter. ⁊ loq̄ndo q̄i de ꝑſona alia. ſat̄ aperte oñdit i deo trinitas ꝑſonaꝝ. d Nunq̄d nō iſte. ſ. Jeſus. e Torris ē erutus de igne. i. q̄i ticio ſemi ɔbuſtꝰ in trāſlatione captiuitatis babylonice. q. d. ſic ⁊ adhuc vis eū totaliter totū ɔburere. f Et ieſus erat indutꝰ veſtibꝰ ſordid̄. q̄ culpā icurrerat ex negligētia arguēdi filios ſuoſ. ⁊ ēt ad q̄d tenebat ex officio cū eēt pōtifex ſummꝰ. g Et ait. ſ. michael g Ad eos q̄ ſtabāt corā ſe. i. alijs angelis inferiorībꝰ. h Auferte veſti. ſord. ab eo. ꝑ h̄ deſignabat remiſſio culpe de q̄ penituit. ⁊ filios ſuos et pp̄l̄m ad abijciendū vxores alienigenas iduxit. i Et indui te mutatorijs. i. gr̄e ⁊ virtutū. indumentis.
k Ponite cidari. i. mitrā q̄ vtebatur ſummus pontifex. ⁊ ꝑ h̄ deſignatur ꝙ digne exerceret officiū. culpa ꝑ gr̄am deleta. l Et angelꝰ dn̄i. ſ. michael. m Conteſtebat ieſum i bono ip̄m confirmādo. n Hec dicit dn̄s. q̄ eſt ip̄a veritas. o Si in vijs meis ābulaueris. legē meā cuſtodiendo. p Et cuſtodiā meā cuſtodieris. reuerēter et debite officiū pōtificis exercēdo. q Tu q̄z iudicab ⁊c̄. i. officio pōtificis ꝑſeuerabis. r Et da. ti. am. de his q̄ nc̄ h̄ aſſiſtūt. i. de angelis h̄ aſſiſtētibꝰ dabo tibi adiutores ⁊ directores in officio tuo. s Audi ieſu. h̄ ɔñr pōit ɔſolatio Jeſu ſacerdot̄ de xp̄i icarnatōe. quā ſumme deſiderabāt. pa. ve. te. iō ſubditur. Audi ieſu. q. d. rē valde grādē ego ſum tibi dicturꝰ. t Tu ⁊ amici tui. i. illi. q̄ ſunt parati ad abijciendū alienigenas vxores ⁊ legē ſeruare.
v Quia viri portēdētes ſūt. i. in futuꝝ expectātes. ſ. xp̄i myſteriū. Dr̄ em̄ portēdēs a portēdo dis. q̄d ē aliq̄d in lōginquū deſignare. Ra. ſa. dicit ꝙ iſti fuerūt ananias miſael ⁊ azarias. q̄ de babylone redierūt cū zorobabel ⁊ ieſu ſacerdote. ⁊ erūt ei familiares ⁊ amici. ⁊ dicūtur hic viri portendētes. q̄ in eis fuit factū portentū. i. mirabile ſignū q̄n de camino ignis exierant illeſi. vt hr̄. dañ. iij. Ecce em̄ ego adducā ſeruū meū oriētē. In hebreo hr̄ germinantē. ⁊ exponit Ra. ſa. de zorobabel q̄ dr̄ h̄ germinās. eo ꝙ genuit neemiā. vt ip̄i dic̄. q̄ edificauit ciuitatē ierl̄em. ſicut pr̄ ſuus tēplū añ ɔſtruxerat. Sed h̄ nō vr̄ veꝝ q̄. ij. mach. dr̄. ꝙ iſte neemias erat ſacerdos. ⁊ ſic de tribu leuitica. zorobabel aūt de tribu iuda. vtȝ Math. j. Et iō aliq̄ expoſitores catholici dicētes cū Ra. ſa. ꝙ hec ſcriptura itelligit ad literā de zorobabel. dicūt ꝙ h̄ vocatur oriēs. q̄ fuit ortꝰ de tribu regia. ⁊ q̄ ꝓſperatus fuit in edificio tēpli ſȝ iſti cū ra. ſa. videntur iudaizare. et magis q̄ȝ antiq̄ hebrei. vñ ibi trāſlatio noſtra habet.
x Ecce em̄ ego adducam ⁊c̄. trāſlatio chaldaica apd̄ iudeos auctētica ſic habet. Ecce ego adducā ſeruū meū meſſiam ⁊ reuelabit ex q̄ ptȝ ꝙ de xp̄o ad literā intelligit.
y Quia ecce lapis. i. xp̄s q̄ dr̄ lapis abſciſus d̄ monte ſine manibꝰ Dañ. ij.
z Quē dedi coraȝ Jeſu. q̄ vidit eū per fidē futuꝝ. ſicut ſaluator dicit Johānis viij. ca. Abraā pr̄ vr̄ exultauit vt videret diē meū. vidit ⁊ gauiſus ē. a Sup lapidē vnū. i. xp̄m q̄ eſt vnꝰ in ꝑſona. licȝ in eo ſit duplex nā. b Septē oculi ſūt. i. ſeptē dona ſp̄ūſſancti. q̄ i plenitudine q̄euerūt i xp̄o hoīe. ſm ꝙ dr̄ Eſaie. xj. Requieſcet ſup euȝ ſp̄ūs dn̄i ⁊c̄. q̄d ad lr̄am intelligit de xp̄o etiā ſm dicta hebreoꝝ. vt ibidē fuit diffuſiꝰ declaratū. c Ecce ego celabo ſculptu eiꝰ. q̄ corpꝰ xp̄i fuit formatū ⁊ figuratū i vtero vgis vtute diuia. d Et auferā iniq̄tate tre illiꝰ. i. mundi totiꝰ. Vel ꝑ ſeptē oculos vniuerſitas angeloꝝ deſignatur. vñ. dañ. iiij. Angeli dicunt vigiles. ⁊ Math. xviij. Angeli eoꝝ ſp̄ vidēt faciē p̄ris. Et iſti ſeptē oculi ſt̄ ꝑ xp̄m. q̄ ſp̄ ſunt attēti ad exeq̄ndū eiꝰ mādatū. q̄ ip̄e ē rex angeloꝝ ⁊ hec expoſitio magis ɔcordat litere ſeq̄nti. e In die vna. i. in die paſſionis ſue ſm ꝙ dr̄ Johan. j. Ecce agnus dei ecce qui tollit pctā mundi. Cōſiderandū aūt ꝙ hic dicit Ra. ſa. ꝙ ip̄e neſcit q̄ ſit iſta dies. quia nō p̄t aſſignare aliqua in diem ſuper ꝑfidiam iudaicam que negat xp̄m veniſſe in qua terra iudee fuerit abſq̄ iniquitate. ⁊ ideo ex h̄ ꝙ cōfitetur hanc ignorantiam preter eius intentionem confirmat catholicaȝ veritatem. f In die illa. i. tpe xp̄i g Vocabit vir amicum ſuum ſubter vineam ⁊c̄. per talem modum loquendi ſignificatur tempus magne pac̄ in pluribus locis ſacre ſcripture ⁊ ſic fuit in natiuitate xp̄i propter quod tunc deſcriptus fuit orbis. vt dictum eſt ſupra. omnibus terris ſub imperio romanorum pacatis.

Capit. iiij.

Et reuerſus ē. h̄ ɔñr pōit ɔſolatio zorobabel ducis de ɔſūmatōe templi futura q̄d ip̄e fundauerat. ſȝ poſtea opꝰ ipeditūȝ fuerat vſq̄ ad ſcd̄m annū darij regis ꝑſaꝝ. in q̄ zorobabel ⁊ ei adherentes reſumpſerāt opꝰ. vt dictū eſt ſupra. Aggei. j. c. Igit pn̄s capitulū in duas ꝑtes diuidit. q̄ p̄rio huiꝰ conſummationis ponit ꝓphetica viſio. ſcd̄o huius viſionis expoſitō ibi. Et rn̄di. Circa primū dicit. a Et reuerſus eſt angelus mihi ꝑ cuſtodia deputatus. q̄ ad horam diſparuerat b Et ſuſcitauit me. ad viſionem em̄ ꝓpheticā oportet excitari ⁊ eleuari mentem. ⁊ ſequitur viſio cum dicitur.

c Vidi: ⁊ ecce cādelabꝝ au
d reū totū: ⁊ lāpas eiꝰ ſup ca
e put ipſius: ⁊ ſepteʒ lucerne
f eiꝰ ſup illud: ⁊ ſeptē infuſo
ria lucernis q̄ erāt ſuper ca
g put eiꝰ ⁊ due oliue ſup illō
vna a dextr' lāpadis ⁊ vna
h a ſiniſtris eiꝰ Et rn̄di ⁊ aio
ad angeluʒ q̄ loq̄bat̄ in me
dicēs. Quid ſunt hec dn̄e
mi. Et rn̄dit angelus q̄ lo-
q̄bat̄ in me. ⁊ dixit ad me.
Nunq̄d neſcis q̄d ſūt hec
Et dixi. Nō dn̄e mi Et rn̄
i dit ⁊ ait ad me dicēs. Hoc
ē v̄bū dn̄i ad ʒoꝛobabel di
k cēs Nō in exercitu nec i ro
l boꝛe: ſ; in ſpū meo dic̄ dn̄s
m exercituum. Quis tu mōs
n magne coꝛaʒ ʒoꝛobabel in
o planū. Et educet lapidē p̄-
p mariū ⁊ exequabat gratiaʒ
gratie eiꝰ Et factū ē verbū
q dn̄i ad me dicēs. Manus
ʒoꝛobabel fundauerūt do-
r mū iſtā et manꝰ eiꝰ ꝑficiēt
s
t eā: ⁊ ſcietis q2 dn̄s exerci-
v tuū miſit me ad vos Quis
x ei deſpexit dies ꝑuos. Et
y letabūt̄ ⁊ videbūt lapideʒ
z ſtanneū i manu ʒoꝛobabel
a Septē ſunt iſti oculi domi
b q̄ diſcurrūt i vniuerſā traʒ
c Et rn̄di: ⁊ dixi ad eū. quid
ſūt due oliue iſte ad dexte-
rā cādelabꝛi ⁊ ad ſiniſtram
eius. Et reſpōdi ſcdō ⁊ di
xi ad eū Quid ſūt due ſpi-
ce oliuaꝝ q̄ ſt̄ iuxta duo ro
ſtra aurea. in q̄bꝰ ſt̄ ſuffuſo
ria ex auro. et ait ad me di-
cēs Nūq̄d neſcis q̄d ſunt
hec. Et dixi Nō dn̄e mi. ⁊
d dixi. Iſti ſūt duo filij olei:
e q2 aſſiſtūt dn̄atoꝛi vniuer-
ſe terre.

Capitulū .v.

Et cōuerſus ſum: ⁊ le
uaui oculos meos: et
c vidi: et ecce volumen
volās. Et dixit ad me: q̄d
tu vides: Et dixi. ecce ego
d video volumen volans lō
gitudo eius viginti cubito
e rum ⁊ latitudo eius deceʒ
f cubitoꝝ dixit ad me. Hec
g eſt maledictio que egre-

c Vidi ⁊ ecce cādelabꝛū. videbat ei viſiōe imagiaria cā delabꝛū aureū ſil'e illi qd̄ fuerat i tabernaculo moyſi: de cuiꝰ materia ⁊ foꝛma dictū fuit plenarie Exodi.xxv.
d Et lāpas eiꝰ .i. ſedes lucerne q̄ erat d̄ auro mūdiſſimo
e Sup caput ipſius .i. i ſūmitate candelabꝛi. ⁊ accipit̄ lā pas in ſingulari ꝓ plurali. ſicut Exodi viij. Venit muſca g̃uiſſima .i. m'titudo muſcaꝝ. q̄a ſeptem erāt ſedes lucernaꝝ ſicut ⁊ ſeptē lucerne Vel pōt dici q ħ fit ſpālis mētio de vna illarū. q̄ erat in medio ſtipitis candelabꝛi. ⁊ tres hic ⁊ tres inde ſuper ſex calamos eiꝰ. f Et ſeptē infuſioꝛa .i. vaſa aurea cū q̄bꝰ infūdebat̄ oleū i lucernis.
g Et due oliue. id ē rami oliuaꝝ i ſupioꝛi ꝑte q̄ſi foꝛmā ſpicarū habentes.
h Et reſpōdi. ħ ponit̄ p̄dicte viſiōis expoſitio. ⁊ p̄mo de ſignificatiōe candelabꝛi. ſcdō d̄ ſpicis oliuarū ibi. Et reſpondi. Circa p̄mū ſciendū q cādelabꝛū erat vnū d̄ p̄ncipalibus oꝛnamētis tēpli ⁊ iō ponebat̄ ibi niſi pꝰ cōpletionē ipſius tēpli. ⁊ iō ꝑ viſionē cādelabꝛi deſignabat̄ futura cōſummatio tēpli ſub ʒoꝛobabel: a q̄ fuerat inchoatū ⁊ ħ eſt qd̄ dicit̄.
i Hoc ē v̄buʒ dn̄i ad ʒoꝛobabel .i. viſio p̄dicta ē ſignificatiua ꝯſūmationis tēpli. ſicut ⁊ v̄bū ſenſibile: ē ſignū rei ſignificate.
k Nō in exercitu neq; i roboꝛe .i. nō v̄tute hūana ꝯſummabit̄ tēplū ſ; diuina. iō ſubdit̄. l Sʒ in ſpū meo. q2 deus iſpirauit Dario cōſummare tēplū in ir'l'm inchoatū: ⁊ ad ħ p̄bere neceſſaria ⁊ remouere impedimenta. vt h̄r .j. eſdre. vj. m Quis tu mōs magne .i. dyabole ꝑ ſupbiā eleuate q̄ opꝰ tēpli ipediſti: incitādo ad ħ gētiles ⁊ cābiſē filiū cyri. n Coꝛā ʒo. ⁊ i pla. i. deijceris ab intēto: ita q amplius ipedire nō poteris. o Et edu. la. p̄mariū. i. ʒoꝛobabel ſup lapidē fundamēti iā añ poſitū educet edificiū in altū. q Et exeq̄bit gr̄am gr̄e eiꝰ .i. ſic̄ cyrus dedit licentiā edificādi ita ꝑ impetrationeʒ ʒoꝛobabel dariꝰ dabit gratiā ꝯſummādi. iō ſeq̄t̄. q Manꝰ ʒoꝛo. funda. do. iſtā. ſb̄ cyro. r Et manꝰ eiꝰ ꝑficiēt eā. ſb̄ dario.
s Et ſcietis ꝑ impletionē v̄bi mei. t Quia dn̄s exercituū miſit me ad vos. de edificatiōe tēpli exhoꝛtādo. ꝑ i pletionē ei' ſue ꝓphie apparuit māifeſte q fuerat a d̄o miſſus ſicut ꝓpheta verus. v Quis ei de. dies ꝑuos. i. ſtatū redeuntiū de babylone. q̄ deſpiciebant̄ ⁊ affligebant̄ a gētibꝰ circūſtantibꝰ. vt pʒ .j. Eſdre. iiij. q2 tñ his nō obſtātibꝰ tēplū fuit ꝑ ʒoꝛobabel cōſummatū. iō ſubdit̄.
x Et letabunt̄ .ſ. iudei p̄us deſpecti ⁊ impediti. y Et videbūt lapidē ſtāneū. In hebreo h̄r. Plūbatū. ꝑ qd̄ deſignat̄ edificiū tēpli recte ſublimatū. z In manu ʒoꝛobabel. i. ꝑ ſolitudinē ⁊ diligētiā eiꝰ. Cōſeq̄nt̄ expōit qd̄ dictū ē ſupra de ocul' ſup lapidē vnū cū di'. a Septē ſūt iſti oculi .i. vniuerſitas angeloꝝ deſig̃ta ꝑ ſeptenariuʒ. eo mō loq̄ndi q̄ dixit raphael angelꝰ Tobie. xij. Ego vnus ex ſeptē q̄ ſtamꝰ añ dn̄m. oēs ei angeli aſtāt coꝛā deo inq̄ꜩtū faciē eiꝰ clare vidēt. ⁊ oēs nitūt̄ in miniſteriū ſm q d' Heb. j. Oēs ad miniſtratoꝛij ſpūs ſūt ⁊c̄. inq̄ꜩtū volūtateʒ eius exequūt̄. lʒ eni ſupioꝛes nō mittant̄ ad exterioꝛa exequēda ꝓpt̄ qd̄ dicūt̄ aſſiſtētes. alij miniſtrātes. tñ ēt ſuperioꝛes mittūt̄ ad inferioꝛa. q2 ſupioꝛes illumināt medios. et medij iferioꝛes de agēdis ſm oꝛdinē diuine volūtatis ideo ſb̄dit̄. b Qui diſcur. vni terrā. q2 oēs agūt de ea q̄ fiūt circa humanā naturaʒ
c Et reſpōdi. Hic p̄nr ponit̄ expoſitio de duabus oliuis ⁊ ſpicis earū ⁊ roſtris cādelabꝛi. ⁊ q2 eadē ē eoꝝ ſignificatio iō dat̄ vna rn̄ſio cū ſb̄dit̄ i fine capitl'i ⁊ dr̄ d Iſti ſūt duo filij olei .i. Zoꝛobabel et ieſus pontifex: q̄ dicunt̄ filij olei. q2 Zoꝛobabel erat d̄ tribu regia. Ieſus autē de ſacerdotali dignitat̄ aūt vtriuſq; officij ꝑiunctōeʒ debebat cōferri: tñ iſta vnctio ñ fuit tēpe ſcdī templi ſm hebꝛeos.
e Qui aſſiſtūt do. vni. t̄re. fidelit̄ inſiſtētes opi eiꝰ i tēpli edificatiōe. Roſtra aurea ſm viſionē ymaginariā erūt due recuruatiōes i cādelabꝛo: in q̄bus pēdebāt iſuſoꝛia. De oliuis aūt ⁊ ſpicis earū dictū ē ſ.

Capitulū .v.

Et ꝯuerſus ſū. Hec ē ſcdā ꝑs p̄ncipal' hꝰ ꝓphetie: i q̄ ponūt̄ ꝓphetie ſpectātes ad tp̄s habitatōis ciuitat' iā reedificate ⁊ p̄ ſb̄ reg̃ ꝑſaꝝ: ſcdō grecoꝝ. c. ix. t̄cio romanoꝝ. c. xj. Sciēdū tñ q ħ diuiſio ñ ē p̄ciſa. ſ; freq̄nt̄ d̄ alio tp̄e iueīt̄ i vna ⁊ ecōuerſo. q2 ſic̄ freq̄nt̄ dcm̄ ē. ſ. tal' diuiſio ſic p̄ciſa ñ iuenit̄ i ꝓphet'. q̄ ſm tactū variū. ſ. de vno trāſeūt ad aliō. aliq̄ occaſiōe hita. ⁊ diuidit̄ i tres ꝑtes. q2 p̄ ponit̄ expulſio multiplicis vicij. ſcdō ſucceſſio q̄druplicis iperij. c. ſe. t̄cio ſolutō dubij. c. vij. Pꝛia i duas ſm duplicē viſionē: ſcdā ibi. Et egreſſus ē. Circa p̄mū di'.
a Et ꝯuer. ſū. ad capiēdā diuinā r̄uelationē. b Et vi. viſiōe imagiaria. c Et ecce vo. vo. i. exiēs d̄ tēplo ⁊ ciuitate. cꝰ q̄ntitas ſb̄dit̄. d Lōgi. eꝰ. xx. cubitoꝝ. ſm latitudinē tēpli. e Et lati. eiꝰ. xx. añ faciē tēpli. ita q volumē illō videbat̄ d̄ tēplo egredi. e Et dixit ad me. exponēdo ſignificationē volumis. f Hec ē maledictō. i. pena ꝓ pctīs iflicta. ſic̄ Ezec. ij. c. vidit libꝝ i q̄ erāt ſcꝑte lamētatiōes. g Que egred. ſup fa. oīs t̄re. cū iudeis pctōꝛibꝰ de ir'l'm ⁊ iudā captiuat' ad diuerſas ꝑtes oꝛb: ꝑꝑ pctā furti ⁊ ꝑiurij. q̄ añ deſtructionē citat' vigebāt ibi: vñ ⁊ ſedechias rex traditꝰ fuit i manꝰ nabuch. ꝑꝑ pctm̄ ꝑiurij qd̄ incurrerat erga ip̄m. vt habetur. ij. Paralyp̄. vltio.

b Quia oĩs fur ſicut ibi ſcriptū ē.ſ.in volumine volãte. i Iudicabiť.i.punieť. k Educã illud.ex irłem ⁊ iudeam.⁊ ꝑ h̃ deſignať ꝙ reedificata ierłem talia pc̃tã nõ abũdauerunt in iudea. l Et veniet ad domũ furis ⁊c̃.i. vltio diuina veniet ſuꝑ iudeos captiuatos ꝓpť pc̃tã iſta.

m Et ꝯſumet euz ⁊ ligna ei⁹.i.totã ꝓgeniẽ tranſgreſſoꝝ. n Et egreſſus eſt. Hic põiť ſc̃da viſio videbat eñ ꝓpħa viſione imagiaria q̃n dã amphorã de tẽplo ⁊ ciuitate egredientẽ in q̃ ſedebat q̃dã mulier. ita ꝙ ꝑ os amphore apparebat deſuꝑ. Videbat eñ talentũ plũbi portari ab angelo q̃ impſſit mulierẽ intra amphoram opilãs os amphore talento vel maſſa plumbi. ne mulier poſſet egredi inde. Et deſuꝑ apparere videbat vlteri⁹ duaſ mulieres alataſ portãtes illã amphorã ad babylonis ťram

dietur ſuper faciez omnis
b terre: q2 oĩs fur ſic ibi ſcriptuz eſt iudicabitur: ⁊ oĩs
i iurãs ex hoc ſiłr iudicabiť
k Educã illud dicit dñs ex
l ercituũ: ⁊ veniet ad domũ furis ⁊ ad domũ iurãtis in noĩe meo mẽdaciter: ⁊ cõmorabitur ĩ medio dom⁹
m ei⁹ ⁊ ꝯſumet eã ⁊ ligna ei⁹
n ⁊ lapides ei⁹. Et egreſſus eſt angel⁹ q̊ loq̃bať in me: ⁊ dixit ad me. Leua ocłos tuos ⁊ vide. Quid eſt hoc q̃ egrediť. Et dixit ei. q̊d nã eſt: Et ait. Hec ē ãphora egrediẽs. Et dixit. Hec eſt oculus eoꝝ in vniuerſa terra. Et ecce talentũ plũbi portabatur: ⁊ ecce mulier vna ſedẽs in medio amphore. Et dixit. Hec ē impietas. Et ꝓiecit eã in medio amphore: ⁊ miſit maſſam plũbeã in os eius. Et leuaui oculos meos ⁊ vidi ⁊ ecce due mulieres egredientes ⁊ ſpũs in alis earum. Et habebãt alas q̃ſi alaſ milui: ⁊ leuauerũt amphoram inter terram ⁊ celum. Et dixi ad angelum qui loq̃bať ĩ me: q̊ iſte deferũt amphorã. Et dixit ad
o me. Vt edificetur ei: do
p
q m⁹: in terra ſennaar: ⁊ ſta
r biliatur ⁊ ponatur ibi ſuper baſem ſuam.

Per amphorã aũt q̃ eſt gen⁹ mẽſure deſignabať ꝙ ppłs regni iude doloſe egerat in mẽſurãdo ea q̃ vẽdebat. ⁊ ꝓpť hoc ductus fuit captiuus in babylonẽ vt dicit Ra.ſa. ſʒ q2 ꝑncipaliť fuit ibi duct⁹ ꝓpť ydolatriã. vtz.iiij.reg.⁊.ij.paryp.in plurib⁹ locis. iõ alij dicũt ⁊ meli⁹ vt vr̃ ꝙ ꝑ amphorã q̃ gen⁹ ē mẽſure. intelligitur multiplicatio pc̃toꝝ in regno iuda ⁊ in tãta menſura. ꝙ diuina iuſticia exigebat vt vltio inferreť ſm menſurã pc̃toꝝ. ſm illud Deuť.xxv. Secundũ menſurã pc̃ti erit plagaꝝ modus. Per mulierez ĩ amphora ſedentẽ ⁊ deſuꝑ apparentez. intelligiť idolatria q̃ ē directa ꝯ deũ. ⁊ iõ excedit pc̃tã q̃ ſunt ꝯ ꝓximũ. iõ vocatur ĩpietas. q2 ſicut cult⁹ dei vocať pietas ſm Tulliũ. Ita ⁊ idolatria ĩpietas. Talẽtũ ṽo plũbi ſigt̃ ꝗuitatẽ pc̃ti: due mulieres amphorã portãtes in terrã ſennaar. q̃ ē eadẽ cũ terra babylonis. vtz Geñ.xj. ſignificãt duas trib⁹ a q̊bus regnũ iuda noĩatur regnũ duaꝝ tribuũ. q̃ ꝓpť pc̃tm̃ idolatrie ꝑncipaliť ⁊ alia ꝯñter fuerũt captiuate ⁊ ducte in babylonẽ. ⁊ his dictis ptz lr̃a vſq3 ibi. o Vt edificeť ei.i. idolatrie ⁊ cetere malicie. p Dom⁹.i. mãſio. q In terra ſennaar.i.babilonis cũ pc̃torib⁹ ibi captiuatis. r Et ponať ibi ſuꝑ baſem ſuã.i. ſic ſitueť ꝙ nõ reuertať ĩ iudeã. ⁊ ſic factũ fuit. q2 poſt reditũ captiuitatis babylonice nõ legiť iſte ppłs ad ydolatriã declinaſſe niſi aliq̃ pauci tp̃e antiochi ⁊ magis tiore tormẽti q̃3 libidine peccandi

In ca. q̇nto vbi dr̃ in poſtilla. Ecce volumẽ volãs ⁊c̃.

Additio.

Expoſitio poſtillatoris de duab⁹ viſionib⁹ ĩ h̃ capło ꝯtẽtis nõ vr̃ ꝯſonare rõni nec lr̃e tũ q2 ppłi pc̃tã q̃ iã trãſiuerãt in preteritũ. ſiłr ⁊ pene q̃ ꝓ eiſdẽ pc̃tis fuerunt ppło iam publice inflicte. irrõnabile vr̃ ꝙ ꝓpħa ea denunciaret ſub viſione imagiaria ſeu enigmatica cũ iã eẽnt omnibus quib⁹ loq̃bať pateť nota Tum q2 captiuitas babylonica nõ legiť fuiſſe facta in penã furti ſʒ potius idolatrie ⁊ hõicidij. vtz.iiij.reg.⁊.ij. paryp. Tũ q2 illa q̃ ſequũtur de amphora ⁊ d̃ młiere ⁊ d̃ alijs in ſc̃da viſione ꝯtentis ĩproprie applicanť ꝓpoſito ⁊ inutiliter tradereňť obſcure cũ iã oĩbus erant maxie manifeſta Vnde ad hm̃õi viſiones ꝓprie exponendas quedã videť eſſe ꝑmittenda. Primũ eſt ꝙ iudei durante templo ſecũdo. ⁊ poſt tp̃s machabeoꝝ cũ incepit ſecta pharizaica oriri finxerunt ꝙ deus dederat moyſi in mõte ſynai duas leges. Vnã.ſ.ſcriptã q̃ ꝯtinetur in duabũs tabulis ⁊ in toto pentateucho. Et aliã quã dederat moyſi nõ in ſcripť ſed oreten⁹. ⁊ hec lex oreten⁹ vt dicunt data vocať apd̃ eos ſecunda lex. ⁊ in ea ꝯtinentur traditões phariſaice. q̃s dicũt deuteroſas tanq̃3 ĩ ſc̃da lege ꝑdicta ꝯtẽtas. que quidẽ peruerſa lex fuit redacta in ſcriptis p⁹ deſtructõz tẽpli ſecũdi ꝑ centũ annos fere per quẽdã q̊ dr̃ rabbi monoa. ꝑ quem fuit collecta ſeu cõpilata in q̊dã volumine ĩ multis libris diuiſo. q̃ q̊dẽ volumen vocať apd̃ eos myſtia.i.ſc̃da lex p⁹ ṽo ꝑ.ccc. ãnos fere ꝑdictũ volumẽ. ſcʒ illa miſtia fuit expoſitũ valde ꝓlixe et diſpendioſe ꝑ multos libros q̊ cõiť dicunť thalmud. q̃ ē duplex. Primũ dr̃ hyeroſolymitanum q2 fuit compoſitum hieroſolymis. ⁊ ſecundũ dr̃ babylonicũ. q2 fuit cõpoſituz in terra babylonis. et iſtud ſc̃dm eſt maioris auctoritatis q̃3 primũ. ⁊ tenetur cõiter apud hebreos tanq̃3 expoſitio vera ⁊ irrefragabilis diuine legis que continetur in pentateucho. ⁊ in predicta myſtia. Secundum premittendũ ē ꝙ in quolibet predictoꝝ operum preſertim in ſecundo continẽtur multa falſa ⁊ erronea ⁊ iniqua ⁊ etiam abſurda. que repugnãt non ſolum diuine legi ſʒ etiã naturali. ⁊ quantum poſſunt nituntur doctrine xp̃i que celeſtis ⁊ immaculata eſt repugnare. ⁊ eam deturpare. De ortu predicte falſe doctrine ⁊ quanta ſit auctoritas eius apud hebreos diffuſe habetur in libris eorum. ſed breuiter ⁊ determinate habetur in ꝓlogo.xiiij.librorum Ra.moy.egyptij. Tercium premittẽdum eſt ꝙ predictum thalmud cõtinet multas abſurdas doctrinas circa credibilia: prout dictum fuit ſupra in additione circa Eſaiam.xxxiiij. Quartum premittendũ eſt ꝙ in dicto thalmud continentur multa iniqua ⁊ enormia ⁊ inimica iuri ⁊ ratõni circa agibilia de quibus.ĩ.aliquid dicetur. Conſequenter circa expoſitionẽ harum viſionũ dicendũ ꝙ poſtq̃3 ꝓpheta oſtenderat ꝓphetice regimen ſecundi tẽpli in ſuo primordio eſſe bonum ſub zorobabel duce ⁊ ieſu pontifice de quibus dixerat. Iſti ſunt duo filij oliue qui aſſiſtunt dominatori vniuerſe terre. ſcilicet iuſte ⁊ fideliter operando in edificatione templi ⁊ in regimine populi nunc autem prophetat quomodo circa finem durationis huius templi deteriorandus erat ſtatus populi per doctrinam legis nephandam que in illis temporib⁹ debebat oriri. ⁊ poſt deſtructionem templi in ſcriptis redigi. ⁊ de hoc dicit. Et conuerſus ſum. ſcʒ. ad videndũ nouiſſima huius templi. Et leuaui oculos meos. tanq̃3 reſpiciens a longe. Et vidi imaginaria viſione. Et ecce volumẽ per quod intelligitur illud volumen de quo ſupra dictuz eſt. quod vocať falſe apud hebreos lex ſecunda. Et q2 nullam habet auctoritatẽ in ſcriptura ſacra. ideo ſubdit. Volans. quaſi diceret. nullum habet fundamentũ. vel quia in ſcriptura demones volucres dicunť. vt in capitulo. viij Luce. ideo illud volumen diciť volare quaſi habens motum demoniacũ. Fuit eñ hoc opus nephandũ per demones ſeł recuperatũ. vt dictũ fuit ĩ ꝑdicta additõe Eſaie xxxiiij. ca. Et q2 hoc volumẽ ꝑter ꝑcepta decalogi in vera lege moſayca cõtẽta addit alia ficta aſſerẽs fuiſſe a deo da

ea moyſi oꝛetenꝰ. ⁊ a moyſe alijs ſucceſſoꝛibꝰ: iō dič. Lō
gitudo eiꝰ. xx. cubitoꝝ ⁊ latitudo. x. cubitoꝝ. p qđ intelli-
git ꝙ lȝ i tota latitudie leg diuie decē p̄cepta ꝯtinēt pnci
palia. tñ h volumē ſe extēdit vſqȝ ad decē alia. quia in qli
bet p̄cepto dicit eſſe aliqđ de lege ſcripta p moyſen. ⁊ ali-
quid additū de lege oꝛetenus data ⁊ ſm hoc p̄cepta dicū
tur eſſe duplicata. ſequit. Hec eſt maledictio q̄ egrediet
ſup faciē omnis terre. Vocat eñ hec doctrina nephāda
maledictio. quia vt dicit Hiere. xlviij. capitulo. Maledi
ctus qui facit opus dñi fraudulēter Conſtat autē ꝙ huiꝰ
voluminis ſeu doctrine fabꝛicatoꝛes opus dñi .ſ. legē eiꝰ
fraudulenter faciunt fingentes p̄cepta ſeu expoſitiões p̄
ceptoꝛum legis nō ſicut deus p̄ceperat: ideo ipm opus
dicit maledictio. Que egredietur ſup faciē oīs terre. q2 h
doctrina vbiqȝ terraꝝ diffunditur vbi iudei ſunt diſperſi.
Qualit autē maledictio hec defraudat diuinā legē oſten
dit in duobus dicēs. Quia oīs fur ſicut ibi ſcriptū ē iudi
cabitur ⁊c̄. Ad qđ ſciendū ꝙ licet furtū fuit generalit ꝓhi
bitū inter p̄cepta decalogi Exo. xxij. ca. tñ in hac falſa do
ctrina continetur ꝙ licitū eſt furari a paganis ſeu gentili
bus. ⁊ ſic exponūt v̄bum illud Abachuc. iij. ca. Vidit et
diſſoluit gētes. ſimiliter licet ꝑiuriū ſit a deo ꝓhibitū int
p̄cepta in decalogo vbi ſ̄. ⁊ iterū Nume. xxx. de h ampli
us dr̄. Vir cū iurauerit iuramentū ad obligandū obliga
tionē ſup animā ſuā nō irritabit verbū ſuum totum ſȝ qđ
egreſſum fuerit ex oꝛe ſuo faciet. Tamē iſti falſi interp̄ta
toꝛes dicūt ꝙ q̄cunqȝ vnus ſapiens vel tres idiote poſſūt
abſoluere hominē a voto vel iuramēto qđ eſt manifeſte
cōtra diuinā legē vnde qui faceret ſm ſuā falſam interp̄-
tationē cōmittendo furtū eſſet damnatus. ⁊ hoc ē qđ dr̄.
Quia oīs fur ſicut ibi ſcriptū ē .ſ. in volumie nephando
p̄dicto. Iudicabit .i. dānabitur. ſimiliter dicendū eſt de ꝑ
iurio. ⁊ de hoc dicit. Et oīs iurās ⁊c̄. Et ſeq̄tur de damna
tione furis ⁊ ꝑiuri p̄dictoꝝ. Educā illud dicit dñs .ſ. illud
volumē. Et veniet ad domū furis ⁊ ad domū iurātis ⁊c̄.
i. iſtud volumen erit cauſa deſtructionis illoꝝ q̄ talia fin
gūt ⁊ ſequūtur. Unde ꝓut ipi tradunt ſup illud verbuȝ
Treñ. j. Sedebūt ad terrā ſenioꝛes filie ſyon. tota oꝛdina
tio magna iudiciū illius ppl̄i que dicit canhedica fuit in-
terfecta a nabuch. tpe ſedechie. eo ꝙ abſoluit ſedechiaȝ a
iuramēto qđ iurauit ipi nabucho. de quo iuramento ha
bet. iiij. Regū. xxiiij. Similit ꝓpter fraudes ⁊ vſuras q̄s
cōmittūt cōtra xp̄ianos ⁊ etiā paganos inter quos cōmo
rantur freq̄nter occidunt ⁊ deuaſtantur in diuerſis regi-
onibus. ⁊ de h dicit. Et cōſumet eū ⁊ ligua eius ⁊ lapides
cōſeq̄nter agit ꝓpheta in ſcđa viſione de ſcđo ope nephā
do .ſ. thalmud. de q̄ dicit. Et egreſſus eſt angelus: ⁊ dixit
Leua oculos tuos. q2 vt dictū ē p longū tp̄s poſt cōpila-
tionē p̄dicti voluminis fuit thalmud cōpoſitū. de q̄ ſub
ſubdit. Hec ē amphoꝛa egrediēs. ⁊ vbi tranſlatio nr̄a hȝ
amphoꝛa: in hebꝛeo hr̄ ephy. eadē ei dictio ponitur exo.
xvj. ca. vbi dicit Gomoꝛ decima ps ē ephy. ⁊ ſic hec am-
phoꝛa ſeu ephy eſt quedā menſura. ⁊ eſt ſenſus. q̄a thal-
mud iſtud ē expoſitio volumis ſupꝛadicti vt dictū ē. ⁊ ſic
ē mēſura q̄ cōtenta in illo volumine menſurantur. ⁊ ſeq̄-
tur. Hec ē oculus eoꝝ in vniuerſa terra. Et notanduȝ ꝙ
vbi nos habemus in hoc loco. Oculꝰ: in hebꝛeo dr̄ q̄daȝ
dictio q̄ vno mō ſignificat idē qđ oculꝰ. ⁊ alio mō ſignifi
cat idē qđ coloꝛ. ⁊ alio mō ſignat ideȝ qđ iniq̄tas. Et iſto
tercio mō intelligit ſm. lxx. interp̄tes. ⁊ ſic ē ſenſus: ꝙ ſic̄
angelus dixerat ꝙ dictū volumen erat maledictio. ſic de
iſta amphoꝛa ſeu ephi angelus declarat ꝙ ē q̄dā iniq̄tas
ſic̄ p̄ma: iō poſt pauca dicit. Hec ē impietas. ⁊ ē ratō. q2
h doctrina thalmudica cōtinet mltas iniq̄tates inq̄ʒtum
ponit multa iura iniq̄ int ꝓximos ⁊ mltomagis inter ex
traneos. Eſt etiā impia erga deū ⁊ parētes: qđ ꝓpꝛie dicit
impietas. vt dicit. s. tho. De iniq̄tate iuriū thalmudicoꝝ
q̄ q̄ſi innūerabilia ſunt ponā quedā que occurrūt. ex qui
bus poteſt legens de alijs aliqđ eſtimare. Dicūt eñ in li-
bꝛo q̄ dr̄ canhedrin. vbi agitur de teſtibus. ꝙ cū aliqui te-

ſtes teſtātur falſum cōtra ꝓximū ſic ꝙ ſi nō conſtaret de
falſitate coꝛam coꝛum iudice. ꝓximus occideretur p iu-
ſticiam: ꝙ tunc ſi ꝓximus fuerit occiſus p falſa teſtimo-
nia pꝛedictoꝛum non ſunt occidendi teſtes ſed ſi reperta
fuerit falſitas eoꝝ per iudices anteq̄ʒ occideret reus: tūc
occidendi ſunt teſtes falſi. ⁊ hoc nituntur pꝛobare p litte-
ram. Deut. xix. vbi dicitur. Si ſteterit teſtis mendax con
tra hominem ⁊c̄. ⁊ infra. Cunqȝ diligentiſſime perſcrutā-
tes inuenerint falſum teſtem dixiſſe contra fratrem ſuuȝ
mendacium reddent ei ſicut fratri ſuo facere cogitauit.
Hec in litera. Ex qua arguunt ꝙ reddendum eſt falſo te
ſti ſicut facere cogitauit: non autem reddendum eſt ei ſi-
cut fecit. et ideo ſi cogitauit tm̄ ⁊ non fecit: dicunt ꝙ occi-
dendus eſt teſtis falſus ſed ſi non ſolum cogitauit. ſed eti
am fecit ſic ꝙ occiſus fuit ille contra quem mendacium
teſtatus eſt tunc non eſt occidēdus teſtis falſus. Ex quo
poteſt lectoꝛ conſiderare quanta ſit inſania fabꝛicantium
hanc doctrinam: qui aſſerūt maioꝛem penā deberi cogi-
tanti aliquod malū tm̄ ſeu loquenti q̄ʒ cogitanti ⁊ loquē
ti ⁊ explenti cum tamē a foꝛtioꝛi poſſunt contrariū dedu
cere. quia ſi cogitanti tm̄ ⁊ loquenti pena talionis debet
multomagis cogitanti loquenti ⁊ explenti p̄ſertim cū in
eodem loco ſcriptura de huiuſmodi teſte falſo dicit. Nō
miſereberis eiꝰ ſȝ animā ꝓ anima. oculum pꝛo oculo ⁊c̄.
Ex quo patet manifeſte ꝙ ſi p falſum teſtimoniū ꝓximꝰ
ꝑdidit oculuȝ. ꝙ falſus teſtis debet pati ſimiliter. Iteȝ in
libꝛo canhedrin vbi de homicidijs agitur determinant
ꝙ crimen homicidij debet diffiniri per certum numeruȝ
Iudicum qui dicitur Canhedrin ꝙ ſi non fuerint con-
coꝛdes in condemnando vel liberando reum. ſicut con-
tingit in multis cauſis inter iudices ꝙ tunc ſtabitur iudi
cio maioꝛis partis. ſic ꝙ ſi maioꝛ pars cōdemnauerit re-
um. tunc reus eſt occidendus ⁊ econtra. Dicunt tamen
ibidem ꝙ ſi omnes Canhedrin ſcilicet iudices oꝛdinarij
concoꝛditer condemnauerint reum ad moꝛtem ꝙ in illo
caſu reus eſt liberandus. Ad quod arguunt de quodam
textu friuole ſicut in pꝛecedenti. Ex quo habetur maxia
inſania pꝛedictoꝛum hoc thalmud fabꝛicantium qui ma
ioꝛem auctoꝛitatem dant parti q̄ʒ toti contra illud pꝛinci
pium indemonſtrabile. ſcilicet ꝙ totum ſua parte eſt ma
ius. Item determinant in libꝛo qui dicitur babaſnecia:
ꝙ ſi aliquis inuenit rem a pꝛoximo ſuo perditam in loco
vbi rationabiliter pꝛeſumendum eſt ꝙ dominus illiꝰ rei
deſperat de recuperatione eius. vtputa cum perdit eam
in loco in quo concurrit magna multitudo hominum ⁊
huiuſmodi. ꝙ tunc inuentoꝛ non tenetur reſtituere rem
inuentam domino ſuo cum tamen litera generaliter mā
dat reſtitui res perditas diligenter. Deutroñ. xxij. Etiam
ex dictamine naturalis ratiōis que dictat. Quod tibi nō
vis fieri alteri facere noli. talis reſtitutio eſt facienda. Cō
tra alienigenas habent etiam iura iniquiſſima: determi-
nant enim ꝙ ſi coꝛam aliquo iudice hebꝛeo gentilis ſeu
paganus contendat in iudicio cum aliquo iudeo ꝙ tunc
ſi iudex per aliquam legem iudaicam poſſet iudeum li-
berare ſeu ei fauere ꝙ faciat dicendo. Iſta eſt lex noſtra.
Si autem hoc non poſſet niſi per leges paganoꝛum tūc
iudicet eum ſm leges paganoꝛum: dicendo. Hec eſt lex
veſtra. Si autē nec ſic nec ſic poſſet iudeo fauere dicunt
ꝙ tunc iudex debet querere cauillationes taliter ꝙ nun-
q̄ʒ ſententiam ferat contra iudeum in cauſis gentilium.
Item quod deterius eſt determinant ꝙ ſicut bonum eſt
vt homo conterat caput ſerpentis quantūcunqȝ ſerpens
ſit pulcer. ſic bonum eſt occidere gentilem ſeu paganuȝ
quantumcunqȝ bonus videatur hoc ius tamen non exe-
quuntur pꝛopter timoꝛem periculi quanta ſit iniquitas
huius iuris ſatis notum eſt de ſe. ⁊ repugnat etiam ma-
nifeſte iuri diuino. In decalogo enim homicidium pꝛo-
hibetur ſimpliciter ſeu indifferēter nō excipiēdo gētiles
nec paganos. Itē Geñ. ix. Quicunqȝ effuderit humanū
ſanguinē fundet ſanguis eiꝰ. ad imaginē q̄ppe di factꝰ ē

hõ. ¶ Cõſtat ãt ꝙ ꝗlibet hõ factꝰ eſt ad imaginē dei ſiue hebreꝰ ſiue gẽtilis. De ipietate vero hꝰ doctrie erga diuinuꝫ honorē ⁊ reuerẽtiā pꝫ ex his hīs ꝗ dicta fuerūt in additõe ſupradicta. ſ. Eſaie. xxxiiij. ca. vbi iter alia dictū fuit ꝙ ipi aſſerūt i libro ꝗ dr̃ Barab oth al's bāhot ꝙ deꝰ in certis tēporibꝰ dolēs de deſtructõe hierl'm ⁊ diſꝑſione ppl'i iſrahelitici dicit. Ve mihi qꝛ deſtruxi ciuitatē meā ⁊ ꝯbuſſi templū meū ⁊ trāſmigrare feci filios meos int̃ natões qḋ maxime inſanū ē. Ut em̃ miſeriā ſignificat ꝗ nullo mõ attribuenda ē deo nec plane nec methaphorice. miſeria em̃ ne dū deo ꝫ nec ẽt btis attribuit̃. Erga parẽtes ṽo pꝫ ipietas eoꝝ ꝑ hoc qḋ dr̃ Math. xv. ca. Munꝰ qḋcūqꝫ ē ex me ꝓderit tibi ⁊c̃. vbi xp̃s ꝯfutat phariſeos de inhonoratõe parentū ꝓpt̃ ſuas traditões. vt ibidē in additõe ſufficiẽter fuit expoſitū. Ex qbꝰ ⁊ aliis ꝙ̃ plurimis ꝗ valde difficile eēt enarrare in hmõi doctria ꝯtentis de phariſeis ⁊ ſcrib qui mēdaciter eā finxerunt ⁊ ꝓprie verificat̃ illud Hiere. viij. Quõ dicitis ſapiẽtes ſumꝰ ⁊ lex dñi nobiſcū ē. Vere mēdaciū eſt opatꝰ ſtilꝰ mendax ſcribaꝝ. Et ad inſinuandum cām ſue tante inſanie ſubdit. Verbū dñi ꝓiecerūt ⁊ ſapientia nulla ē i eis. Nam poſtꝙ̃ verbū dñi. ſ. filiū dei ꝓiecerunt intantū caruerūt vera ſapia ꝙ ad hmõi nephandam doctrinā in ſcriptis ponendā mõ p̃dicto ꝓceſſerūt. Si āt obiiciat̃ ꝯ p̃dicta de hoc qḋ dñs dicit Math. xxiij. ca. Super cathedrā moyſi ſederunt phariſei ⁊ ſcribe ꝗcꝗd dixerint vobis facite. ex ꝗ vr̃ ꝙ doctrina eoꝝ ſana erat exꝗ erat ope adimplēda. Dõm ꝙ illud verbū dñi intelligit̃ de doctrina moſayce legis inꝙ̃tū eā nõ excedebāt nec putabāt per eoꝝ traditões. nõ aūt de lege ſcd̃a per eos ficta. vt ꝯ̃ dictū eſt. vñ notanter dixit. Sup cathedrā moyſi. vt deſigñret ꝙ loꝗtur de doctria in lege moſaica ꝯtenta. ſeꝗtur in littera. Et ecce talentū plūbi portabat̃ ⁊c̃. vſqꝫ ibi. In os eius. Ad qḋ ſciendū ꝙ hec doctrina thalmudica a phariſeis inuẽta ſeu ſcripta non ſolū in ſniā hꝫ magnos defectꝰ. vt dictū eſt. ꝫ ẽt in mõ tradendi. ⁊ hoc dupl'r. Uno mõ qꝛ valde obſcure ⁊ obfuſcate tradit ea ꝗ ibi ꝯtinētur. vñ quidam de ipa dicebat intelligendū eē illud quod dicitur in pſal. Collocauit me in obſcuris ſic̃ mortuos ſcl'i. Scd̃o qꝛ rõnes ⁊ motiua ſua vt plurimū ſunt inualida ⁊ infirma. ꝓut hr̃ ex ſupradictis eoꝝ argumẽtis. ⁊ iõ ad oñdendū primum dicit ꝓpħa. Ecce talentū plūbi portabat̃ ⁊ ifra. Mi ſit maſſam plūbeā in os eius. q. d. ſic obſcure ⁊ obfuſcate loꝗtur ac ſi hr̃et magnū pondꝰ plūbi in ore. Scd̃m autē oñdit dicens ꝙ mulier ſedebat in medio amphore. ⁊ ifra. Et ꝓiecit eam in medio. eiꝰ. ꝑ qḋ deſignatur ꝙ eiꝰ ratões ⁊ motiua ꝗ ſunt media ex quibꝰ deducunt̃ ꝯcluſiones ſt̃ ifirma ⁊ inualida ſicut mulier detenta ⁊ ꝓiecta. ſequit̃. Et leuaui oculos meos ⁊ vidi. ⁊ ecce due mulieres ⁊c̃. Pro ꝗ ſciendū ꝙ ꝑ iſtas duas mulieres itelligūt̃ p̃dicte due expoſitões quaꝝ ꝗlibet dr̃ thalmud qḋ itelligit̃ ꝑ amphorā mõ p̃dicto ꝗ quidē mulieres dicunt̃. Egrediẽtes. ſ. de tēplo. qꝛ ibi hūit p̃mordiū hec doctria. vt dcm̃ ē. dr̃ āt ꝙ habebant alas ꝗſi milui. Miluꝰ āt ē auis fraudulenta ⁊ rapax ipotentiū: qḋ ꝑtinet ad hāc doctrinā ꝗ hoies ibecilles in potentia intellectiua frauduleter decipit. Dr̃ aūt ꝙ leuauerūt amphorā int̃ terrā ⁊ celū. Nā vt dr̃ in glõ. Qḋ inter celū ⁊ terrā ima deſerit ⁊ ad ſupna mime pertingit ⁊ ſic doctria pharizaica ꝑ inanē gl'iam mentē eleuat. vt ꝓxios ꝗſi deſpiciens deſerat. nec tñ ſumma ꝑtingere valet. ⁊ ſeꝗtur in l'ra. Et dixi ad angelū. Quo iſte deferūt āphorā ⁊c̃. vſqꝫ ad finē capl'i. ꝑ qḋ oñdit̃ ꝙ h̃ thalmudica ⁊ phariſayca doctrina fuit ſtabilita in terra babylonis que ē t̃ra ſennaar: vbi tāꝙ̃ ſup baſeꝫ ſuā ꝗeſcit. Thalmud ei lꝫ duplex ſit vt dictū ē. babylonicū tñ eſt p̃ncipaliꝰ ⁊ maioris auctoritatis: tanꝙ̃ ab omnibus hebreis vniuerſaliter approbatum. vt dictum eſt. Et notandum ꝙ iudei qui ſepe in ſuis ſcripturis ꝓphetant neſcientes exponunt iſtud verbū. Ecce due mulieres de duobus viciis quibus phariſei erant maxime implicati. quorum vnū dicunt eſſe hypocriſim. aliud vero elationem ſeu ſupbiam mentis. De quibꝰ quidem duobus viciis confutabat eos xp̃s in euangelio. de hypocriſi em̃ Math. xxiij. ca. Ve vobis ſcribe ⁊ phariſei hypocrite ⁊c̃. Et ſic eſt in multis aliis locis de elatiõe ſeu ſuperbia mentis Luc. xviij. ca. vbi dr̃. Duo homies aſcēderunt tēplū: vnꝰ phariſeꝰ ⁊c̃. vbi phariſeos increpat tanꝙ̃ ꝯfidẽtes de ſua iuſticia ⁊ alios ſpernẽtes ⁊ ſic notantur de elatõe ſupba mētis. Unde ibidē cõcludit. Qui ſe exaltat humiliabitur.

a Et ꝯuerſus ¶ Ca. vj
ſū. ⁊ leuaui oculos
b meos: ⁊ vidi: ⁊ ec
c
d ce quatuor ꝗdrige: egredi
entes de medio duoꝝ mõ
tiū: ⁊ mõtes: montes erei
e In ꝗdriga prima eꝗ rufi:
f g in ꝗdriga ſcd̃a: equi nigri
h i in ꝗdriga tercia equi albi:
k l m et in ꝗdriga quarta: eꝗ va
n rij: et fortes. Et rñdi: ⁊ dixi ad angelū ꝗ loꝗtur i me
o Quid ſūt hec domine mi.

¶ Replica.

In capi. ꝗnto zacharie. vbi poſtil. expõit ad l'rā viſiões ibi contentas: ſm̃ intẽtionē glõſe ordinarie Burgeñ. derelicta glo. quam contra poſtil. grandipẽdere cõſueuit mira imaginatur d̃ thalmudicis libris. d̃ qbus h̃ facit longuꝫ tractatū ꝗ qꝛ fidei fauẽt et traditões ꝯ̃ legē reprobant nõ reiicio. ſed ſolū ad eius obiectões ꝯ̃ poſtil. veriꝰ ꝯ̃ gloſam dico. Cū em̃ p̃ arguit ꝙ nõ videntur ꝯgrue tradi ſub figuris ⁊ enigmatibus obſcuris. ꝗ tranſierunt in p̃teritū. Dico ꝙ in multis ſacre ſcripture paſſibus p̃terita traduntur obſcure ſicut moyſes in Geñ. Nathan ꝓpħa p̃teritū peccatū dauid ſub metaphora diuitis ⁊ paupis ⁊ ouicule tractauit. vtꝫ. ij. Reg. xij. ⁊ in multis aliis locis. Et cū ſcd̃o arguit ꝙ captiuitas babilonica nõ fuit facta in penam furti de ꝗ h̃ dr̃ in l'ra. Rñdeo ꝙ eſaias a p̃ncipio ſue ꝓphie dixit. Principes tui ſocii furū: ⁊ generaliter idolatria furtum dici põt qꝛ per ipaꝫ ſubtrahit̃ deo ſibi debitꝰ cultꝰ ⁊c̃.

Et conuerſus ſum. Hic ponit̃ ſucceſſio ꝗdruplicis regni cui ſucceſſiue ſeruiert̃ iudei. ſ. regni chaldeoꝝ ꝑſaꝝ grecoꝝ ⁊ romanoꝝ. et diuiditur in duas ꝑtes. qꝛ p̃ ponit̃ dicta ſucceſſio. ſcd̃o iudeoꝝ ꝓſperatio. tñ ſub ſeruitute. ſcd̃a ibi. Et factū ē. Pria in duas. quia p̃ ponitur regnoꝝ conditio. ſcd̃o eoꝝ dilatatio. ibi. In ꝗ. ¶ Capl. vj. Circa primū dr̃. b ¶ Uidi. viſiõe imaginaria. c ¶ Ecce quatuor ꝗdrige. i. ꝗtuor regna predicta. d ¶ Egredientes de medio duoꝝ montiū ⁊c̃. i. ſuccedẽtes ſibi in orbe ſm̃ dicta ꝓpħaꝝ ſanctoꝝ. ꝗ de ipis ꝓpħauert̃ vtꝫ h̃. ⁊ dañ. ij. ⁊ in pluribꝰ aliis locis. ⁊ dicuntur iſti ꝓphe montes. ꝓpter altitudinē ꝯtẽplatõis. ⁊ erei ꝓpt̃ ſtabilitatē virtutis. ⁊ duo. qꝛ de duobꝰ regnis. aliꝗ em̃ fuerunt de regno iude ⁊ aliꝗ de regno iſrael. vtꝫ in libris Regum ⁊ paralypo. e ¶ In quadriga prima. id eſt i regno chaldeoꝝ. f ¶ Equi rufi. i hebreo habetur. Rubei. quia chaldei multum ſanguinem effuderunt. ⁊ potiſſime de iudeis in obſidione irl'm ⁊ eius captione. g ¶ In qua. ſecunda. id ē regno perſarum ⁊ medoꝝ. h ¶ Equi nigri. ꝓpter horroreꝫ quem incuſſerunt perſe ⁊ medi iudeis tempore aſſueri. ꝗ ſuadente aman precepit omnes iudeos per totum regnū ſuum interfici. i ¶ In qua. tercia. id eſt in regno grecorū k ¶ Equi albi. quia primus rex alexander magnus licet veniret contra irl'em ad deſtruendum eam tamen verſus fuit in manſuetudinem. eo ꝙ ſummus ſacerdos ⁊ alii ſacerdotes ex reuelatione diuina exierant obuiam ſibi i põtificialibus ⁊ ſacerdotalibus indumentis. ⁊ deſcendens de equo deum celi in ſummo pontifice adorauit dicens. ꝙ cum adhuc eſſet in terra ſua. deus apparuit ſibi in tali effigie. promittens ei victorias de regibus terre. vt habet̃ in ſcholaſtica hyſtoria. l ¶ Et in quadriga quarta. id eſt in regno romanoꝝ. m ¶ Equi varii. quia aliqui imꝑatores fuerunt iudeis manſueti. vt Auguſtus. ⁊ tyberius. et aliqui feroces. vt gaius ⁊ nero. ⁊ veſpaſianus.
n ¶ Et fortes. qꝛ regnū romanoꝝ in fortitudine excellit p̃cedentia regna. o ¶ Quid ſunt hec dñe mi. i. ꝗd ſignifi-

p Et rn̄dit angelꝰ ⁊ ait ad me
q Iſti ſūt q̄tuoꝛ venti celi: q̄
r egrediūt vt ſtent corā dn̄a
s toꝛe oīs terre. In qua erāt
t eq̄ nigri ⁊ egrediebat̄ i ter
v x rā aquilonis ⁊ albi egreſſi
y ſunt poſt eos ⁊ varij egreſ
z ſi ſūt ad terrā auſtri. Qui
a aūt erāt robuſtiſſimi exie-
runt ⁊ q̄rebāt ire ⁊ diſcur-
b rere ꝑ oēm terrā. Et dixit.
c Ite ⁊ ꝑambulate terrā. Et
ꝑambulauerūt terram. Et
vocauit me ⁊ locutꝰ eſt ad
d me dicens. Ecce q̄ egredi-
e unt̄ in terrā aquilonis: re-
quieſcere fecerūt ſpm̄ meū
f in terra aquilonis. Et fa-
ctū eſt verbum domini ad
me dicens. Sume a tranſ
migratione ab oldai ⁊ a
thobia ⁊ ab idaia ⁊ venies
tu in die illa ⁊ intrabis do
mū ioſie filij ſophonie qui
venerūt de babylone ⁊ ſu-
mes aurū ⁊ argētū ⁊ facies
coronas ⁊ pones in capite
ieſu filij ioſedech ſacerdo-
tis magni ⁊ loq̄ris ad euȝ
dicēs. Hec ait dn̄s exerci-
a tuū dicēs. Ecce vir: oriēs
b nomē eiꝰ. Et ſubt̄ eū orie̅t
⁊ edificabit templū dn̄o et
ip̄e extruet templū dn̄o Et
ip̄e portabit gl̄iaȝ et ſede-
bit et dn̄abit̄ ſuꝑ ſolio ſuo
et erit ſacēdos ſr̄ ſolio ſuo
c et ꝯſiliū pacis erit int̄ illos
duos. Et corone erūt helē
et thobie et idaie et hen fi-
lio ſuphonie memoriale in
d tēplo dn̄i. Et qui ꝓcul ſūt
e f veniēt et edificabūt i tēplo
g dn̄i et ſcietis q2 dn̄s exerci
h tuū miſit me ad vos. Erit
aūt hoc: ſi auditu audieri-
tis vocē dn̄i dei veſtri.

Capitulum. vij.

cāt hec q̄drige ⁊ eq̄. p Et ait ad me. viſionē exponēdo. q Iſti ſūt q̄tuoꝛ venti celi. i. q̄tuoꝛ regna ad modū vētorū ꝑ terras diſcurrētia. vel q2 orta fuerūt i q̄tuoꝛ ꝑtibꝰ mūdi vn̄ oriunt̄ vēti. r Vt ſtent. i ꝑtāte ⁊ dn̄io tꝑibꝰ ſibi ꝓfixis a deo a q̄ ē oīs ꝑtās trena. s In q. hic ꝯn̄r oñdit̄ vbi inceperūt bellare ad ſe dilatanduȝ: tn̄ de q̄driga prima in q̄ erāt eq̄ rufi: nō fit hic mentio: q2 regnū chaldeoꝝ iam erat deſtructū ꝑ cyꝝ ⁊ dariū. s In q̄ erāt eq̄ nigri. i. ꝑſe ⁊ medi vt dictū eſt. t Egrediebant̄ ad ter. aq̄lonis. lȝ eniȝ chaldea nō eēt i aq̄lonari ꝑte reſpectu medie ⁊ ꝑſidis: vt in ſuꝑioribꝰ dictū ē tn̄ regnū chaldeorū extendebat̄ vſq̄ ad ꝑtes aq̄lonaris. vn̄ ⁊ ex illa ꝑte collegit nabuch. exercitum ad veniēdū ꝯ irl̄m: vt dictū fuit Hiere. j. ⁊ in illis ꝑtibꝰ que ſūt ꝓpinque medie ⁊ ꝑſidi inceperūt ꝑſe ⁊ medi impugnare regnū chaldeorū v Et albi. i. greci. x Egreſſi ſūt poſt eos. quia alexander magnꝰ ibi debellauit dariū regē ꝑſarū ⁊ poruȝ regem medoꝝ. y Et varij. i. romani. z Egreſſi ſunt ad ter. auſtri. i. ſe dilatātes reſpectu rome. z Qui aūt erāt robuſtiſſimi. iſti ſūt etiā romani q̄ ſupra dicti ſūt varij ⁊ fortes. a Exie. ⁊ q̄re. ⁊c̄. q2 ſe nō dilatauerūt tm̄ ad vnam ꝑtē: ſȝ ad oēs ꝑtes orbis. iō ſequit̄. b Et dixit. ſ. dn̄s a q̄ eſt oīs ꝑtās. c Ite ꝑam. terrā. ex oī ꝑte ſubiugādo eaȝ d Ecce q̄ ingre. i ter. aq̄lonis. impugnādo regē chaldeorū. e Requieſcere fece. ſpi. meū. i. irā meā. Loquit̄ enim deꝰ de ſeipo ad modū hoīs irati. cuiꝰ ira quieſcit qn̄ punit Deꝰ aūt puniuit chaldeos ꝑ ꝑſas ⁊ medos q̄ balthaſar regē int̄fecerūt: ⁊ regnū eiꝰ occupauerūt. Dan̄. v. ca. f Et factū eſt. Hic ꝯn̄r ponit̄ iudeoꝝ ꝯſolatio de edificatione templi ⁊ honore edificati. Circa qd̄ ſciendū ꝙ aliqui iudei de babylone venerāt apportātes munera auri ⁊ argēti ꝓ templi edificatiōe ⁊ eiꝰ veneratione: ⁊ in reuelatione diuina p̄ceptū eſt zacharie ꝙ ex illo auro ⁊ argento faceret coronas: ⁊ poneret in capite ieſu pōtificis ad denotandū ꝓfectū in edificatione ⁊ adminiſtratione pōtificalis officij. Eo ꝙ poſtea ille corone ſuſpēderent̄ in tēplo edificato in loco patēti ad tēpli decorē: ⁊ offerentiū memoriā. Ex his dictis pȝ lr̄a paucis exceptis q̄ diſcurrent̄ a Ecce vir oriēs nomē eiꝰ. i. ieſus pōtifex i bono ꝓficiēs b Et ſubt̄ eū orie̅t. i. ſub eo edificiū templi ꝓſperabit̄. c Et ꝯſiliū pacis erit int̄ duos illos. i. int̄ ieſuȝ pontificē ⁊ zorobabel ducē. d Et q̄ ꝓcul ſunt. nō ſolū iudei ſȝ etiā gētiles. e Veniēt in irl̄m. ex deuotione. f Et edificabūt i tēplo dn̄i. offerēdo munera p̄cioſa ad templi neceſſaria ſm̄ ꝙ hr̄. ij. Machab. iij. ca. Fiebat do ꝙ ⁊ ipſi reges ⁊ p̄ncipes locū ſūmo honore dignū ducerēt: ⁊ templū maximis muneribꝰ illuſtrarent. g Et ſcietis. ꝑ impletionē ꝓphetie mee. ⁊ ſic eſt verbū zacharie. h Erit aūt hoc ſi auditu audieritis ⁊c̄. ꝑ hoc pȝ ꝙ hec ꝓmiſſio ꝯ bono futuro. ⁊ alie ꝯſil̄es frequent̄ intelligunt̄ in ſcp̄tura tali ꝯditione. ſ. ſi illi quibꝰ fiūt in bono ꝑſeuerēt: ⁊ ſil̄r cōminationes de malo pene ſi ꝑmaneāt in peccatis. Sciendū aūt ꝙ vbi trāſlatio nr̄a ſic hȝ. Ecce vir oriēs nomen eius. trāſlatio chaldaica apud hebreoſ autētica ſic hȝ. Ecce vir meſſias nomē eiꝰ. ⁊ ſic itelligit̄ ad lr̄am de ieſu nazareno qui eſt vere meſſias i lege ⁊ ꝓphetꝭ ꝓmiſſus qui dr̄ hic oriēs q2 ſm̄ deitatē eternalit̄ orit̄ a pr̄e. Et ſubter eū orietur q2 tūc erat naſciturus ſm̄ humanitatē tꝑalit̄ de matre. Et ip̄e edificabit tēplū dn̄i. i. eccleſiam de fidelibꝰ ſuis tāq̄ȝ de lapidibus viuis. Et ip̄e extruet templū. repetitio ē eiuſdeȝ ad maiorē aſſertionē. Et ip̄e portabit gloriā. in ſua reſurrectione. Et ſedebit ⁊ dn̄abit̄ ſuꝑ ſolio ſuo. in ſua aſcenſiōe ad dexterā dei patris. vt dr̄ Mar. vlti. Aſſumptus eſt in celū ⁊ ſedet a dextris dei. Et erit ſacerdos ⁊c̄. vn̄ dicit̄ de eo ad Heb. vij. Hic aūt eo ꝙ maneat in eternum ſempiternū hȝ ſacerdotiū Et ꝯſiliū pacis erit int̄ duos illos. i. int̄ iudeos ⁊ gētiles ex q̄bꝰ facta eſt vna eccl̄ia. ſub vno paſtore ih̄u xp̄o. cetera exponant̄ ſicut priꝰ. nec mirandū ꝙ in p̄ncipio huiꝰ ꝑtis loquit̄ ſcriptura de ieſu filio ioſedech qui fuit figura re ⁊ noīe ieſu xp̄i filij dei: q2 ꝓpter ſil̄itudinē figure ad figuratū ſacra ſcp̄tura frequent̄ trāſit ſub vno ꝯtextu de vno ad alterū: ſicut dictū fuit Eſaie. xiiij. ꝙ ſcriptura loquēdo de rege babylonis: trāſit ad loquēdū de demone ꝑ eū figurato: ⁊ ſil̄r fit in pluribus alijs locis.

In ca. vj. vbi dicit̄ in poſtilla. Hic ponit̄ ſucceſſio quadruplicis regni.

Additio.

Hoc ca. vj. ſm̄ cōtinuationē ad p̄dicta videt̄ ſic exponēdū. Nā poſtq̄ȝ ꝓpheta ſcripſerat de bono regimine ſecūdi templi in ſuo p̄ncipio: ⁊ hoc in. iiij. ca. vbi dixit. Iſti ſunt duo filij oliue ⁊c̄. vt. ſ. expoſitum eſt: ⁊ ꝯn̄r in. v. ca. tractauit de doctrina phariſaica ſeu thalmudica nephāda ſub qua regimen ſecūdi templi fuit ꝑ tempus machabeoꝝ vſq̄ in finē. in hoc. c. vj. agit de regimine ppl̄i dei ꝑ verā euāgelicā legē que diuulgata fuit ꝓpe deſtructionē templi ⁊ poſtea de quo dicit. Et cōuerſus ſum ⁊ leuaui oculos meos. i. trāſiui ad aliā viſionē altiorem. Et ecce q̄tuor quadrige. ſ. q̄tuor euāgelia: quoꝝ equi alij rufi. ſ. martyrio. alij nigri. i. obſcuri ꝓfunditate myſterij. Alij albi. gr̄a virginali. Alij varij ⁊ fortes: gr̄am curationū ⁊ diuerſarū virtutū habentes. Dicunt̄ aūt iſte quadrige egredi de medio duoꝝ montiū. ſ. de medio duoꝝ teſtamentoꝝ qui montes ex firmitate ⁊ ſoliditate ſue doctrine erei dicunt̄: ⁊ q2 nulla vetuſtate conſumi poſſunt. Et hi dicunt̄ quatuor venti egredientes vt ſtent coraȝ dn̄atore vniuerſe terre. q2 ad q̄tuor ꝑtes mūdi p̄dicatio euāgelica diſcurrit: q2 in oēm terrā exiuit ſonꝰ eoꝝ ⁊c̄. Sed robuſtiſſimis eoꝝ dixit ꝙ ꝑambulauerūt terrā ⁊ requieuerūt ſeu

requieſcere fecerūt ſpm̄ ī terra aquilonis ꝑ qđ deſignat ꝙ ſedes apl'ica in qua reſidet plenitudo eccl'iaſtici roboꝛis: debebat quieſcere.i.ſedere rome que eſt ī terra aq̄lonis.ſ. reſpectu irl'm.vel quia lꝫ in oēm terrā exiuit euāgelica p̄dicatio:tñ in europa que eſt aq̄lonaris reſpectu terre habitabilis: requieuit ſpūs dñi.i.eccl'iaſtica ptās que ꝑ ſpm̄ dñi exercet. Et notā duꝫ ꝙ lꝫ hec expoſitio videat eſſe allegoꝛica ꝑſuppoſitio tñ ſm cōtinuationē ad p̄cedētia ꝙ in h' ca.loquit ꝓpheta de regimie eccl'ie poſt deſtructionē tēpli vt dictū eſt l'ralis dꝫ cenſeri ſm regulas ſupꝛa in q̄ōne ſuper ꝓlogum Geñ.poſitas. ¶ Replica.

In capitulo ſexto q̄tuoꝛ q̄drigas Burgēſis exponit de q̄tuoꝛ euāgelijs: que eſi ꝓ myſtica expoſitione ſuſtineri pōt tñ ſm l'ram nō poſſūt reddi ſingula ſingulis. Nā nō eſt rō quare vnū euāgeliū habuerit equos rufos aliud albos. aliud nigros:aliud varios:q2 q̄uis euangelia ſunt in ſtilo diuerſa:eſt tñ vna omniū materia vt patꝫ ꝑ beatū auguſtinuꝫ de cōcoꝛda. euāgeliſtarū ⁊ ꝑ beatū gregoꝛiū ſuꝑ ezech. Et ſpālit quadriga cuꝫ rubeis equis nō dicit ꝓceſſiſſe alijs ꝓcedentib⁹ quaſi ꝑ martyres equis rubeis ſignificatos euāgeliū nō ſit ꝓſperatū. Alie eñ quadrige cum ſuis equis ad diuerſas mundi ptes dicuntur in l'ra ꝓceſſiſſe:cū tñ euāgeliū ⁊ eius ſon⁹ in oēm terrā ꝑ has ⁊ illas indifferent exiuit. Unde ſi expoſitio burgeñ. accipit vt myſtica.nō opoꝛtet figurā ⁊ figuratū ꝑ oīa concoꝛdare.vt dictū eſt ſupꝛa circa capl'm p̄mū Oſee. vij.

Et factū eſt ī anno q̄r-
to darij regis factum
eſt verbū dñi ad zachariā
b ī quarta mēſis noni qui eſt
c d caſleu. Et miſerūt ad domū
dei ſaraſar ⁊ rogomelech
e ⁊ viri q̄ erāt cū eis ad p̄cā-
f dū faciē dñi vt dicerēt ſa-
cerdotib⁹ dom⁹ dñi exerci
tuū ⁊ ꝓphetis loquentes.
g h Nunq̄d flendū eſt mihi in
q̄nto mēſe vel ſctificare me
debeo ſicut feci iaꝫ multis
i annis. Et factū eſt verbuꝫ
dñi exercituū ad me dicēs
Loq̄re ad oēm ppl'm terre
k ⁊ ad ſacerdotes dicēs. Cū
ieiunaretis ⁊ plāgeretis ī
l m quinto ⁊ ſeptimo ꝑ hos ſe
n ptuaginta ānos nunq̄d ie-
o iuniū ieiunaſtis mihi. Et
p cū comediſtis ⁊ bibiſt̄ nū
q̄d nō vobis comediſtis ⁊
vobiſmetipſis bibiſtis.
q Nūquid nō ſūt verba q̄ lo
r cut⁹ eſt dñs in manu ꝓphe
tarū pꝛioꝝ cuꝫ adhuc irl'm
hītaret ⁊ eēt opulēta ⁊ ipā
⁊ vꝛbes i circuitu ei⁹ ⁊ ad
auſtrū ⁊ in cāpeſtrib⁹ habi
s taret. Et factū eſt verbum

Et factū eſt. Hic interponit ſolutio cuiuſdā dubij. Et diuidit in duas.q2 p̄mo queſtio ꝓponit: ⁊ ſecūdo ſoluit:ibi. Et facta eſt. Circa primū ſciendūꝫ ꝙ poſt deſtructionē ciuitatis ⁊ tēpli tp̄e ſedechie. iudei poſtea ieiunauerūt annuatim illa die. Et q2 populus redierat de captiuite ⁊ templū erat ꝓpe cōſūmationē. iō iudei qui remāſerūt in babylone miſerūt nūcios in irl'm ad ꝓphetas ⁊ ſacerdotes:querēdo ſi deberent ab illo ieiunio ceſſare:⁊ hoc eſt qđ dr̄. ¶ Et factū eſt in anno.iiij.darij regis.in cuius anno ſexto tēplū fuit cōſummatū.
b ¶ In q̄rta.ſ.die mēſis.ix.qui eſt caſleu.cui apđ nos coꝛreſpondet Nouember.⁊ ſic accipit hic nonus mēſis ſm oꝛdinē feſtoꝝ.in quo oꝛdine marti⁹ eſt pꝛim⁹: vt declaratū fuit diffuſe Geñ.vij.⁊ Exo.xij. c ¶ Et miſerūt.de babylone. d ¶ Ad domuꝫ dei ſaraſar. iſte pꝛincipalis erat int nuncios. e ¶ Ad p̄candū faciē dñi:q2 oi bono negocio p̄mittēda eſt orō. f ¶ Ut di. ſacerdotib⁹ ⁊c̄. qui debent reſpōdere de lege ⁊ de alijs dubijs. g ¶ Nunquid flen.eſt mihi.i.populo iudaico. h ¶ In quinto menſe. lꝫ eñ ciuitas fuerit capta quarto menſe: tñ nō fuit combuſta vſq3 ad menſem quintū.vt dictū eſt ſ. Hiere.xxxix ⁊ habet.iiij.Reg.vltimo. i ¶ Et factū eſt. Hic ꝯñr q̄ſtio poſita ſoluit in qua ſolutione ſic ꝓcedit: q2 primo increpant de modo ieiunādi p̄terito. ſecundo ꝯſolant de bono futuro ca.ſeq.tercio complet q̄ōnis ſolutio verſus finē eiuſdē ca.ibi. Et factuꝫ ē. Pꝛia i duas: q2 p̄ ꝓpħa arguit modū indebitū ieiunādi. ſecundo inducit ad rectū modum viuēdi: ibi. Et factum eſt. Circa primum ſciendū ꝙ lꝫ iudei i dieb⁹ ieiunioꝝ ſuoꝝ abſtinerēt ab aliquibus cibis:nō tñ abſtinebāt a vicijs: ꝓpt qđ erāt repꝛehēſibiles ſm ꝙ diffuſe oñdit Eſaie.lviij.ideo ibideꝫ dr̄. Nolite ieiunare ſicut ad hāc diē ⁊ hoc mō arguit eos ꝓpheta dicens. k ¶ Cū ieiu.⁊ plāge. in q̄nto.ſ.menſe ꝓ ciuitatis ⁊ tēpli deſtructione. l ¶ Et ſeptimo. ꝓ interfectione godolie ad quaꝫ ſecuta eſt diſꝑſio reliquiaruꝫ ppl'i iude. m ¶ Per hos.lxx.annos.ſ.captiuitat̄. n ¶ Nūq̄d ieiu.ieiu.m̄.i.ad honoꝛem meū.q.d. nō.q2 non abſtinuiſtis a pctīs. o ¶ Et cū come.⁊ bi. laute poſt ieiuniū. p ¶ Nun.non vo. co. ⁊ bibiſt̄.i.ad vr̄aꝫ voluptatē.q.d.ſic.⁊ nihil pauꝑib⁹ dediſtis. q ¶ Nunq̄d nō ſunt verba q̄ locut⁹ eſt dñs. de mō ieiunādi indebito. r ¶ In ma. ꝓphetaruꝫ pꝛioꝝ. ſicut allegatū eſt de Eſaia q̄ ſuo tp̄e arguit ieiunātes male.

dñi ad zachariam dicens.
Hec dicit dñs exercituuꝫ
t dicēs. Iudiciū verū iudi-
v x cate ⁊ miſc'diaꝫ ⁊ miſeratō
y nes facite vnuſq̄ſq3 cū fra-
tre ſuo. Et viduā ⁊ pupil-
lū ⁊ aduenā ⁊ pauperē no-
z lite calūniari ⁊ malum vir
a fratri ſuo:nō cogitet ī coꝛ-
b de ſuo. Et noluerūt atten-
dere ⁊ auerterūt ſcapulam
recedentes: ⁊ aures ſuas
aggrauauerūt ne audirent
⁊ coꝛ ſuū poſuerūt vt ad-
amantē ne audirēt legeꝫ ⁊
verba que miſit dñs exer-
cituū in ſpū ſuo ſctō ꝑ ma-
c nū ꝓpħarū pꝛioꝝ. Et facta
ē indignatio magna a dño
exercituū. Et factū eſt ſicut
locutus ſum ⁊ non audie-
rūt:ſic clamabūt ⁊ nō exau
diā dicit dñs exercituum.
d Et diſpſi eos ꝑ oīa regna
e q̄ neſcierūt. Et terra deſo-
lata eſt ab eis eo ꝙ nō eēt
f trāſiens ⁊ reuertēs ⁊ poſu
erūt terrā deſiderabileꝫ in
deſertū ¶ Ca.viij.
Et factū ē v'bū dñi ex
ercituū dicens. Hec

s ¶ Et factū eſt. Hic ꝯñr īducit populū ad debitū modū viuēdi.⁊ ſubdit. t ¶ Iudiciū veruꝫ iudicate.nō deferentes alicui ꝯ iuſticiā timoꝛe aut fauoꝛe. v ¶ Et miſericoꝛdiā.q̄tū ad mentis affectū. x ¶ Et miſerationes.q̄tū ad multiplicē effectū. y ¶ Facite.cū ꝑſonis indigentibus cuiuſcūq3 cōditionis aut ſex⁹. z ¶ Uir fratri ſuo.i.pximo ſuo. a ¶ Nō co.in coꝛ.ſuo malū. ex quo pꝫ falſitas ioſephi dicentis libꝛo antiq̄tatū.xij.ca.ꝙ cogitatio nō eſt pctm̄ niſi ꝓcedat ad effectū. b ¶ Et noluerunt attēdere ad verba ꝓpħarū patres vr̄i q̄ erant in irl'm ⁊ regno iude ante deſtructionē irl'm:ſed magis ꝓpħas ꝑſecuti ſunt ad moꝛtem. c ¶ Et fa.eſt indig.magna a dño.q̄ ꝑ chaldeoſ ciuitatē ⁊ tēplū deſtruxit:ppl'm partim occidēdo ⁊ parti captiuādo.iō ſequit. d ¶ Et diſperſi eos ꝑ oīa regna.i. ꝑ multa vt ꝑ regna aſſyrioꝝ chaldeoꝝ:ꝑſarū ⁊ medoꝝ.
e ¶ Et ter.deſolat⁹ eſt ab eis.i.ꝓpter eoꝝ demerita.
f ¶ Et po.ter.deſiderabilē.i.iudeā que fuit deſiderabilis patrib⁹ ſanctis.nō tā ꝓpter eius fertilitatē.q2 terra egypti eſt fertilioꝛ q̄ ꝓpt mūdi redēptoꝛē q̄ opat⁹ eſt ſalutē.
a ¶ Et factū eſt. Hic poſt ppl'i increpationē viij.

ponit ꝓpheta boni ꝓmissionē: vt bonꝰ samaritanꝰ post vi
nū mordicatiuū infundens oleū lenitiuū. ⁊ diuidit i du-
as ꝑtes: q̄ꝛ p̄ ponit dicta ꝓmissio. secūdo ꝓmissionis cō-
firmatio: ibi. Hec dicit. Promissio ꝟo ista est de ꝓspera
bitatione ciuitatꝭ irl'm reedificate. Premittit tñ p̄terita
castigatio cū dr̄ i ꝑ-
sona dei. b ¶ Zela.
suz syō. sicut vir vxo
rē: q̄ acriter corripit
eā delinquētē: ⁊ ac-
cipit h̄ syon ꝓ pplo
q̄ ibi cōueniebat ad
tēplū: ⁊ etiā ꝓ tēplo
q̄ꝛ ppl's castigatꝰ fu
it ꝑ captiuitatē: ⁊ tē
plū incensum ꝓpter
ppl'i maliciā. c Re
uer. suz ad syō. i. dul
cedine clemētie.
d ¶ Et ha. i me. irl'z.
q̄ꝛ pꝰ reedificationē
tēpli vbi viguit cul
tus dei: ⁊ ēt ibi erit
multitudo ppl'i. iō
sequit. e ¶ Adhuc
habi. senes ⁊c. q̄ꝛ nō
interficient i iuuen
tute sicut antea. ce-
tera patēt in lr̄a.
f ¶ Hec dic̄. hic ɔ̄nr
sequit dicte ꝓmissi
onis ɔfirmatio. ⁊ di
uidit in duas. q̄ꝛ p̄
cōfirmat rōne. secū
do exēplo: ibi. Hec
dicit. Nō aūt accipi
tur ex dei potentia
cui nihil est difficile
⁊ h̄ est qd̄ dr̄.
g ¶ Si videbit diffi.
in ocu. reli. po. huiꝰ
ꝓpt paucitatē enim
plebis tꝑe zacharie
videbat hoibꝰ ꝙ de
cetero irl'm nō pos-
set sufficient popu-
lari. ȝ hoc nō obstat
potētie dei. iō s̄bdit
Nunquid in oculis
meis ⁊c. ⁊ subditur
modꝰ populatiōis
cū dr̄. i ¶ Ecce ego
saluabo ⁊c. q̄ꝛ reedi
ficata citate ⁊ statu
ciꝰ ꝓsperante: multi
iudei de diuersis ꝑ-
tibꝰ instinctu dei ve-
nerūt illic ad habi-
tandū. k ¶ Hec di
cit. ¶ Hic ɔ̄nr ɔfirmat exemplo ꝑ hoc ꝙ an̄q̄ꝫ resumeret
edificatio tēpli: ppl's erat in misero statu: ⁊ oꝑe resumpto
cepit meliorari. iō dr̄. l ¶ Cōfortent manꝰ vr̄e. in templi
oꝑe. m ¶ Qui auditis ⁊c. ꝑ os ꝓphetarum. s. aggei ⁊ za
charie ad edificiū templi exhortātiū. n ¶ Siquidē ante
dies il. mer. ho. non erat ⁊c. i. hoies ⁊ iumenta laborāt q̄si
frustra. q̄ꝛ nō cedebāt eis ad lucrū. o ¶ Neq̄ꝫ introeūti
neq̄ꝫ exeūti erat pax. ꝓpt insidias aduersarioꝝ. p ¶ Nūc
aūt. i. post oꝑis resūptionē. q ¶ Nō iuxta dies priores. i
quibꝰ ppl's erat in miseria magna. r ¶ Sed semē pacis
erit. i. ppl's poterit pacifice seminare ⁊ metere: ⁊ erit etiaz
abundātia. iō subdit. Vinea dabit fructū suū ⁊c. s ¶ Et
erit sicut eratis maledictio i gētibꝰ. q̄ꝛ qñ gētiles maledi
cebāt alicui dicebāt. sic tibi cōtingat sicut miseris iudeis
t ¶ Sic salua. vos. de malis. v ¶ Et eritis benedictio. q̄ꝛ
bñdicēs alicui dicet. Fiat tibi sicut iudeis. Licet aūt istō
aliq̄lr̄ fuerit impletū tꝑe tēpli cōsūmati: ⁊ ciuitatis reedi
ficate. tñ multo ꝑfe-
ctiꝰ impletū fuit tꝑe
xp̄i ⁊ aploꝝ. cetera
patēt vsq̄ꝫ ibi.
x ¶ Hec sunt ḡ ꝟba
q̄ facietis. vbi cōclu
dit ꝙ ꝓmissio dicto
rū bonoꝝ implebit
in eis: si ꝑmaneāt i
iusticia. iō subdit.
y ¶ Loq̄mini verita
tē. sine dolo ⁊ dece-
ptiōe. z ¶ Verita
tē ⁊ iudi. pa. iudica-
te. sine ꝑsonaruz ac
ceptione. a ¶ In
por. vr̄is. i portꝭ. n.
ciuitatis sedebāt an
tiq̄tꝰ iudices vt oēs
tā indigene q̄ꝫ adue
ne in promptu pos
sent eos iuenire. ce-
tera patēt. b ¶ Et
factū est. Hic ponit
impletio solutionis
de q̄ōne supra posi-
ta. ⁊ diuidit i duas
ꝑtes: q̄ꝛ p̄ ponit so-
lutionis cōpletio. se
cūdo aduentus xp̄i
dnūciatio: ibi. Hec
dicit: q̄ꝛ principalis
intētio ꝓphetarū est
nūciare dies messie
vt dicit Ra. sa. i. se.
ca. ⁊ alij doctores he
brei. iō frequent lo-
quēdo de alijs inter
serūt de ꝑtinētibus
ad aduētū xp̄i. Cir-
ca ꝑmū sciēdū ꝙ q̄-
stio fuit mota de ie-
iunijs q̄nto mēse ⁊
septio ⁊ occasiōe hꝰ
fit mētio de alijs ie
iunijs q̄ apd̄ iudeos
fiebant ꝑ anni circu
lū cū dr̄. c ¶ Ieiu-
niū q̄rti. s. mēsis in
q̄ capta fuit ciuitas
irl'm vt pz. iiij. Reg.
vlt. d ¶ Et ieiuniū
q̄nti. in q̄ tēplū ⁊ ci
uitas fuerunt cōbu
sta. e ¶ Et ieiu. septimi. i die expiationis ⁊ ꝓpt mortē go
dolie: vt p̄dictū est. f ¶ Et ieiu. decimi. q̄ꝛ tunc ezechiel ⁊
ppl's exñs i babylonia audierūt rumores de subuersiōe
irl'm ⁊ tēpli. g ¶ Erit do. iu. i gaudiū. i. vertet ad coꝝ ꝓ-
speritatē ⁊ solatiū: si tñ ieiunēt debite. s. a vicijs abstinen
do ⁊ oꝑa iusticie faciēdo. iō seq̄t. h ¶ Veritatē tm̄ ⁊ pa.
diligite. iuste ⁊ pacifice cū ꝓximo cōuersando. i ¶ Hec di
cit. h̄ ɔ̄nr denūciat multiplicatio fideliū i aduētu xp̄i cuz
dr̄ in ꝑsona dei. k ¶ Vsq̄ꝫ q̄ veniāt ⁊c. ⁊ cōtinuat sic cuz
p̄cedēti lr̄a. Veritatē tm̄ ⁊ pacem diligite. iuste ⁊ pacifice
ɔuersando. Vsq̄ꝫ q̄ veniāt ppl'i. multi ad fidē xp̄i in lege ⁊
ꝓphetis ꝓmissi. l ¶ Et habi. i ciuita. multis: ꝑ orbē diffu

b dicit dn̄s exercituū. zelatꝰ
sum syon zelo magno ⁊ idi
gnatiōe magna zelatꝰ sum
eā. Hec dic̄ dn̄s exercituū
c d Reuersus sum ad syon: ⁊
habitabo in medio irl'm.
Et vocabit irl'm ciuitas ve
ritatis: ⁊ mons dn̄i exerci
tuum mons sanctificatus.
Hec dicit dn̄s exercituum
e Adhuc habitabūt senes ⁊
anus in plateis irl'm ⁊ viri
baculꝰ i manu eiꝰ p̄ mltitu-
dine dierū. Et platee ciui-
tatis cōplebunt īfantibꝰ ⁊
puellis ludētibꝰ i plateis
f eiꝰ. Hec dic̄ dn̄s exercituū
g Si videbit difficile i ocul'
reliq̄arū ppl'i huiꝰ i diebꝰ il
lis nūq̄d i oculis meis dif
ficile erit: dicit dn̄s exerci
tuū. Hec dicit dn̄s exerci-
i tuū. Ecce ego saluabo po-
pulū meū de t̄ra orientꝭ ⁊ d̄
t̄ra occasus solis et adducā
eos et hītabūt i medio irl'z
et erūt mihi i ppl'm: et ego
ero eis i deū i ꝟitate et i iu
k sticia. Hec dicit dn̄s exer-
l cituū. Cōfortent manꝰ vr̄e
m q̄ auditis i his diebꝰ s̄mo
nes istos ꝑ os ꝓphaꝝ i die
q̄ fundata est domꝰ dn̄i ex-
ercituū vt templū dn̄i edifi
n caret. Siq̄dē an̄ dies illos
merces hoim non erat nec
o merces iumētoꝝ erat neq̄ꝫ
introeūti neq̄ꝫ exeunti erat
pax p̄ tribulatione: et dimi
si oēs hoies vnūquēq̄ꝫ ɔ̄ ꝓ
p q ximū suū. Nūc āt nō iuxta
dies priores ego faciā reli
quijs ppl'i huiꝰ dicit dn̄s
r exercituū s̄ semē pacis erit
Vinea dabit fructū suū: et
t̄ra dabit germē suū. Et ce
li dabūt rorē suū et posside
re faciā reliq̄as ppl'i hꝰ vni
s uersa h̄. Et erit sicut eratis
maledictio i gētibꝰ domꝰ
t iuda et domꝰ isrl'. Sic sal-
v uabo vos et eritꝭ bñdictio
Nolite timere. Cōfortent
manꝰ vr̄e q̄ꝛ hec dicit dn̄s
exercituū. Sicut cogitaui
vt affligerē vos cū ad ira-
cūdiā ꝓuocassent p̄res vr̄i
me dicit dn̄s ⁊ nō sum mi-
sertꝰ sic cōuersus cogitaui
in diebꝰ istis vt benefaciam
domui iuda ⁊ irl'm Nolite
x timere. Hec sunt ergo ꝟba
y que facietis. Loq̄mini ve-
ritatē vnusquisq̄ꝫ cū ꝓximo
z suo. Veritatē ⁊ iudicium
a pacis iudicate in portis ve
stris ⁊ vnusquisq̄ꝫ malum
cōtra amicū suū ne cogite-
tis i cordibꝰ vr̄is ⁊ iuramē
tū mēdax ne diligatꝭ. Oia
eñ hec sūt q̄ odi dicit dn̄s
b Et factū est verbū dn̄i exer
cituū ad me dicēs. Hec di
c cit dn̄s exercituū. Ieiuniū
d e quarti ⁊ ieiuniū q̄nti ⁊ ieiu
f niū septimi ⁊ ieiuniū deci-
g mi erit domui iude in gau-
diū ⁊ leticiā ⁊ in solēnita-
h tes p̄claras. Veritatē tm̄
i ⁊ pacē diligite. Hec dicit
k dominꝰ exercituum. Vsq̄ꝫ
l quo veniant populi ⁊ habi

m tent in ciuitatib⁹ multis ⁊
vadāt habitatores vn⁹ ad
alteꝝ dicētes. Eam⁹ ⁊ de-
pcemur faciē dñi: ⁊ q̄ram⁹
n dñm exercituū. Uadaȝ et
ego. Et veniēt ppli multi ⁊
gētes robuſti ad q̄rēdū do
minū exercituū i irl'm: ⁊ de
pcandā faciē dñi. Hec di-
o cit dñs exercituū. In die-
p bus illis i q̄b⁹ ap̄hēdēt de
q cē hoies ex oib⁹ liguis gē-
tiū: ⁊ app̄hendēt fimbriaȝ
viri iudei dicentes: ibim⁹
vobiſcū. Audiuim⁹ enim
qm̄ de⁹ vobiſcū eſt. ix.
a O Nus vbū dñi in fra
adrach ⁊ damaſci re-
b quiei ei⁹ q2 dñs ē ocu
lus hois ⁊ oim tribuū iſrl'
c f emath q̄ȝ i ẗminis ei⁹ ⁊ ty-
g rus ⁊ ſyon. Aſſumpſerunt
quippe ſibi ſapiam valde.
h Et edificauit tyrus muni-
i tionē ſuā ⁊ coaceruauit ar
gētū q̄ſi humū ⁊ auꝝ vt lu-
k tū platearū ecce dñs poſſi
l debit eam ⁊ pcutiet i mari
fortitudinē ei⁹ ⁊ h̄ igni de-
m uorabit. Uidebit aſcalō ⁊
timebit gaza ⁊ dolebit ni-
n mis ⁊ accarō qm̄ ꝯfuſa eſt
ſpes ei⁹ Et pibit rex d̄ gaza
o ⁊ aſcalō nō hitabit. Et ſe-
debit ſepator i azoto ⁊ diſ
p pdā ſupbiā philiſtinoꝝ Et
auferā ſanguinē ei⁹ de ore
q ei⁹ ⁊ aboiationes ei⁹ d̄ me
r s dio dentiū ei⁹. Et relinq̄t
t v etiā ipſe deo nr̄o ⁊ erit q̄ſi
x dux in iuda ⁊ accarō q̄ſi ie-
y buſeus. Et circūdabo do-
a mū meā ex his qui militāt
b mihi euntes ⁊ reuertētes
c ⁊ non tranſibit ſuper eos
d vltra exactor quia nunc vi
e di in oculis meis. Exulta
ſatis filia ſyon: iubila filia

ſis. ſicut videm⁹ impletū p orbē vniuerſuȝ. m Et va dant hitatores ⁊c. ſeinuicē exhortātes ad bona opa. n Uadā etiā ego. q2 ego de⁹ in humana nā aſſūpta veni in irl'm vbi oblat⁹ fui in templo: vbi frequent orauit ⁊ p̄dicauit populū exhortādo. o In dieb⁹ illis ⁊c. ⁊ q2 ſūt lxx. lingue q̄ multi plicate p decē faciūt ſeptingētos: ⁊ iterū in pallijs iudeorum erant q̄tuor fimbrie p quatuor angulos Septingēti vo du-cti p q̄ternariū faci unt duo milia octin gētos. ⁊ dicit hic ra. Sal. q tot gētiles d̄ oib⁹ linguis ſequen tur quēlibet iudeuȝ cōuerſuȝ ad iudaiſ-mū q2 hoc nō fuit i-pletū a reditu capti uitatis babylonice vſq ad tps iſtud ȝ ip̄m. iō cogit hoc re ducē ad tps futurū i quo dicit. Meſſiaȝ futuꝝ ȝ qd dicit im plendū tā impletuȝ eſt a tpe apl'oꝝ q̄ fu-erūt iudei natiōe q2 ad p̄dicationē eorū in ſortib⁹ ſuis nō ſo lū de gentilib⁹ adhe ſerunt vni apl'o duo milia octingēti. ſed etiā mlt'o plures ad fidē xpi cōuerſi: d̄ tū hic. p Appre hēdēt decē hoies ⁊c. q2 denari⁹ eſt limes numeroꝝ: vt h̄ iij. phyſi. ⁊ ſequētes numeri ſunt replicationes denarij: vt. xx. bis decē. xxx. ter decē. ⁊ ſic ꝯñr. ⁊ iō p denariū notatur multitudo adherētiū apl'is ad ſequēdū xp̄m.
q Ex oib⁹ linguis. ꝓpt hoc donū linguarū in die pēthecoſtes fuit datū apl'is vt fidē xpi p̄dicare poſſent in oib⁹ linguis.

Capl'm. ix.

O Nus verbi. Poſtq poſite ſūt ꝓphie reſpiciētes tē o pus irl'm reedificate ſub dñatu pſaruȝ. hic ponunt ꝓphie ad idē ſub tpe regis grecoꝝ: ⁊ diuidit i duas ptes: q2 p̄ nūciat ꝯſolatio iudeis ex aduerſarioꝝ deiectio ne. ſcdo ex xpi miſſione: ibi. Exulta ſatis. tercio ex bonoꝝ multiplicatione ſeq. ca. Primā vo ptē exponit R̄a ſa. de ſubiectione terrarū ⁊ ciuitatū q̄ noiant h̄ tpe Meſſie quē expectāt iudei venturū. ȝ q2 hoc iā trāſijt in p̄teritū: ideo alij exponūt de victorijs machabeoꝝ. ſed q2 victorie eoꝝ non vident aliqualiter tm̄ ſe extendiſſe vt lr̄a ſonat. ideo alij exponūt ⁊ melius vt credo de victorijs alexandri magni q̄ fuit pm⁹ rex in monarchia grecoꝝ: ⁊ deſtruxit monarchiā pſarū ⁊ medorū. igit ſm hanc ſniam exponit ſic lr̄a. a Onus verbi dñi. i. ꝓphia de malo pene ſupuēturo terris infra noiatis: ⁊ deijciēte earū ptātē ſicut on⁹ graua deijcit hois portātis virtutē. b In ter. adrach. i. ſyrie. c Et damaſci req̄ei ei⁹. q2 damaſcus erat caput ſyrie: vt h̄ Eſa. vij. ⁊ iō in ip̄a quieſcebat ſyria ſicut i metropoli ⁊ fortiori ciuitate. d Quia dñs eſt ocu. ho. ⁊c. i. q2 dñs p̄uidet ⁊ diſponit oīa ſup hoies vētura. ⁊ potiſſime reſpicit ppl'm iſrl' inq̄ntū aſſūpturus erat humanā naturā de eo. hoc aūt hic introducit ad ſignificādū q tribulationes hic nūciate ſup terras iſtas vēture p alexandrum magnū venerūt ꝓpt mala que fecerūt pp'lo iudeoꝝ: ſalteȝ ꝓ pte. e Emath q̄ȝ. nomē ciuitatis ſyrie. ꝓpe termios iudee. f Et tyr⁹ ⁊ ſyon ſitr. vt pȝ ex. iij. Reg. g Aſſumpſerūt q̄p. ſibi ſapiaȝ. ſ. terrenā: iō ſubdit. h Et edifi. tyrus muni. ſuā. vt nō timeret hoiem. i Et coaceruā. ar. quaſi humū. i. in magna valde abundātia. ⁊ hoc ex mercibus que afferebant ibi p mare ex terris diuerſarū gentiū vt habet Ezech. xxvij. ȝ quia ſapia terrena nō valet cōtra dñm: iō ſubdit. k Ecce dñs poſſi. eā. p alexandrum Et pcutiet in mari forti. eius. Tyrus em̄ erat vndiq mari circūcluſa: ȝ alexander magn⁹ lignis ⁊ lapidib⁹ ⁊ terra im poſitis contiguauit eam ꝓpinquo litori ⁊ ſic cepit eam ⁊ cōbuſſit. m Uidebit aſcalon ⁊c. Iſte em̄ ciuitates philiſtinoꝝ erāt ſite ſuper mare mediteraneū ⁊ ꝓpinque tyro: ⁊ ei cōfederate ⁊ iō vidētes deſtructionē ei⁹ timuerūt deſtructionem ꝓpriā. iō ſubdit n Qm̄ cōfuſa eſt ſpes ei⁹. quā hēbāt in fortitudine ⁊ auxilio tyri. o Et ſedebit ſepator in azoto. q̄ eſt ciuitas philiſtinoꝝ. ⁊ d̄ hic ſeperator alexāder q̄ bona terre ſepauit: ⁊ diuiſit ⁊ diuiſit ſuis bellatorib⁹ i heb. h̄. Et ſedebit ſpūs in azoto. ⁊ hoc cōuenit alexandro q̄ fuit natus de adulterio Nectanab⁹ em̄ p illuſiones magica ſub ſpecie ammonis dei lybie cognouit matrē alexandri ⁊ eum genuit. vt h̄ in hyſtoria alexandri. p Et auferā ſanguinē ei⁹ de ore ei⁹. ſ. alexandri. qui indignatus cōtra iudeos dixit ſe deſtruere irl'm ⁊ iudeoꝝ effundere ſanguinē. ȝ viſo ſummo ſacerdote verſus fuit in māſuetudinē. vt dictū eſt. ſ̄. ca. vj. q Et aboīationes ei⁹. i. blaſphemias de deo iſrl' quib⁹ dicebat ip̄m impotenteȝ ad defendendū populū iſrl' cōtra ip̄m. r De medio dentiū ei⁹. i. de lingua eius que eſt in medio dentiū. s Et relinq̄t i. ſeruabit. t Etiā ipſe deo nr̄o. q2 alexander deo ſacrificauit in irl'm ſm pontificis oſtenſionē: ꝓut dicit Joſephus li. antiq̄tatū. xj. v Et erit quaſi dux in iuda. q2 libertates pp'lo dedit vt ibideȝ habet. x Et accaron q̄ſi iebuſeus. q2 illā ciuitatē ſubiecit iudeis ſicut iebuſe⁹ fuit ſubdit⁹ p expugnationē dauid. ij. Reg. v. y Et circūda. do. meā. i. templū. a Ex his qui militāt mihi. i. ex iuda machabeo ⁊ fratribus eius qui templū cōtra duces antiochi illuſtr' recupauerūt ⁊ mūdauerūt. j. Mach. iiij. b Euntes ⁊ redeuntes. i. ad bella cōtra cōtra aduerſarios inſurgentes. ⁊ hoc fuit poſt temp⁹ alexandri. vt patet j. Mach. j. c Et non tranſibit vltra ſup eos exactor. ſ. tributi. vnde. j. Mach. xiij. dicit Anno. clxx. ablatū eſt iugum gentiū ab iſrl'. d Quia tunc vidi oculis. clementie afflictionē populi. ⁊ dicit hoc in pſona dei. e Exulta. Hic conſequenter annūciat aduentus xpi quem ſumme deſiderabāt patres antiqui. ⁊ diuiditur in duas. quia primo denunciat aduentus chriſti. ſecundo multiplicatio fidelis populi: ibi. Conuertimini. Circa primū dicit. e Exulta ſatis filia ſyon iubila filia irl'm. quod patet impletū de domino iheſu xp̄o Mathei. xxj. vbi allegat hec auctoritas tunc impleta quando xp̄s veniens in hieruſalem ad paſſioneȝ ſuam fuit receptus in ciuitate ⁊ in templo cum leticia ⁊ exultatione populi.

a ¶ Ecce rex tu⁹ veniet tibi.i.ad ſalutē tuā. vñ dicit hic ra.
ſa.ꝙ ſcriptura iſta nō pōt intelligi niſi de rege meſſia.
b ¶ Juſtus ⁊ ſaluatoꝛ.ſaluauit.n.nos ꝑ viā iuſticie ſeipm
morti offerēdo. c ¶ Jpſe paup.pauperē em̄ vitā duxit a
ꝓncipio natiuitatis vſq̄ ad horā mortis.vt p3 ex decurſu
euāgelij. d ¶ Et aſ
cendēs ſup aſinā ⁊
ſup pullū ſup vtrū-
ꝗ em̄ aſcēdit ſucceſ
ſiue tūc veniens in
irl̄m: vt p3 Math.
xxi. e ¶ Et diſpdā
quadrigā ex ephrai
⁊c.quia nō vi armo
rū triūphauit:ſ; eui
dentia miraculoꝛu3
vñ dicit hic Ra .ſa.
ꝙ meſſias nō idige-
bit bellatoꝛibus ad
ſubiugādū ſibi mul
titudinē gentiū. ſed
erronee dicit futur
qd iā eſt ꝓteritū ꝑ ꝓ
dicationē apl̄oꝝ. iō
ſubdit. f ¶ Et loq̄
tur pacem gētib⁹.q̄
cōuerſe ſunt nō vio
lentia ſ; ꝑſuaſione
pacifica. g ¶ Et po
teſtas ei⁹ a mari ⁊c.
q2 in oibus ꝑtib⁹o2
bis ſunt aliq̄ fideles
xp̄m confitentes. ⁊
Math.vltio. dicit.
Data eſt m̄ omnis
poteſtas in celo ⁊ i
terra.
h ¶ Tu quoq̄ o xp̄e.⁊ mutat modus loquendi de tercia
ꝑſona ad ſecundā. i ¶ Jn ſanguine.i.in virtute ſanguis
tui in cruce effuſi. k ¶ Teſtamēti tui. q2 ſanguis ille eſt
cōfirmatio noui teſtamēti. Math.xxvj. l ¶ Emiſiſti vi-
ctos tuos ⁊c.i.patres in inferni lymbo detētos eduxiſti.
m ¶ Cōuertimini. Hic ꝯñr inducunt ppl̄i ad fidē xp̄i.ali
qui tñ exponūt reſiduū hui⁹ca.de iudeis q̄ fugerāt tpe ꝑ
ſecutionis regis antiochi:ſ; audito ꝙ iudas machabe⁹ ⁊
frēs ei⁹ ꝓualuerāt aduerſus duces antiochi redierunt de
diuerſis partib⁹cū iuda fortit ꝯ aduerſarios ꝓliantes: ⁊
ad hoc ſatis pōt applicari lr̄a.ſ; ſaluo melioꝛi iudicio mi
hi videt meli⁹ exponi ꝯñr ad lr̄am ꝓcedentē de vocatiōe
ad xp̄i fidē cū dr̄. m ¶ Cōuertimini ad munitionē.i. ad
xp̄i fidē que eſt tāq̄ foꝛtaliciū credētibus ſm illud Pro-
uerb.xviij. Turris foꝛtiſſima nomē dñi. ad ip̄m currit iu
ſtus ⁊ ſaluabit. n ¶ Vincti ſpei.i.vincti adinuicē chari
tate ⁊ ſpe retributionis eterne. o ¶ Hodie q3.i.noui te.
tpe.qd dicit dies ad Roma.xiij. Nox ꝓceſſit dies aūt ap
ꝓpinquauit. Annūciās duplicia reddā tibi. tpe em̄ no.
te.ꝓdicat publice duplex gloꝛia.ſ.aīe reddēda.ſ.anime ⁊
coꝛpis q ¶ Qm̄ extendi m̄ iudā.i.ihm xp̄m de tribu iu
da ſm carnē natū. r ¶ Quaſi arcū.in cruce quo arcu ē
ꝑcuſſus demon. s ¶ Jmpleui ephraiȝ.i.apl̄os qui oēs
vel fere oēs fuerūt de regno decē tribuū:q̄ vocat ephraiȝ
frequent in ſcriptura ve.te.eo ꝙ hieroboam p2imus rex
fuit de tribu ephraim.hos aūt apl̄os impleuit dñs ſpiri-
tuſancto. Act.ij. t ¶ Et ſuſcitabo filios tuos ſyon.i. apo
ſtolos. v ¶ Sup filios tuos grecia.in qua plures apl̄i
ꝓdicauerūt fidē xp̄i.iō ſequit. x ¶ Et ponā te quaſi gla-
diū foꝛtiū.ꝓdicādo dei verbū quod eſt gladius ſpiritus.
Eph.vj. y ¶ Et dñs de⁹ſup eos videbit. in miraculis vi
ſibilib⁹diuina virtute fiendis ad inuocationē apl̄oꝛum.
z ¶ Et exibit vt fulgur iaculū ei⁹.i.effect⁹ ſue ꝑtāt ita ma
nifeſtabit:ſicut fulgur egrediēs de nubib⁹. a ¶ Et dñs
deus in tuba canet.in tuba.ſ.ꝓdicationis ꝑ apl̄os de qua
dicit Eſa.lviij. Quaſi tuba exalta vocem tuā. b ¶ Et va
det in turbine auſtri.i. idola auferet ſicut vent⁹ turbinis
ſtipulā. c ¶ Dñs exercituū.i.angeloꝝ. d ¶ Protegat
eos. dando eis conſtantiam cōtra perſecutiones tyran-
noꝛum.
e ¶ Et deuoꝛabunt.
i.incoꝛpoꝛabūt xp̄o
gentes ꝑ ſuſceptio-
nē fidei. f ¶ Et ſub
ijcient iugo xp̄i.
g ¶ Lapidib⁹ fūde.
i.ꝓdicationib⁹ ꝓce-
dentib⁹ex charitate
que ꝑ fundam deſi-
gnat eo ꝙ de coꝛda
efficit. h ¶ Et bibē
tes inebꝛiabunt q̄ſi
a vino.i.delectabūt
in cōuerſione gen-
tiū ſicut delectant il
li qui bibunt vinu3
i ¶ Et replebunt vt
phiale.meritis in di
cta cōuerſione.
k ¶ Et quaſi coꝛnua
altaris.ſ. holocau-
ſtoꝝ: vbi int coꝛnua
ponebāt carnes cō-
cremāde ad honoꝛē
diuinū. l ¶ Et ſal-
uabit eos dñs deus
eoꝝ in die illa.i. tpe
no. teſta. vt ꝓdictu3
eſt. m ¶ Vt gregē
populi ſui .i. ſic bo-
nus paſtoꝛ diligent
cuſtodit gregē ſuū. n ¶ Quia lapi.ſancti.i.electi dei.
o ¶ Eleuabunt ſup terrā.ꝑ ꝑ meritū gr̄e: ⁊ poſtea ꝑ ꝓmiū
gl̄ie: ex h aūt qd dr̄ hic lapides ſcti. apparet manifeſte ꝙ
ꝓpha loquit metaphoꝛice: q2 lapides māles nō ſūt ſctita
tis vel vicij capaces.iō ſubdit adhuc metaphoꝛice.
p ¶ Quid em̄ bonū ei⁹⁊c.i.q̄d eſt placēs coꝛam deo.
q ¶ Niſi fru. electoꝝ.i.coꝛp⁹xp̄i cōſecratū in pane frumē
ti q̄ nutriunt ſpūalit electi. r ¶ Et vinū.i.ſanguis xp̄i ſb
ſpecie vini. s ¶ Germinās virgines.i.multiplicās virgi
nes in eccl̄ia dei.ſequētes veſtigia xp̄i paſſi. ¶ Ca.x.
Petite a dño. Hic ꝯñr ꝯſolat ppl̄m de bonoꝝ multi
plicatione: ⁊ diuidit in duas ꝑtes: q2 ꝑ ꝓpha denū-
ciat bonoꝝ multiplicationē.ſcđo diſperſoꝝ cōgre-
gationē: ibi. Sibilabo eis.ꝓma ꝑs ab hebꝛeis expoſito-
rib⁹⁊ catholicis cōit exponit de abundātia terrenaſcētiū
⁊ de victoꝛijs machab.⁊ ſatis pōt ad h applicari lr̄a.ſ; ſal
uo melioꝛi iudicio videt mihi exponēda de bonis ſpūali
bus hic ꝑ coꝛpalia metaphoꝛice deſignat:dicēdo ꝯñr ad
ꝓcedētia ⁊ ſubſequētia vt videbit. in ꝑte em̄ imediate ꝓ-
cedēti locut⁹fuerat ꝓpha de vocatione ad fidē xp̄i ⁊ nutri
tione in ea cibo ⁊ potu ſacramētali. ad q̄ diſponit verbu3
diuinū.iō ꝯñr dicit ꝓpha. a ¶ Petite a dño pluuiā.i.do
ctrinā euāgelicā.ſicut dr̄ Deut.xxxij. Cōcreſcat vt pluuia
doctrina mea fluat vt ros eloquiū meū ⁊c. b ¶ Jn tpe ſe
rotino.i.tpe no.te.qd dicit ſerotinū reſpectu veteris teſta
menti.vnde dicit.j. Joh.ij. Nouiſſima hoꝛa eſt.per hoc
quod dicit hic in tpe ſerotino.videt ꝙ nō loquat de plu-
uia materiali ꝓ terrenaſcētib⁹quib⁹ pluuia ꝓmitiui tpis
eſt tm̄ vel pl⁹neceſſaria. c ¶ Et dñs fa.ni.⁊ pluuiā.i. do-
ctrinā euāgelicā q̄ dr̄ nix.q2 refrigerat ꝯcupie eſtū: ⁊ plu-
uia.q2 multiplicat boni opis fructū. d ¶ Dabit eis ſin-
gu.herbā.ſicut.n.frumētū ꝑ facit herbā.poſtea ſpicam ⁊
vltio granū.ſic fructificatio ſpūalis de minus ꝑfecto ꝓce
dit ad debitū augmētū. e ¶ Jn agro.ſ.dñico q̄ eſt eccl̄ia

a irl̄m. Ecce rex tuus veniet
b iuſtus ⁊ ſaluatoꝛ ip̄e paup
c
d ⁊ aſcendēs ſup aſinā ⁊ ſup
e pullū filiū aſine. Et diſper
dam quadrigā ex ephꝛaim
⁊ equū de irl̄m ⁊ diſſipabi
f tur arcus belli. Et loquet
g pacē gentib⁹⁊ ꝑtās eius a
mari vſq̄ ad mare ⁊ a flu-
h minib⁹ vſq̄ ad fines terre
i
k tu q3 in ſanguine teſtamēti
l tui emiſiſti vinctos tuos d
m lacu i quo nō eſt aqua Cō-
n uertimini ad munitionē vi
o
p cti ſpei. Hodie q3 ānūciās
q duplicia reddā tibi qm̄ ex-
r tendi mihi iudā q̄ſi arcum
s
t ipleui ephꝛaim. Et ſuſcita
v bo filios tuos ſyon: ſup fi-
lios tuos grecia ⁊ ponā te
x
y q̄ſi gladiū foꝛtiu3. Et dñs
z de⁹ ſup eos videbit ⁊ exi-
bit vt fulgur iaculu3 eius.

a Et dñs de⁹ in tuba canet:
b ⁊ vadet in turbine auſtri.
c
d Dñs exercituū ꝓteget eoſ
e
f ⁊ deuoꝛabūt ⁊ ſubijciēt la
g
h pidib⁹ funde. Et bibentes
i inebꝛiabunt quaſi a vino ⁊
k replebunt vt phiale ⁊ q̄ſi
l coꝛnua altaris Et ſaluabit
eos dñs deus eoꝝ i die il-
m la vt gregem populi ſui.
n
o quia lapides ſancti eleua-
p bunt ſup terra3 ei⁹. Quid
enim bonū eius eſt: quid
q pulchꝛum eius niſi frumē-
r tum electoꝛum ⁊ vinū ger-
s minans virgines.

¶ Caplm.x.

a Petite a dño pluuiam
b in tempoꝛe ſerotino:
c ⁊ dñs faciet niues et
d pluuiā imbꝛis ⁊ dabit eis
e ſingulis herbam in agro.

Math.xiij. f ¶ Quia ſimula.locu.ſunt inutile.gentili-bus em̄ ante cõuerſionē in idolis reſpõſa dabant q̄ nõ ſo lū erãt inutilia: ſ; etiā nociua. g ¶ Et diuini ⁊c̃.talib⁹ em̄ eiāt intēti gētiles ante cõuerſionē ad fidem. h ¶ Idcirco adducti ſunt.a recta via ꝑ varios errores. i ¶ Affligent remanentes in erro rib⁹. k ¶ Quia nõ eſt eis paſtor.i.do ctor verus ſ; falſus ideo ſubdit. l ¶ Sup paſtores.i. ſacerdotes ydolorū ⁊ doctores gentiu; m ¶ Irat⁹ eſt furor me⁹.q2 nõ ſolū ſunt mali: ſ; etiā ꝑtrahūt ad malū de quibus ſubdit. n ¶ Et ſup hircos viſitabo.i.ſu per reprobos q̄ di-cunt hedi vel hirci. Math.xv.⁊ accipit hic viſitatio ꝓ ma-lo pene.qd̄ aūt ſub-dit. o ¶ Quia viſi tauit dñs ⁊c̃.accipit viſitatio in bonum vtroq; mõ frequent accipit viſitatio in ſcriptura. p ¶ Do-mū iuda.i.cetū apo ſtoloꝝ xp̄m cõfiten tiū.q2 ꝑ domū iuda intelligunt xp̄m cõ fitentes: etiā ſm̄ he-breos vt dictu; fuit Hier.xxiij.⁊.xxiiij. q ¶ Et poſuit eos q̄ ſi equu; glorie ſue. q2 deduxit eos pro ſua volūtate ad de-clarandū gloriā ma ieſtatis ſue ꝑ opera miraculoſa.

dicit Ioh.xj.ꝙ ih̄s moritur⁹ erat.nõ tm̄ ꝓ gēte ſ; vt filios dei qui erãt diſperſi ꝑ varios errores gentiliū cõgregaret in vnū mõ ꝑdicto. m ¶ Et multi.eos ſicut añ fue.multi plicati.ſ.tpe dauid ⁊ ſalomonis in quo fuerūt multi fide-les eccl'ie.q2 vna eſt eccl'ia fideliū a p̄mo Abel iuſto vſq; ad vltimū electū q̇ i fine mūdi naſcitur⁹ eſt. vt dicit Grego. homel.vij. ⁊ nõ ſo-lum tot immo mul to plures multipli-cati ſunt tpe no.te. q̄ veteris. n ¶ Et ſeminabo eos i po-pulis ꝑ p̄dicatores miſſos ad diuerſas ꝑtes orbis. o ¶ Et delõge.i.de longin-quis ꝑtib⁹. p ¶ Re cordabunt me.i. be neficioꝝ meorum. q ¶ Et viuent: vita gratie. r ¶ Cu; fi-lijs ſuis.i.imitatori bus ſuis. s ¶ Et re uertent ⁊ reducam eos de terra egypti ⁊c̃.q2 de diuerſis ꝑti bus orbis añ tēpus antixp̄i veniēt fide-leſ ⁊ occupabūt irl'; ⁊ terrā ꝓmiſſionis t ¶ Et non inuenietur eis locus. hoc dicit ad deſignãdum ma gnā multitudinem venientiū. v ¶ Et trãſibit.ſ.dñs. x ¶ In maris freto dando eis tranſitu; ꝓſperū.iõ ſequit. y ¶ Et ꝑcutiet in ma ri fluct⁹. faciēs eos q̇eſcere. z ¶ Et cõ-fundent oia ꝓfunda fluminis.ſ.terra egypti. vt dicit hic Ra.ſa.eo ꝙ inundat inundatione nili. a ¶ Et humilia-bit ſupbia aſſur ⁊c̃.in his terris hitãt ſaraceni q̄ a xp̄ianis debellabunt.q2 lex machometi a gladio incepit: ⁊ ꝑ gla-diū tenet: ⁊ gladio termiabit. b ¶ Cõfortabo eos i dño. ſ.xp̄ianos. c ¶ Et in noie eius ambulabūt.nõ p̄ſumen-tes de ſua potentia ſed diuina.

f Quia ſimulacra locuta ſūt
g iutile ⁊ diuini viderūt mē
daciū ⁊ ſomniatores locu-
ti ſunt fruſtra ⁊ vane cõſo-
h labant. Idcirco adducti
i k ſunt q̄ſi grex affligent quia
l nõ eſt eis paſtor. Sup pa-
m ſtores iratus eſt furor me⁹
n o ⁊ ſup hircos viſitabo: quia
viſitauit dñs exercituū gre
p q gem ſuū domū iuda ⁊ po-
ſuit eos quaſi equum glo-
r s rie ſue in bello. Ex ipo an-
t v gulus ⁊ ex ipſo paxillus ⁊
x y ex ipſo arcus p̄lij ⁊ ex ipſo
z egredietur omins exactor
ſimul. Et erūt quaſi fortes
cõcultãtes lutum i medio
a viarū in p̄lio ⁊ bellabūt q2
b dñs cum eis ⁊ confundēt
c aſcenſores equorū. Et con
fortabo domū iuda ⁊ do-
d mū ioſeph ſaluabo ⁊ ꝯuer
tã eos q2 miſerebor eoꝝ ⁊
e erūt ſic fuerūt qñ nõ ꝓiece
rã eos. Ego em̄ dñs deus
f eoꝝ ⁊ exaudiā eos ⁊ erunt
quaſi fortes ephrai; ⁊ leta
bit cor eoꝝ quaſi a vino: ⁊
g h filij eoꝝ videbunt ⁊ leta-
bunt ⁊ exultabit cor eoru;
i k in dño. Sibilabo eis ⁊ cõ
l gregabo illoſ quia redemi
m eos. Et multiplicabo eos
ſicut añ fuerãt multiplicati
n ⁊ ſeminabo eos in pp'lis ⁊
o p delonge recordabunt mei
q r ⁊ viuent cum filijs ſuis et
s reuertent ⁊ reducã eos de
terra egypti ⁊ de aſſyrijs
cõgregabo eos. Et ad ter-
ram galaad ⁊ lybani addu
t cam eos ⁊ non inuenietur
v x eis locus. Et tranſibūt in
y maris freto ⁊ ꝑcutiet i ma-
z ri fluctus ⁊ confundentur
a oia ꝓfunda fluminis: ⁊ hu
miliabit ſupbia aſſur ⁊ ſce
b ptrū egypti recedet confor
c tabo eos in dño ⁊ in nomi
ne eius ambulabunt dicit
dñs. ¶ Capitulū.xj.

a Aperi lybane portas
tuas ⁊ comedat igniſ
b cedros tuas. Vlula-
abies quia cecidit cedrus
c quonia; magnifici vaſtati
d ſunt. Vlulate q̄rcus baſan

r ¶ In bello.; humani generis inimicū. s ¶ Ex ipſo.i. ap'loꝝ cetu ⁊ ſucceſſoꝝ ſuoꝝ. t ¶ Angulus.cõiungēs iu deos ⁊ gentiles in vna eccl'ia. v ¶ Ex ipo paxillus.i.ſu-ſtentãs debiles ⁊ infirmos. x ¶ Ex ipo arcus p̄lij. cõtra hereſes ⁊ errores inſurgētes.⁊ maxie tpe antixp̄i. y ¶ Et ex ipo egrediet.i.abijciet. z ¶ Ois exactor.i.antixp̄s cu; ſuis ſatellitib⁹ qui a dño ihesu xp̄o interficiet.ij. ad Theſ. ij.iõ ſequit poſtea. a ¶ Quia dñs cū eis.ſ. dñs ih̄s xp̄s b ¶ Et cõfundent aſcēſores equoꝝ.i.milites antixp̄i. c ¶ Et cõfortabo domū iuda ⁊ domū ioſeph. q2 aliq̄ ap'li fuerūt de vtroq; regno vel ꝑ domū iuda intelligunt fide-les de iudeis credentes. ⁊ ꝑ domū ioſeph qui interp̄tatur accreſcēs fideles de gētib⁹ qui ſunt in magno numero. d ¶ Et conuertã eos.reducendo ad veritatē fidei aliquos auerſos ab ea tpe antixp̄i. e ¶ Et erūt ſicut fuerūt quan do nõ ꝓiecerã eos.i.añ ꝑſecutionē antixp̄i: in qua vide-bunt fideles q̄ſi a deo ꝓiecti. f ¶ Et erūt q̄ſi for.ephrai;. in fide firmati. g ¶ Et filij eoꝝ eoꝝ videbūt.i.ab eis edo cti ⁊ regenerati ꝑ baptiſmū. h ¶ Et letabunt.de deiecti-one antixp̄i. i ¶ Sibilabo eis. Hic ꝓph'a denunciat diſꝑ ſoꝝ cõgregationē.⁊ dicit h' Ra.ſa.ꝙ hec cõgregatio refe-rēda eſt ad temp⁹ futurū qd̄ vocat temp⁹ meſſie.⁊ in h' di cit verū.ſ; qd̄ dicit futurū iã impletū eſt ꝑ xp̄m in vocatio ne fideliū: q̄ ꝯgregati ſūt in vna eccl'ia nõ locali motione ſ; fidei ⁊ charitat' vnione.⁊ hoc eſt qd̄ dr̄. l ¶ Sibilabo eis.inſpirãdo ſpm̄ deuotionis. k ¶ Et cõgregabo illos. fide ⁊ charitate. m ¶ Quia redemi eos.mea paſſione.vñ

¶ Caplm.xj.

Aperi lybane. Iſtd̄ caplm varie exponit ab hebreis ⁊ latinis: ⁊ oēs expoſitores mihi vident in aliquib⁹ a l'ra diſſonare: ꝓpt qd̄ ſine p̄iudicio itēdo de diuer ſis expõnib⁹ aliq̄ aſſumere: ⁊ aliq̄ addere ad l'ram cõcor-dandã. Pñs igit caplm i tres ꝑtes diuidit q2 p̄º deſcribit ſecūdi tēpli deſtructio.ſecūdo deſtructionis rõ.ibi. Hec dixit.tercio antixp̄i ꝑſecutio: ibi. Et dixit dñs. p̄ma pars nõ ſolū a latinis ſ; etiā ab hebreis antiq̄s exponit de de-ſtructione templi facta ꝑ romanos. vñ in libro qui dicit ioma apud hebreos: dicit ꝙ ante deſtructionē tēpli por-te ei⁹ de nocte aperiebant ſine hoie. ⁊ dixit rabi Iohãnã Templū quare deſtruis teipm̄.ſcio em̄ de te ꝙ finis tu⁹ erit deſtructio: ſup te nãq; ꝓphetauit zacharias. a ¶ Ape ri lybane portas tuas ⁊ comedat ignis cedros tuas. Ro-mani em̄ capta ciuitate incenderūt templū. b ¶ Vlula abies q2 cecidit cedrus.q̄ eſt te maior: ⁊ ſubdit expoſitio c ¶ Qm̄ magnifici vaſtati ſunt.i.illi q̄ erãt maiores in po pulo iudeoꝝ in irl'm exñtes. ⁊ iõ alij exñtes in locis alijs debebãt diffidere de ſeipſis. d ¶ Vlulate q̄rcus baſan. ſ.habitatores vltra iordanē vbi erat terra baſan. in q̄ tūc

habitabāt aliqui iudei. e ¶Qm̄ ſucciſus eſt ſalt⁹ muni-
tus.i.irl'm q̄ tāꝗ metropolis erat magis munita ꝯ roma
nos alijs ciuitatib⁹. f ¶Uox vlulat⁹ paſtoꝝ.i.ſacerdo-
tū qui tūc regebāt ppl'm. g ¶Qm̄ vaſtata eſt magnificē
tia eoꝝ.i.templū de quo gloriabant ꝛ magnifice viuebāt

d ¶Et paui gregē.i.ſuſtētaui pplꝫ iudaicū ī vtroꝗ regno
abſꝗ meritis eoꝝ cū declinarēt ad ydolatriā. ꝓpter quaꝫ
ſubdit. e ¶Et ſucci.tres paſto.i mēſe vno.q̄ fuerūt.ſ. io
rā rex iſrl':ꝛ ochozias rex iuda:ꝛ iazabel q̄ cū ioram filio
ſuo regnū admiſtrabat.vt hr̄ ex.iij.ꝛ.iiij.Reg. Iſtos em̄

h ¶Uox rugit⁹ leo-
nū.i.ꝑdonū qui an̄
deſtructioneꝫ tēpli
abūdabāt in iudea:
vt dicit Ioſeph⁹ li.
de iudaico bello.
i ¶Qm̄ vaſtata ē ſu
perbia.i.diuitie que
ſunt mā̄ ſupbiendi.
k ¶Iordanis .i. iu-
dee ſup iordanē ſite
l ¶Hec dicit. h̄ ꝯn̄r
deſcribit ꝑdicte de-
ſtructionis rō q̄ fuit
iudeoꝝ ingratitudo
ꝛ diuidit in duas ꝑ
tes. q2 ꝑ ponit ma-
gnitudo beneficioꝝ
diuinoꝝ. ſecūdo in-
gratitudo iudeoruꝫ
ibi. Et dixi. Prima
in duas: q2 p̄mo po
nunt beneficia dei i
exitu de egypto. ſe-
cūdo in iudee terri-
torio ibi. Et aſſūpſi
Circa primū dicit.
l ¶Hec dic̄ dn̄s de⁹
me⁹. recolēdo bene
ficia iudeis ꝑſtita.
m ¶Paſce pecora
occiſiōis.i.dic ꝙ pa

e qm̄ ſucciſus eſt ſalt⁹ muni-
f tus. Uox vlulat⁹ paſtorū
g q2 vaſtata eſt magnificētia
h i eoꝝ. Uox rugit⁹ leonū qm̄
k vaſtata eſt ſupbia iordaniſ
l Hec dicit dn̄s de⁹ meus.
m n Paſce pecora occiſiōis q̄
o qui poſſederāt occidebant
o ꝛ nō dolebāt ꝛ vēdebāt ea
p dicētes. Bn̄dict⁹ dn̄s di-
q r uites facti ſum⁹. Et paſto-
s res eoꝝ nō parcebāt eis ꝛ
t ego nō parcā vltra ſup ha-
bitātes terram dicit dn̄s.
v Ecce ego tradā homines
vnūquēꝗ in manu ꝓximi
x ſui: ꝛ i manu regis ſui ꝛ cō
cidēt terrā ꝛ nō eruam de
y manu eoꝝ ꝛ paſcā pec⁹ oc
z ciſionis ꝓpter hoc o pau-
a peres gregis. Et aſſumpſi
b mihi duas ꝟgas vnā vo-
c caui decorē: ꝛ alterā voca

d ui funiculū ꝛ paui gregem.
e Et ſuccidi tres paſtores i
f menſe vno ꝛ contracta eſt
g aīa mea in eis. Siquidē ꝛ
h aīa eoꝝ variauit in me: ꝛ di
xi. Nō paſcā vos. Qd̄ mo
rit moriat: ꝛ qd̄ ſucciditur
i ſuccidat: ꝛ reliq̄ deuorent
vnuſquiſꝗ carnem ꝓximi
k ſui. Et tuli virgā meā que
l vocabat decus ꝛ abſcidi
m eam vt irritū facereꝫ fedus
n meum quod percuſſi cum
o omnibus populis ꝛ in irri
tum deductū eſt in die illa
p Et cognouerunt ſic paupe
q res gregis qui cuſtodiunt
r s mihi quia verbum dn̄i eſt.
t v Et dixi ad eos. Si bonum
eſt in oculis vr̄is: auferte
x mercedē meā ꝛ ſi non q̄eſci
y te ꝛ appenderūt mercedeꝫ
z meam triginta argenteos.

tres interfecit dn̄s ꝑ
iehu filiū nāſi: eo ꝙ
erant idolatre peſſi-
mi: vt pꝫ.iiij. Reg.
ix.iō ſubdit. f ¶Et
cōtracta eſt aīa mea
in eis.i. retracta eſt
ab eis ꝓpter nimiaꝫ
eoꝝ maliciā.iō ſub-
dit. g ¶Si quidē
ꝛ aīa eoꝝ variauit i
me.i mltiplici actu
ydolatrie. h ¶Et
dixi.non paſcā vos
i. demerita vr̄a exi-
gūt ꝙ nō ſuſtentem
vos.vn̄. iiij. Reg.x.
dr̄. In dieb⁹ illis ce-
pit dn̄s tedere ſup
iſrl': percuſſitꝗ eos
aſael ꝛc̄. iō ſubdit.
Qd̄ morit moriat
ꝛc̄. i ¶Reliq̄ deuo
rēt vnuſq̄ſꝗ carneꝫ
ꝓximi ſui.q2 nō ſo-
lū occidebant ab ex
traneis.imo etiā diſ
ſenſionib⁹ inteſtiniſ
ꝛ ꝓpt h̄ mala ſubdit
k ¶Tuli virgā meā
ꝛc̄.i.regnum iſrl' qd̄
dn̄s per ſalmanaſar

ui filios iſrl' qui dicebant pecora occiſionis in egypto.q2
maſculi naſcētes in flumē ꝓijciebant: ꝛ adulti duris la-
borib⁹ affligebāt: intm̄ ꝙ vita eoꝝ ad amaritudinē dedu
cebat: vt hr̄ Exo.j. n ¶Que qui poſſiderāt.ſ. egyptij.
o ¶Occidebāt.mō ꝑdicto. o ¶Uendebāt ea.q2 princi-
pes egypti habebāt eos ſeruos.ꝛ vn⁹ aliqn̄ vendebat alij
p ¶Dicētes: bn̄dict⁹ de⁹. q̄ tradidit iſtos manib⁹ noſtris.
q ¶Diuites facti ſum⁹.q2 vendēs gloriabat de precio: ꝛ
emēs de mācipio. r ¶Et paſto.eoꝝ.i.dn̄i eoꝝ. s ¶Nō
ꝑce.eis.a laborib⁹ duris. t ¶Et ego nō par.vl.ſup habi.
terrā.i.egyptios q̄s multis plagis afflixit: ꝛ poſtea i ma-
re ſubmerſit: Exo.xiiij. v ¶Ecce ego tradā hoies ꝛc̄. q2
multi eoꝝ ſequētes regē ſubmerſi ſunt cū eo: ꝛ remanen-
tes poſtea cōtēdebāt adinuicē: q2 vn⁹ imponebat alteri ꝙ
fuerat in cā detētionis filioꝝ iſrl' in egypto ꝯ ꝑceptū dn̄i.
ex q̄ ſecute fuerāt plage egypti. x ¶Et ꝯci.terrā.i.lacera
bāt ſeinuicē. y ¶Et paſcā pec⁹ occiſionis.i.filios iſrl' q̄s
pauit i deſerto māna celeſti.xl.annis. z ¶Propt hoc.i.
ꝓpt afflictionē quā ſuſtinuerūt ab egyptijs. z ¶O pau-
peres gregis.i.o vos hebrei q̄ fuiſtis i egypto depaupati
a ¶Et aſſumpſi. Hic ꝯn̄r recolunt bn̄ficia i iudea ꝑſtita i
qua ꝑduxit ppl'm ad honorē regiū tpe dauid ꝛ ſalomōis
ꝛ ꝙuis ſalomon demeruiſſet annihilationē regni tn̄ de⁹
hoc nō fecit.ſꝫ regnū in duo diuiſit.iij.Reg.xj.ꝛ hoc ē qd̄
dr̄. a ¶Et aſſumpſi mihi duas virgas.i.duos reges.
b ¶Unā vocaui decorē.ſ.hieroboam qui locut⁹ fuit po-
pulo pulchre ꝓmittēs ei libertatē. c ¶Et alterā vocaui
funiculū.ſ.roboā q̄ locut⁹ fuit pplo dure dicēs. Pat me⁹
cecidit vos flagellis.ego aūt cedā ſcorpionib⁹.eſt autem
ſcorpio gen⁹ flagelli: a cui⁹ manubrio dependēt cordule
nodulos hn̄tes ferreos: aut plūbeos in extremitate: ꝛ iō
vocat ſcorpio.tuꝫ q2 grauit ꝑcutit: tuꝫ q2 in ꝑcutiendo fi-
nē cordularū ſup corp⁹ ꝑcuſſi reflectit: ſicut ſcorpio refle-
ctēdo caudā pūgit: ꝓpt qd̄ roboā hic vocat funicul⁹

tpe oſee abſtulit.iiij.Reg.xviij. l ¶Et abſci eā. q2 illō re
gnū nō fuit reſtitutū: nec captiuitas illa rediit. m ¶Ut
irri.fa.fe.meū.ly vt tenet h̄ ꝯſecutiue.q2 hec irritatio ſecu
ta eſt. n ¶Nō ꝑcuſ.cū om.pplis.ꝙ.ſ.nō dn̄arent iudeiſ
ꝙ̄diu iudei ſeruirēt fidelit mihi.ꝛ ꝑ talē modū loquendi
dr̄ Oſee.ij. Et ꝑcutiā eis fed⁹ meū i die illa cū beſtia agri
ꝛ cū volucre celi ꝛc̄.ſ.ꝙ nō noceāt pplo meo: vt pꝫ ibideꝫ
o ¶Et i irri.dedu. eſt i die illa.qn̄ em̄ regnū iſrl' fuit trāſla
tū in aſſyrios: manifeſte patuit ꝙ fedus ꝑdictū erat irrita
tū. p ¶Et cogno.ſic pau.gregis.i.paupes ppli iſrl'.
q ¶Qui cuſtodiūt.ſ.legē. r ¶Mihi.i.vt obediāt mihi.ꝛ
iſti erāt iuſti in pplo illo q̄ a maiorib⁹ erāt depaupati.q2
iuſtos ꝑſequebant. s ¶Quia verbū dn̄i eſt.ſ.talis trāſ-
latio regis ꝛ populi ꝓpt pctā. hoc em̄ ꝑdixit dn̄s ꝑ moy-
ſen. Deut.xxviij. Ducetꝗ te dn̄s ꝛ regē tuū quē cōſtitue
ris ſup te in gentē quā ignoras tu ꝛ pr̄es tui ꝛc̄. Iuſti.n.
de pplo iſrl' q̄ ſtudebāt legē moyſi: viderūt tūc hoc verbū
dn̄i eē impletū. t ¶Et dixi. Hic ꝯn̄r ponit iudeoꝝ ingra
titudo q̄ maxie apparuit in ꝓcuratiōe mortis xp̄i: ꝛ ꝙtū
ad hoc dr̄. Et dixi ad eos.i.ad iudeos remanētes poſt ca
ptiuitatē ꝑdictā.ꝛ etiā poſt captiuitatē babylonicā.
v ¶Si bo.eſt i ocu.ve.af.mer.meā.i.ſeruite mihi deccte-
ro fidelit ꝓ bn̄ficijs vobis a me collatis. x ¶Et ſi nō q̄-
eſcite.ſ.a me ſeruitute hoc nō dixit inducēdo ad malū: ſꝫ
ꝑ hoc inſinuās ꝙ dimittit hoies i libertate arbitrij bonū
vel malū faciendi: ꝑ hoc tn̄ qd̄ dr̄ hic. Et ſi non quieſcite.
ſm modū loquendi dat itelligi qd̄ nō ſeruirent deo ſicut
grati: ſꝫ magis agerent cōtra eū vt ingrati ipm in natura
aſſumpta ꝑſequēdo. ideo ſubdit. y ¶Et appēderūt mer
cedē meā.i.precium pro corpore meo ſibi tradendo: ſicut
merces equi dicit precium quo vendit ꝛ emitur.
z ¶Triginta argenteos.ipſi iude proditori: ſm ꝙ habet
Math.xxvj.ꝛ.xxvij. vbi matheus ſpirituſancto illumi-
natus dicit hanc ꝓphetiam tunc fuiſſe impletā

a Et dixit dñs ad me. Pro-
b
c ijce illud ad ſtatuariū de-
d
e coꝝ ꝓciū quo appciatꝰ ſum
f ab eis. Et tuli. xxx. argen-
teos ⁊ ꝓieci illos ī domo
g dñi ad ſtatuariū ⁊ preſci-
di virgā meā ſecundā que
h appellabaꝛ funiculꝰ vt diſ
ſoluerē germanitatē inter
i iudā ⁊ iſrl': ⁊ dixit dñs ad
k me. Adhuc ſume tibi vaſa
l
m paſtoris ſtulti q꞉ ecce ego
n ſuſcitabo paſtorē in terra
o qui derelicta non viſitabit
diſperſum non queret ⁊ cō
tritum non ſanabit ⁊ id qđ
p ſtat non enutriet ⁊ carnes
q pinguium comedet ⁊ vn-
r gulas eorum diſſoluet. O
paſtor ⁊ idolum derelin-
s quens gregem. Gladius
t
v ſuper brachium eiꝰ: ⁊ ſup
x oculū dextrum eius. Bra
chium eius ariditate ſicca
y bitur ⁊ oculus dexter eius
tenebreſcēs obſcurabiꝛ.

Capitulum. xij.

a
b
c Onus verbi dñi ſuper
iſrl'. Dixit dñs exten-
d dens celum ⁊ fundās
e terrā ⁊ fingens ſpiritū ho-
f minis ī eo. Ecce ego ponā
iheruſalē ſupliminare cra

a Et dixit dñs ad me. zachariā. b Proijce illud .i. ħ ꝓciū ꝑdic ꝓijciendū. c Ad ſtatuariū. i. fuſorē ſtatuaꝝ vt dicūt expoſitores nři ꝑ quē intelligiꝛ ipe deꝰ qui eſt formator oīm. ⁊ eſt ſenſus. b Proijce illud ad ſtatuariū i. ꝑdic iſtud corā deo ponēdū vt videat ⁊ iudicet hoc factū. d Decorū preciū. i. vile: ⁊ eſt hic modus loquendi ironice etiā ſꝫ hebreos quo itelligiꝛ oppoſitū: ſicut de gnano ironice diciꝛ ecce magnꝰ gigas. e Quo appciatus ſū ab eis. i. emptꝰ a iudeis iuda vēditore. q. d. tā paruo ⁊ vili ꝓcio nō debui appciari. Hebrei dicūt ꝙ hec eſt lřa. Proijce illđ ad thezaurariū vel ad figulū. dictio em̄ hebraica ħ poſita ē equiuoca ad theſaurarium ⁊ formatorē. ⁊ formator pōt dici figulus qui format vaſa de terra. ⁊ ſtatuariꝰ q̇ format ſtatuas de alia mā. trāſlatio nřa accipit hanc vltimā ſignificationē. ſ. terciā. Hebrei vero aliq̄ accipiūt primā aliqui ſcđam. ⁊ illoꝝ acceptio magis conſonat euāgelio vbi diciꝛ ꝙ iudas retulit. xx. argenteos ſacerdotibꝰ qui cuſtodiebāt theſauros templi. ⁊ ꝙ ex illa pecunia emerunt agrum figuli. Math. xxvij. Sic igiꝛ pōt hec lřa exponi. Proijce illud ad thezaurariū. i. ꝑdic ꝓciū xpi corā ſacerdotibus qui erāt theſaurarij ꝓijciendū ſicut dꝛ Math. xxvij. ꝙ iudas ꝓiectis argenteis corā ſacerdotibꝰ receſſit vel ꝓijce illud ad figulū. i. ꝑdic ꝓijciendū ad emendū inde figuli agrū. tñ ly ad nō eſt intelligēdū cauſaliꝛ ſed cōſecutiue. q꞉ emptio agri cōſecuta eſt ad illā ꝓiectionem. Decoꝝ ꝓciū ⁊c. exponaꝛ vt ſ. f Et tuli. xxx. argenteos ⁊c. ſic videbaꝛ ꝓphete viſione imaginaria ac ſi acciperet xxx. denarios: ⁊ ꝓijceret ī domo dñi ꝑ qđ deſignabaꝛ ſic fiendū de ꝓcio xpi a iuda ꝓditore q̇ ꝓiecit illud in tēplo. g Et ꝓci. vir. meā ſecūdā. ſ. regnū iuda vt viſū ē. ſ. qđ nō fuit ꝓciſū ī captiōe ſedechie. q꞉ illa captiuitas redijt đ babylone: ⁊ habuit ppl's duces vt zorobabel ⁊ plures alios ⁊ poſtea aliquos reges añ aduentū xpi: vt hꝛ in ſcholaſtica hyſtoria. ſꝫ ꝓprie fuit ꝓciſum in deſtructione irl'm ꝑ tytū ⁊ veſpaſianū. qm̄ tūc iudei fuerūt ꝑ orbē captiuati nō habētes ducē nec principem: ⁊ illa captiuitas adhuc manet. h Vt diſſoluerē germa. int̄ iu. ⁊ iſrl'. i. int̄ xpianos xpo de tribu iuda ſm carnē adherētes quoꝝ plures fuerūt ad lřam de tribu iuda: ⁊ iudeos in infidelitate ꝑmanentes ⁊ hoc fuit figuratū. iij. Reg. xij. vbi dꝛ ꝙ iſrl' ſeparauit ſe a iuda dicēs. Nō eſt ꝑs nobis ī dauid ⁊c. vnde ⁊ iudei ſunt odioſi xpianis ⁊ ecōuerſo. Et dixit. Hic ꝯñr agiꝛ de ꝑſecutione antixpi ⁊ cōtinuaꝛ ſic lře ꝑcedēti. q꞉ iudei ꝓ maiori ꝑte negauerūt verū xpm ipm repellētes. iō iuſte ꝑmittenꝛ a deo recipe antixpm q̇ falſo dicet ſe eſſe xpm. ⁊ ſic ab eo decipi. ⁊ hoc ꝑdixit xps Joħ. v. Ego veni in noie patris mei ⁊ nō accepiſtis me. ſi aūt alīꝰ venerit in noie ſuo illū accipietis. Sic ḡ ꝓcediꝛ: q꞉ ꝑmo ponitur ꝑſecutio antixpi breuiter ⁊ ſuccincte. ſecundo magis diffuſe: ſeq. ca. Circa ꝑmū dꝛ. k Sume tibi vaſa. i. inſtrumēta: vt virgā ⁊ perā paſtoralē ⁊ hmōi. inſtřa. n. cuiuſlibet artis dicunꝛ vaſa ſm ꝓprietatē ideomatis hebrei. l Paſtoris ſtulti. i. ſignū ꝙ iudei recepturi ſūt antixpm qui erit tante amentie ꝙ dicet ſe eſſe deum. ij. Theſſal'. ij. Qui extolliꝛ ſupra oē qđ dꝛ deꝰ aut qđ coliꝛ. m Quia ecce ego ſuſcitabo. i. ſuſcitari ꝑmittā. n Paſtorē ī ťra. antixpm dñaturū in ea. o Qui derelicta nō viſitabit ⁊c. i. nullū opꝰ pietatis exhibebit ſꝫ erit maxie crudelitatꝭ erga iuſtos. iō ſubdiꝛ. p Et carnes pinguiū comedet. eoꝝ bona rapiēdo. q Et vngu. eoꝝ diſſoluet. corpaliꝛ eos affligēdo ⁊ occidēdo. r O paſtor ⁊ ydolū. ydolū dꝛ qđ ꝓ deo coliꝛ ⁊ nō ē. ⁊ ſic erit de antixpo q̇ ſedebit ī tēplo dei tanq̄ ſit deus ij. Theſſal'. ij. s Gladius. i. ſnīa dei. t Sup brachiū eiꝰ. i. ſup virtutē eiꝰ corpalem. v Et ſup oculū dextrū eiꝰ. i. ſup aīam in qua eſt intellectꝰ qui dꝛ oculus. x Brachiū eius aridi. ſiccabiꝛ. q꞉ corpus eiꝰ ꝑ michaelē đ ꝑcepto xpi fulminabiꝛ. y Et ocu. dex. eiꝰ tene. obſcu. q꞉ eius aīa ad tenebras exteriores ī infernū duceꝛ.

Caplm. xij.

Onus. Iſtud ca. ab aliq̄bꝰ noſtris docto. q̄tū ad ſui principiū exponiꝛ de deſtructiōe irl'm ꝑ romanos ſꝫ huic videꝛ obuiare quod hic diciꝛ. Sꝫ ⁊ iuda erit in obſidione cōtra irl'm. Itē quod ſubdiꝛ. In die illa dicit dñs. Percutiā omnem equum in ſtupore ⁊ aſcenſorē eius in amentia. quia nō legiꝛ tribꝰ iuda fuiſſe cū romanis in obſidione irl'm contra iudeos obſeſſos. nec ꝙ exercitus romanoꝝ a deo tunc ſic fuerit ꝑcuſſus. i mmo valde proſpere triumphauit de iudeis ſm ꝙ declarauit diffuſe Joſephus li. de iudaico bello. Propter quod expoſitores alij noſtri exponūt hoc de ꝑſecutione eccl'ie ꝑmitiue a iudeis ⁊ principibꝰ romanis: ſꝫ expoſitio videꝛ magis myſtica q̄tū ad lřam. Ponunꝛ etiā hic in textu aliqua q̄ videnꝛ ad hoc eſſe diſſona vt videbiꝛ. Ra. ſa. vero exponit hoc ca. ⁊ quaſi oīa ſequētia vſq̄ ad finem huius ꝓphetie de bello gog ⁊ magog cōtra iudeos: quos dicit ꝑ regem meſſiā venturū debellādos: ſꝫ hoc fundaꝛ ſup falſū fundamentū: ſic dixi de gog ⁊ magog Ezech. xxxviij. ⁊ q꞉ ibidem dixi ꝙ ꝑ gog ⁊ magog intelliniꝛ antixps ⁊ eiꝰ exercitus: iō hic cōſiliꝛ: ſaluo tñ meliori iudicio. videꝛ textꝰ de ꝑſecutione antixpi exponēdus vſq̄ ad finē huiꝰ ꝓphetie: licet aliq̄ alia interſeranꝛ. ⁊ iō ſicut dixi ca. ꝑcedenti hic deſcribiꝛ ꝑſecutio antixpi magis diffuſe. ⁊ diuidiꝛ in tres ꝑtes: q꞉ ꝑ° ꝑſecutio antixpi deſcribiꝛ ſcđo queſtio tacita ſoluiꝛ ca. ſeq. ibi. Framea ſuſcitare. tercio ꝓpoſitū reſumiꝛ ca. xiiij. Prima adhuc ī tres. q꞉ ꝑ° poniꝛ antixpi ꝑſecutio. ſcđo eiꝰ deiectio: ibi. in die illa. tercio iudeoꝝ cōuerſio: ibi Et effundā. Circa ꝑmū dꝛ. a Onus verbi dñi. i. ꝓphetia de afflictione futura ex ordinatione dei. b Super iſrl'. i. cōgregationē fideliū: ad quā nomē iſrl' in no. te. eſt trāſlatū ſicut declaraui diffuſe Eſa. xliiij. ⁊ hꝛ ad Ro. ij. c Dixit dñs extē. celū. ħ dꝛ q꞉ celū ad modū tētorij ſup terrā extēdi videꝛ. d Et fundans terrā. q꞉ nihil eſt ſub ea cū ſit infimū elementū. e Et fingēs ſpm̄ hois in eo q꞉ aīa a deo creaꝛ ⁊ infundiꝛ corpi organizato. f Ecce ego ponā irl'm. i. eccl'iam q̄ vocaꝛ irl'm. Eſa. ij. vt ibidē dictū fuit diffuſe. ⁊ Apoc. xxj. Vidi ciuitatē ſanctā irl'm deſcendentē de celo ſicut ſponſam ⁊c. g Supliminare crapule. ad quod hebrei impingūt q꞉ antixps ⁊ eiꝰ exercitus poſt perſecutionē eccl'ie deijcieꝛ vt dictum eſt. In hebreo habeꝛ. Vacuū amaritudinis. q꞉ eccleſia amaricabi

tur in ꝑſecutione antixp̄i.⁊ poſtea ipe ⁊ eius exercit⁹. iō ſubditur. h ¶ Oibus pplis.q̄ȝ de oibus pplis aliq̄ adhe rebūt antixp̄o.iō ſubdit. i ¶ Sed ⁊ iuda erit in obſidio ne ꝯ irl̄m.q̄ȝ tūc aliq̄ xp̄iani timore ducti:erūt in exercitu antixp̄i. k ¶ In die illa ponā irl̄m lapidē oneris . lapis eni̅ pōderoſus quā do mouetur d̄ loco ſuo affligit motoreſ ſic antixp̄s ⁊ ei⁹ ex ercitus q̄rētes tollē ſtabilitatē ecc̄ie affli gēt ⁊ turbabūt fide les.⁊ h̄ eſt qd̄ ſubdit Oēs q̄ leuabūt eu̅ ⁊c̄. l ¶ Et colligent adue rſus ea̅ omia reḡ terre.i.aliq̄ de oi bus regnis adherē tes antichriſto. m ¶ In die ill.h̄ cō ſequēter ponit anti xp̄i ⁊ ſui exercit⁹ de iectio cum dicit. n ¶ Percutia̅ oēm equū ſtupore.⁊ aſcē ſorē eius ⁊c̄.quia ip ſe fulminabit.vt di ctum ē ⁊ mag̃ ps ſui exercit⁹ peribit. o ¶ Et ſup domū iu da.i.ſup xp̄ianos in e⁹ exercitu exn̄tes ex timore. p ¶ Aperi am ocl̄os meos mi ſericordie.q̄ȝ nō ꝑi bunt cū ceteris anti xp̄o adherētib⁹ vo lūtarie.iō ſubditur.

q ¶ Et dicēt duces iuda.i.p̄ncipales in illis xp̄ianis.anti chriſto timore adherentibus. r ¶ Cōfortent mihi habi tatores irl̄m.q̄ȝ xp̄iani timore antixp̄i in eius exercitu fu turi.deſiderabūt corde ꝓſperitatē xp̄ianoꝝ obſeſſoꝝ.lic̄ȝ hoc oñdere nō audeant manifeſte. Hec aūt lr̄a videt diſ ſonat illi expoſitioni q̄ exponit paſſum iſtum de ꝑſecu tione p̄imitiue eccleſie ꝑ principes iudeoꝝ.vt̄ȝ in actib⁹ apl̄oꝝ. Item illud qd̄ poſtea dicit hic. Et ſaluabit domi nus tabernacula iuda.q̄ȝ iudei ꝑſequentes eccl̄iam p̄mi tiuam.nō deſiderauerūt ꝓſperitatem xp̄ianoꝝ.nec fuert ſaluati aduenientib⁹ romanis cōtra irl̄m.ſ̄ȝ magis occiſi ⁊ deſtructi. s ¶ In die illa ponā duces iuda ⁊c̄.q̄ȝ xp̄ia ni exn̄tes in exercitu antixp̄i antixp̄o fulminato.⁊ ꝑeun te exercitu eius ꝑte:timore depoſito cōtra reliq̄s remanē tes de ꝑte antixp̄i pugnabunt. t ¶ Et habitabit hierl̄m ſurſum.a xp̄ianis pacifice mortuo antixp̄o.⁊ eius exerci tu diſſipato.⁊ accipit hic irl̄m nō ſolū ꝓ eccleſia militan te.ſ̄ȝ etiam ꝓ ipa ciuitate ad lr̄am in q̄ȝtū antixp̄us veniet ante ipam.⁊ ibidē interficiet:obtēta tn̄ p̄us ciuitate ⁊ ex templo. t ¶ Et ſal.do.ta.iuda.i.res ⁊ corpa xp̄ianoꝝ cū antixp̄o timore exn̄tiū.vt p̄dictū eſt. v ¶ Sicut in prin cipio.i.anteq̄ȝ eſſent cū antixp̄o. x ¶ Vt non magnifice gloriet domus dauid ⁊c̄.ne fideles impugnati ab anticri ſto.deſpiciant xp̄ianos ex timore ſequētes antichriſtum dicēdo q̄ merito periſſent ſicut infideles ſi fuiſſent mor tui cū alia gente antixp̄i.nō eni̅ contra ſuos veniēt volū tarie ſ̄ȝ coacti timore.quo remoto ad ſuos reuertent ideo ſequitur. y ¶ In die illa ꝓtegat dn̄s habitatores hirl̄m. ab impugnatione antixp̄i. z ¶ Et erit qui offenderit ex eis.timore ductus mō p̄dicto vel deceptus ab antichriſto q̄ȝ multi xp̄iani tūc decipiētur credētes ipm eſſe veꝝ xp̄ȝ a ¶ Quaſi dauid.i.cito miam ꝯſequetur ſicut dauid ſiue re peniteat ſicut ipe dauid.vt̄ȝ.ij.Reg.xij.vbi dicit q̄ ipo

h pule oib⁹ pplis in circuitu
i ſ̄ȝ ⁊ iuda erit i obſidiōe cō
k tra hierl̄m. Et erit i die illa
ponā irl̄m lapidē onerl̄ cū
ctis pplis. Oēs q̄ leuabūt
l eū:ꝯciſiōe lacerabūtur et
colligent aduerſ⁹ eā oia re
m gna tre. In die illa dic̄ dn̄ſ
n ꝑcutiā oēm equū i ſtuporē
⁊ aſcēſorē ei⁹ i amentiam.
o
p Et ſr̄ domū iuda apiā ocu
los meos ⁊ oēȝ equū ppl̄o
q rū ꝑcutiā cecitate Et dicēt
r duces iuda i corde ſuo cō
fortent mihi hitatores irl̄ȝ
in dn̄o exercituū deo eoꝝ.
s In die illa ponā duces iu
da ſicut caminū ignis in li
gnis ⁊ ſic facē ignis i feno
⁊ deuorabūt ad dexterā et
ad ſiniſtrā oēs ppl̄os i cir
t cuitu Et hitabit irl̄m rurſ⁹
t in loco ſuo i irl̄m. Et ſalua
v bit dn̄s tabnacula iuda ſic
x in principio vt nō magnifi
ce glīet dom⁹ dauid:⁊ glā
y hitantiū irl̄m ꝯ iudam. In
die illo ꝓteget dn̄s hitato
z res irl̄m ⁊ erit q̄ offenderit
a ex eis in die illa q̄ſi dauid.
b ⁊ domus dauid q̄ſi dei: ſic
auglus dn̄i in cōſpectu ei⁹
c Et erit in die illa querā cō
terere omnes gentes que
a venūt cōtra hieruſalem et
effundā ſuper domū dauid
b
c ⁊ ſup hitatores hirl̄m ſpm̄
d
e grē ⁊ p̄cū. Et aſpicient ad
f
g me quē ꝯfixerēt ⁊ plangent
h eū plāctū q̄ſi ſup vnigētū
i ⁊ dolebūt ſup eū vt doleri
ſolet in morte primogeniti
k In die illa magn⁹ erit plā
ctus in ierl̄m ſic plāct⁹ ad
l rēmō in cāpo magedō. Et
plāgent terre familie et fa
m milie ſeorſum. Familie do
mus dauid ſeorſū:⁊ mulie

confitente peccatum ꝑpetratum cū berſabee. nathan ꝓ pheta dixit ei. Dn̄s trāſtulit pctm̄ tuum. b ¶ Et domus dauid quaſi domus dei.i.ſicut illi qui ſtabunt in fide xp̄i c ¶ In die illa queram cōterere omnes gentes. i.antichri ſtum ⁊ ei adherentes.ita q̄ eſt repetitio eius qd̄ ſupra di ctum eſt ad maiorē aſſertionem. a ¶ Et effundā. Hic ꝯſequenter deſcribi tur iudeorum ꝯuer ſio.⁊ ſecundo eoru̅ regeneratio in prin cipio capituli ſeq̄n tis. Circa primū ſci endum q̄ dicit ſan ctus methodi⁹ mar tyr detecta falſitate antichriſti ꝑ Enoch ⁊ helyam iudei qui prius adheſerunt ſi bi conuertentur ad chriſtu̅ finaliter pa rati ꝓ eius fide mo ri.ita q̄.cxliiij.milia coronabantur mar tyrio ex omni tribu filiorum iſrael.vt di citur Apocal.vij. et hoc eſt quod dicit. a ¶ Et effundam ſu per domum dauid. id eſt iudeos reuer tertes ad xp̄um. b ¶ Et ſuper habita tores hieruſalem.i. ſup omnes genera liter credentes i xp̄ȝ c ¶ Spiritum grē.i. q̄ȝtū illos reducet ad fidem veram. d ¶ Et precum.q̄ȝ alios fideles ꝓteget ab impugnatione antixp̄i exaudiens preces eoꝝ. e ¶ Et aſpicient ad me.ſ. iudei qui tunc vere conuertent. f ¶ Quem confixerūt tunc eni̅ cōfitebuntur q̄ ieſus nazarenus ab eis crucifix⁹ id ē patribus eoꝝ fuit.⁊ eſt verus chriſtus in lege ⁊ ꝓphe tis ꝓmiſſus. g ¶ Et plāgent eū.i.dolebunt de hoc q̄ eū offenderūt in ope.⁊ mutat hic modus loquēdi de prima ꝑſona ad terciam.qd̄ frequēter fit in ꝓphetis.vt.ſ̄.viſū ē. h ¶ Quaſi ſup vnigenitū.i.ita dolebūt ex vera ꝯtritiōe ſi cut hō ſolet dolere de p̄mogeniti ſui morte.q̄ dolor apud hoies ſolet eſſe maxim⁹. i ¶ Et dolebūt ſup eū ⁊c̄.repeti tio eſt eiuſdē ad maiorē exp̄ſſionē.⁊ q̄ȝ tūc in eccl̄ia nō ſo lū erit planctus de xp̄o mō p̄dicto ſ̄ȝ etiā de iudeis mar tyrizatis ab antixp̄o.q̄ plangētur a ꝯtribulib⁹ ſuis rema nētib⁹.iō d̄r. k ¶ In die illa ⁊c̄.ſicut plāct⁹ ad rēmō.no mē ē ciuitatl̄ ꝓpiq̄ cāpe magedo i q̄ fuit ioſias occiſ⁹.d̄ c⁹ morte fuit magn⁹ plāctus in tota terra iſrl̄.vt̄ȝ.ij. Paral. xxxv.⁊ incepit in illa ciuitate ad rēmon q̄ erat ꝓpinq̄ lo co occiſiōis. l ¶ Et plāgēt terre familie ⁊ familie ſeorſū id ē q̄libet trib⁹ mortuos de ſua tribu.ra.ſa.vo dicit h̄ q̄ q̄libet tribus plāget ſpāliter mortuos ſuos i bello gog et magog.⁊ i h̄ ꝯuenit mecū q̄ȝtum ad aliq̄d.q̄ȝ ꝑ gog ⁊ ma gog intelligo antixp̄m ⁊ eius exercitū.vt dictum eſt.ſ̄. m ¶ Familie domus dauid ſeorſum ⁊ mulieres eoꝝ ſeor ſum.q̄ȝ in loco oiōis vbi ſolet fieri talis plāctus mulieres erāt ſegregare a viris apud hebreos.⁊ ſilr̄ ē apd̄ xp̄ianos in eccl̄ia ꝓpter honeſtatē ſeruādā.⁊ nominant h̄ exp̄ſſe fa milie p̄ncipaliores.j.Reg.cū dicit. Familie domus da uid.ſcd̄o ꝓphetarū ibi. Familie domus nathan ⁊c̄.tercio ſacerdotū ⁊ leuitarū ibi. Familie domus leui . ⁊ quarto cuiuſdam notabilis viri ibi. Familie ſemei . quinto reli quie in generali ibi. Omnes familie ⁊c̄.

In die illa. Hic ꝯñr deſcribit iudeoꝝ ¶ Capi.xiij.
regeneratio ꝑ baptiſmũ.⁊ diuidit in duas ptes.qꝛ
pmo ponit h̄ regeneratio.ſcdo idolatrie ⁊ falſitat̄
remotio ibi. Et erit. Circa pmū dꝛ. a ¶ In die illa.i qua
detegit falſitas antixp̄i. b ¶ Erit fons patēs domui da
uid, qꝛ omēs iudei
tūc ꝯfluēt ad baptiſ
mū. c ¶ In abluti
onē peccatoꝝ ⁊ mē
ſtruate. Per men-
ſtruatā itelligit pec
catū originale qd̄ ꝯ
hitur in mr̄is vētre
ꝑ pctōꝛē pctm̄ actu
ale. vtrūqꝫ em̄ lauat
baptiſmus in adul-
tis ad baptiſmū ve-
niētibus q̄les erant
tūc veniētes ꝓ ma-
ioꝛi pte. vt ptꝫ ex p̄-
dictis. d ¶ Et erit
Hic ꝯñr ponit abie-
ctio idolatrie.⁊ ſecū
do falſe ꝓphetie ibi.
Et erit. Circa pmū
ſciendū ꝙ licet ꝑ p̄-
dicationē aplo͞ꝝ ali
oꝛumqꝫ ſuccedenti-
um doctoꝝ idolatra
ceſſauerit ꝑ mūdū
ꝓ maioꝛi pte vt fre-
quēter.ſ.dictum eſt
tñ adhuc aliqd̄ rmā
ſit qꝛ in ptibus aqlo
naribus ſunt aliqui
ppl̄i:⁊ in mag̃ multi
tudine q̄ dicunt vi-
uitarij. illud viuū qd̄ eis p̄ occurrit q̄libet die venerātur.
vt deū ſuū ꝓ illa die:ſicut relatōe fidedigna intellexi. An
tixp̄us etiā faciet ſe adoꝛari ſicut deū. vt hr̄.ij. ad Theſſa.
ij.⁊ iō vſqꝫ poſt moꝛtē eius nō ceſſabit totaliter idolatria
tūc em̄ oēs viuēt in fide catholica.⁊ hoc eſt qd̄ dicitur.
d ¶ Et erit in die.ſ.moꝛtis antixp̄i. e ¶ Diſpdā noia ido
loꝝ de terra.qꝛ ſicut dictū eſt tūc oino ceſſabit idolatria.
⁊ ſm̄ iſta illō qd̄ ego dixi in aliqb⁹ loc̄.ſ.ſ.ꝙ ad p̄dicatōꝫ
aplo͞ꝝ ⁊ alioꝝ doctoꝝ ſequētiū ceſſauit idolatria ꝑ mun-
dū. intelligēdū eſt ſimpliciter non tñ totaliter. ſicut ethi
ops dꝛ niger ſimpl̄r.q̄uis ſit albus ſm̄ dētes.q̄ albedo ē
modica reſpcū nigredinis.⁊ iō q̄ſi nihil ꝯputat ſm̄ ſniaꝫ
ph̄i.ij.phicoꝝ vbi dicit. Nō ē modicū q̄ſi nihil reputat.
⁊ etiā ſm̄ cōem modū loquēdi. illud qd̄ eſt modicū nihil
dꝛ.⁊ ſic ē in ꝓpoſito.qꝛ illa idolatria q̄ remāſit in aliqbus
gētibus barbar̄ vt aſſerit illa ē modica.⁊ q̄ſi ꝓ nihilo cō
putāda reſpcū illi⁹ q̄ ceſſauit ꝑ alias ptes oꝛbis. f ¶ Et
pſeudoprophas. Hic ꝯñr ponit ceſſatio falſe ꝓphie cum
dicit.⁊ pſeudoprophas.ſ.falſos.q̄ ꝑ ſuā maliciā fingūt ſe
eſſe ꝓphas ꝓpter queſtū. g ¶ Et ſpm̄ imūdū.i.ꝓphetan
tes ꝑ ꝓphias a demone acceptas.⁊ oibus alijs modis ꝑ
rūſa demonū. h ¶ Auferā de terra.qꝛ nihil remanebit d̄
tali ꝓphia. i ¶ Et erit cū ꝓphauerit q̄ſpiā ⁊c̄.i.ſi aliqs vel
let p̄dicto mō ꝓphetare. amici ſui etiā intimi nō ꝑmitte-
rent ſꝫ ipm̄ g̃uiter punirent. ideo ſequit. k ¶ In die illa
ꝯfundent ꝓphe.qꝛ nullus audebit ꝓpham ſe dicē nec oſ
dere. iō ſubdit. l ¶ Ne coopient pallio ſaccino.i.veſte
aſpera tali em̄ veſte vtebant antiq̄tus ꝓphe ſaltem aliq̄:
vtꝫ de Helya.iiij. Reg.j. Et ꝯſil̄em habitū accipiebāt fal
ſi ꝓphe vt magis crederet eis. m ¶ Adaꝫ exemplū meū
id eſt intētus agriculture exemplo ip̄ius ade. de q̄ dꝛ Ge
neſ.iij. Emiſitqꝫ eū dñs deus de padiſo voluptat̄ vt ope
retur terrā de qua ſumptus ē. In hebꝛeo habet. Nō pe-
cudiauit me.i.cōduxit me ad cuſtodiēdū pecoꝛa.q.d.nō
ſum ꝓpheta. Quid ſunt plage iſte ⁊c̄.

res eoꝛū ſeoꝛſum. Familie
dom⁹ nathā ſeoꝛſū: ⁊ ml̄ie
res eoꝝ ſeoꝛſū. Familie do
m⁹ leui ſeoꝛſum ⁊ ml̄ieres
eoꝛū ſeoꝛſū. Familie ſemei
ſeoꝛſum: ⁊ ml̄ieres eoꝛū ſe
oꝛſum. Oēs familie reliq̄
familie ⁊ familie ſeoꝛſū: et
ml̄ieres eoꝛū ſeoꝛſū. xiij.

a b In die illa erit fons
patēs domui dauid ⁊
hitātib⁹ irl̄m i ablutō
c d nē pctōꝛis ⁊ mēſtruate. Et
erit i die illa dic̄ dñs exerci
e tuū diſpdā noīa idoloꝛū d̄
terra: ⁊ nō memoꝛabuntur
f g vltra ⁊ pſeudoprophas et
h i ſpm̄ imūdū auferā d̄ tra. et
erit cū ꝓphauerit q̄ſpiā vl
tra: dicēt ei pr̄ ei⁹ ⁊ mr̄ ei⁹
q̄ genuerūt eū. Nō viues:
qꝛ mēdaciū locut⁹ es i noīe
dñi: ⁊ ꝯfigent eū pr̄ eius ⁊
mr̄ ei⁹ genitoꝛes ei⁹ cū pro
k phauerit. Et erit in die illa
ꝯfundent ꝓphe vnuſq̄ſqꝫ
ex viſiōe ſua cū ꝓphauerit
l nec operient pallio ſaccino:
vt mentiant. Sꝫ dicet non
ſū ꝓpha. Nō agricola ego
m ſum. qm̄ adā exemplū meū
ab adoleſcētia mea: ⁊ dice
tur ei Quid ſunt plage iſte
in medio manuum tuarum
n Et dicet. His plagat⁹ ſuꝫ
in domo eoꝛum qui dilige
o p bant me. Framea ſuſcitare
q ſuper paſtoꝛem meuꝫ: ⁊ ſu
per virum coherentem mi
hi dicit dominus exercitu
r um. Percute paſtoꝛē ⁊ diſ-
s pgētur oues ⁊ conuertam
t manū meam ad paruulos
v ⁊ erunt in omni terra dicit
x y dñs ptes due i ea diſpgen
z tur ⁊ deficient ⁊ tercia ps

n ¶ Et dicet his plagatus ſum ⁊c̄.i.iſta non ſunt mihi fa-
cta ex odio: ſed ex amoꝛe ꝓ mea coꝛrectione. o ¶ Fra-
mea. Hic ſoluitur tacita queſtio.⁊ pmo queſtio ſoluitur
ſecūdo ex hoc multiplicatio fidelium cōcluditur ibi. Et
erunt. Queſtio vero oꝛtum habet ex p̄miſſis.qꝛ dictuꝫ
eſt ꝙ fideles graui-
ter affligētur ab an-
tichriſto ⁊ ſatelliti-
bus ſuis: de hoc poſ
ſet aliquis admira-
ri ⁊ querere quōmō
deus ſic ꝑmitteret
iuſtos affligi ab ini
quiſſimo homine. ⁊
reſpondetur ꝙ non
eſt mirandum. quia
ꝓpꝛio filio ſuo non
pepercit deus. ſꝫ ꝓ
nobis omnibus tra
didit illum moꝛte a
cerbiſſima condem
nandum. et hoc eſt
quod dicitur.
o ¶ Framea.i.gladi
us acerbe afflictōis
p ¶ Suſcitare ſuper
paſtoꝛem meum.i.
ſuꝑ chꝛiſtum qui di
cit de ſeip̄o Iohā.x.
ca. Ego ſum paſtoꝛ
bonus ⁊c̄.
q ¶ Et ſuꝑ virum co
herentem mihi. q̄a
humanitas xp̄i inſe
parabiliter iuncta ē
deitati. Ra.ſa. h̄ ex-
ponit d̄ imperio ro-
mano ꝑ meſſiam deſtruendo ꝓpter mala q̄ fecit romanū
imperiū populo iudaico.⁊ apparet ꝙ valde extoꝛte ⁊ ma
le exponit.qꝛ imꝑatoꝛeꝫ romanū vocat nequā ⁊ peſſimū.
⁊ ſic nō pōt dici paſtoꝛ dei nec inherēs ſibi. qꝛ talis inhe-
rentia amiciciam ſignificat. vñ in heb. dꝛ. Suꝑ virū mihi
aſſociatum. qd̄ de xp̄o optime exponit. vt dictum eſt.
r ¶ Percute paſtoꝛem ⁊ diſpgentur oues. hoc fuit imple-
tum quando apoſtoli in paſſione reliquerunt chꝛiſtū. vt
dicit ſaluatoꝛ Math.xxvj. ex quo patet ꝙ hic paſſus in-
telligitur de chꝛiſto. s ¶ Et cōuertam manum meam.i.
poteſtatem meam. t ¶ Ad puulos.i.ad apoſtolos.q̄ di-
cuntur hic paruuli eo ꝙ timoꝛe fugerunt in paſſione xp̄i
qui poſtea virtute diuina ſic fuerunt firmati ⁊ ſolidati ꝙ
gaudebant in toꝛmentis ſm̄ ꝙ dicitur Actu.v.ca. Ibant
apoſtoli gaudentes a conſpectu concilij. qm̄ digni habiti
ſunt ꝓ nomine ieſu contumeliam pati.
v ¶ Et erunt. Hic incipit verſus in hebꝛeo vbi agitur de
fideliū multiplicatione ad paſſiōem xp̄i ſequente. ſm̄ ꝙ
dicit Ioh.xij. Niſi granū frumenti cadēs in terrā moꝛtu
um fuerit ip̄m ſolū manet. ſi aūt moꝛtuū fuerit multum
fructum affert. Sciendū igitur ꝙ poſt paſſiōeꝫ xp̄i ⁊ pub
licatiōem euangelij: populus totius mūdi in tres partes
diuiſus eſt: quarum vna eſt iudeoꝝ obſtinatoꝝ. alia ē gē
tilium in infidelitate remanentium.⁊ de iſtis dicitur.
x ¶ Partes due in ea.id eſt.in terra.
y ¶ Diſpgentur ⁊ deficient. Hic defectus poteſt duplici-
ter intelligi. vno modo de defectu gratie ⁊ virtutis.⁊ ſic
a tempe publicatiōis euangelij in quo omnes tenent ad
fidē catholicam. defecerūt due. alio mō de ceſſatiōe vtri-
uſqꝫ ſecte.⁊ ſic deficient in moꝛte antixp̄i quando omnes
iudei ⁊ gentiles conuertentur ad fidem chꝛiſti. Tercia ve
ro pars chꝛiſtianoꝝ de qua dicitur
z ¶ Et tercia pars relinquetur in ea.i.in terra alijs duab⁹
deficientibus modis p̄dictis.

a relinquet in ea ⁊ ducã ter-
b ciã pte ꝑ ignẽ ⁊ vrã eos si-
cut vrit argetum ⁊ ꝓbabo
c eos sicut ꝓbat aurũ. Ipse
d vocabit nomen meũ ⁊ ego
exaudiam eũ ⁊ dicã Ppls
e me⁹ es ⁊ ipe dicet dñs ds
meus. Capitulũ. xiiij

E
cce dies dñi veniũt
dicit dñs ⁊ diuident
c spolia tua i medio tui
d ⁊ ꝯgregabo oẽs gẽtes ad
hierlm in pliũ: ⁊ capiet ci-
e uitas: ⁊ vastabunt dom⁹:
f g ⁊ mulieres violabuntur: ⁊
egrediet media ps ciuita-
h tis in captiuitatem: ⁊ reli-
quũ ppli nõ auferet ex vr-
i be. Et egrediet dñs ⁊ plia
k bit ꝯtra gentes illas: sicut
a pliat⁹ ẽ in die certamis: et
stabũt pedes e⁹ i die illa sr
mõtez oliuaꝝ q̃ ẽ ꝯ irlm ad
b oriẽtẽ. Et scindet mõs oli
uaꝝ ex media pte sui ad ori
entẽ ⁊ ad occidẽtẽ ꝑrupto
grãdi valde ⁊ sepabit me-
diũ mõt ad aqlonẽ: ⁊ me-
diũ ei⁹ ad meridiẽ: ⁊ fugie
c tis ad vallẽ mõtiũ eoꝝ qm
d ꝯiũget vall mõtiũ vsq ad
e f ꝓximũ ⁊ fugiet sic fugist
a facie fremot⁹ i dieb⁹ osie
g reg iuda ⁊ veiet dñs de⁹
h i me⁹: oẽsq sci cũ eo. ⁊ erit i
k l die illa ñ erit lux s frigus ⁊
m n gelu ⁊ erit dies vna q̃ nota
o p ẽ dño nõ dies neq lux ⁊ in
q r tpe vespi erit lux ⁊ erit i die
illa exibũt aq̃ viue d ierusa

a Et diuidam terciam ptem ꝑ ignem. s. acerbe tribulatio-
nis. q2 xpiani p⁹ fuerũt afflicti a iudeis. vtz in actib⁹ aplo-
rũ in pluribus locis. ⁊ postea a romanis pncipib⁹ ⁊ alijs
tyrannis. ⁊ grauius affligent in ꝑsecutiõe antixpi. Verũtñ
q2 h tribulatio ẽ ad ꝓbationẽ electoꝝ ⁊ augmentũ glorie
ipoꝝ. ideo subditur
b Et vram eos si-
cut vritur argentuz.
⁊c. vt nulla in eis re
maneat imũdicia: ⁊
q2 pces taliũ sũt ex-
audibiles. iõ sequit
c Ipe vocabit no-
men meũ. i. inuoca-
bit me in oratiõe de
nota d Et ego ex
audiam eũ. ad nutũ
e Et ipe dicet mi-
hi ⁊c. q2 ꝯfitebit me
ꝑ fidem ⁊ ego euz ꝑ
approbationem.
In ca. xiij. vbi di-
citur in postil. Per
dã noia idoloꝝ ⁊c.
Additio.

Q
uod autem
q idolatria post
aduentum cri
sti primum cessa-
uit ꝑ mundum non
solum simplicit sed
etiam totaliter sat
habetur in mult lo
cis spãliter Esa. ij. c.
vbi dicitur. Et idola penitus ꝯterent. Nec obstat q dicit
de aliquibus barbaris. q2 hec cessatio intelligitur sm cõ-
stitutiões seu ꝯsuetudines reipublice. q2 nulla est gens q̃
cogat colere idola sicut fiebat ante aduẽtũ xpi. licet i mul
tis ptibus remaneãt aliqui nõ solũ apud barbaros. s eti-
am apud alias nationes peccãtes in idolatria. sicut etiã
inter fideles multi errãt supstitiosa faciẽtes. cũ hoc tamẽ
stat q idolatria penitus cessauit cũ nullus sit rex neq ali
qua potestas publica q̃ cultum idoloꝝ cõpellat sicut an-
te aduentum christi. Replica.

I
N cap. xiij. vbi dr. Perdam noia idoloꝝ. exponit
i postil. de tpe antixpi an cui⁹ mortẽ nõ cessabit i to
to idolatria. Burg. aũt ꝑ modũ redargutiõis: dic
q post aduentũ xpi pmũ cessauerit omnis idolatria non
solum simpliciter s etiam totaliter. Sed illud nõ videt
veꝝ an tpa siluestri ⁊ ꝯstãtini qñ tota respublica romana
fuit idolatrie dedita. ⁊ cogebat ad idolatrandũ: cui ꝯpul
sioni restiterũt sancti martyres vsq ad mortez inclusiue:
vide huius materie correctionem supra Dañ. ij. ⁊. vij. de
statua percussa. Capitulum. xiiij.

E
cce dies Hic ꝯñr resumitur ꝑsecutio antixpi ad h
ꝙ aliquid explicetur qd nõ est supra explicatũ. Et
diuiditur in duas ptes. q2 p⁹ ponitur dicta ꝑsecutõ
scdo ponunt aliq̃ ad ipam seqntia ibi. Et veniet. Circa p
mum dicitur. a Ecce dies dñi veniũt. i. a deo disposi-
ti ⁊ preuisi. b Et diuident spolia tua. ab antixpo ⁊ ei⁹
exercitu. c In medio tui. capta. s. ciuitate de q̃ sbdit.
d Et ꝯgregabo oẽs gẽtes ⁊c. q2 de oibus gẽtibus aliqui
erũt in exercitu antixpi e Et vastabũtur domus. q2 in
de bona rapientur. f Et mulieres violabunt. antixps
em̃ adherentibus sibi laxabit habenas cõcupiscentie.
g Et egrediet ps ciuitat in captiuitatẽ. vendita ꝑ satel
lites antixpi h Et reliquũ nõ auferet ex vrbe: q2 aliqui
ibi morientur. ⁊ aliqui obedient antixpo. partim timore:
partim decepti ab eo: vt dictũ est. s. ⁊ qm̃ vbi deficit hũa
num remedium solet adesse diuinũ. ideo subditur.
i Et egredietur dñs. per effectum sue iusticie.

k Et preliabitur ꝯtra gẽtes illas. s. cõtra antixpm ⁊ ei⁹
exercitũ. l Sicut pliatus est in die certamis quando
regem egypti pharaonẽ cum exercitu suo filios isrl inse-
quentem submersit in mari rubro Exo. xiiij. a Et sta-
bunt pedes eius ⁊c. q2 in monte oliueti fulminabit anti
christus: vt dictũ ẽ
supra. ⁊ q2 in talibus
dei vindict solet cũ
fulgure esse tremo-
tus. iõ ꝓbabilit po-
test dici q in fulmia
tiõe antixpi erit ter-
remotus etiam quo
ꝑibit aliqua ps sui
exercitus. iõ sbdit.
b Et scindet mõs
oliuarũ ⁊c. exponũt
aliqui hanc scissiõz
in quattuor partes
fieri scz ad orientez.
occidentem. aquilo
nem. ⁊ meridiẽ. Ra
bi sa. vo dicit ipam
fieri in duas partes
ita q vna pars mõ-
tis inclinabitur ad
aquilonem. alia ad
meridiem ⁊ scissura
erat intermedia. ita
q lõgitudo ei⁹ erit
ab oriente in occidẽ
tem ⁊ hoc ꝯsonat ei
qd postea subditur.
c Nam ꝯiungetur
vallis montiũ. i. vallis iosaphat que est inter montem sy
on ⁊ montem oliueti. ita q habet montẽ oliueti ab oriẽ-
te. ⁊ mõtem syon ab occidente d Usq ad ꝓximum. s.
locũ dicte scissure. que scissio montis oliueti iunget valli
iosaphat. e Et fugietis. timore ducti. f Sicut fug.
a fa. ter. in die ozie regis iuda. q̃ sm q hr. ij. Paral. xxvj
voluit sibi vsurpare pontificis officiũ ⁊ tũc fuit ꝑcuss⁹ le-
pra: ⁊ factus est terremotus vt de tali ꝑsumptiõe ostẽde-
retur ira diuina. g Et veniet. Hic ꝯñr ponũtur tria se
quẽtia mortem antixpi scz finale iudiciũ ⁊ bonoꝝ pmiũ
ibi. ⁊ erit. ⁊ status ecclesie post antixpi exterminiũ ibi. et
reuertetur. Circa pmũ dicit. g Et veniet dñs ds me⁹
scz ad iudiciũ. nõ tñ imediate post mortẽ antixpi. sed erit
ibi tempus mediũ vt plenius dixi. Ezech. xxxix.
h Omnesq sancti cũ eo. q2 cũ ipo iudicabũt reprobos:
⁊ maxime apli. qbus dr Math. xix. Sedebitis ⁊ vos sup
sedes. xij. ⁊c. i In die illa. s. iudicij. k Non erit lux
scz reprobis quoꝝ erit maior numerus sm q dr Math.
vij. Lata est via que ducit nos ad ꝑditionẽ ⁊ multi intra
bunt ꝑ eam. l Sed fri. ⁊ ge. i. horror ⁊ timor q̃ ꝑ gelu
⁊ frigus designant eo q ex frigore timor causat refugien
te sanguine ad cor. ⁊ sic mẽbra exteriora reddunt frigida
⁊ tremẽtia. m Et erit dies vna. s. iudicij n Que no
ta est domino sm q dicitur Math. xxiiij. De die illa ⁊ ho
ra nemo scit. neq angeli in celo. s pater solus. ꝑ hoc tam̃
non excluduntur filius ⁊ spũssanctus quoꝝ est vna noti-
cia cum patre. o Nõ dies neq nox. s. ꝓprie. dies em̃ ꝓ
prie est latio solis sup terrã. ⁊ nox latio eius sub terra In
generali vo resurrectiõe mortuoꝝ corpa erunt incorru-
ptibilia. ⁊ sic cessabit generatio ⁊ corruptio in elementis
⁊ motus celi qui est causa generatiõis ⁊ corruptionis. et
sic nõ erit dies ⁊ nox ꝓprie q̃ causant ex motu solis.
p Et in tpe vespi erit lux. i. cessante tpe qd causat ex mo
tu celi erit lux ꝑfecta beatis in gloria celesti sicut dictuz ẽ
de reprobis q nõ erit eis lux sed frigus ⁊ gelu.
q Et erit. Hic ponit scdm scz retributio pmij cũ dicit.
r In die illa exibũt aq̃ viue de irlm. s. celesti. de q̃ dicit.

Heb.xij. Acceſſiſtis ad montem ſyon ⁊ ad ciuitatem dei viuētis irl'm celeſtē. ⁊ ꝑ aq̄s viuas intelligit̄ h̄ vita beata. ſm ꝙ dr̄ Apoc.vij. Agnus q̄ reget eos ducet eos ad vite fontes aq̄rū q̄ dicunt̄ hic exire de irl'm. q2 deriuabunt̄ ad oēs beatos. iō ſubditur. s Mediū eaꝝ ad mare oriē-

tale ⁊c. q2 beata vita deriuabit̄ eq̄lr̄ ſupꝑoſita eq̄litate meritoꝝ ad electos q̄ in ꝑncipio mūdi nati ſunt ⁊ ad alios q̄ i fine mūdi ſunt naſcituri. Per aūt ꝑ mare intelligat̄ ꝯgregatō hoiꝫ ptꝫ Apoc.xvij. vbi dr̄. ꝙ ꝑ aq̄s multas intelligunt̄ ppl'i multi. mare ꝟo dicitur ꝯgregatio aq̄rū Gen̄.j. Cōgregationeſq3 aq̄rū appellauit maria. t In eſtate ⁊ i hyeme erit id ē ꝑpetuo. duratō em̄ ꝑpetua a pte finis ē de rōne btitudinis q̄ ꝑpetuitas h̄ deſigr̄tur ꝑ ſucceſſionē eſtatis ⁊ hyemis nō q2 tūc ſint ꝓprie cū ſint drn̄e tpis qd̄ tūc ceſſabit. ſ3 q2 ꝑpetuitas nō pōt ſignificari a nob̄ niſi per ptes tpis. Sic ei dr̄ de eternitate diuina

s le Mediū eaꝝ ad mare ori
entale ⁊ mediū earū ad ma
t re nouiſſimū. In eſtate ⁊ i
v hyeme erūt ⁊ erit dn̄s ſuꝑ
x oēm terraꝫ. In die illa erit
y dn̄s vn⁹: ⁊ erit numē eius
z vnū: ⁊ reuertet̄ omnis tra
a vſq3 ad deſertū d' colle rē-
b mō ad auſtrū irl'm ⁊ exalta
c bit̄ ⁊ h̄itabit̄ in loco ſuo a
porta beniamin vſq3 ad lo
cū porte prioris: ⁊ vſq3 ad
portaꝫ anguloꝝ: ⁊ a turre
ananehel vſq3 ad torcula-
d ria regl'. ⁊ h̄itabunt in ea et
e anathema nō erit ampli⁹.
f Sꝫ ſedebit irl'm ſecura ⁊ h̄
g erit plaga qua ꝑcutiet dn̄s
oēs gētes q̄ pugnauerūt ad
h uerſus irl'm Tabeſcet caro
vniuſcuiuſq3 ſtātis ſuꝑ pe
i des ſuos ⁊ oculi ei⁹ conta

k beſcent in foramibus ſuis
⁊ ligua eoꝝ ꝯtabeſcet i ore
l ſuo. In die illa erit tumlt⁹
m dn̄i magn⁹ i eis ⁊ apph̄en
det vir manū ꝓximi ſui: et
ꝯſeret̄ man⁹ ei⁹ ſr̄ manū ꝓ
n ximi ſui. Sꝫ ⁊ iudas pug-
o bit aduerſus irl'm. Et ꝯgre
gabunt̄ diuitie oīm gentiū
i circuitu: aurū ⁊ argētū et
p veſtes multe lat' ⁊ ſic erit
ruina eq̄ ⁊ muli ⁊ cameli ⁊
aſini ⁊ oīm iumentoꝝ q̄ fu
erint i caſtris illis ſic ruina
q hec. ⁊ oēs q̄ reliqui fuerit
de vniuerſis gentib⁹ q̄ ve
r neruntꝯtra irl'm aſcendent
s ab ā̄no i annū vt adorēt re
t gem dn̄m exercituū ⁊ cele-
brent feſtiuitatē tabnaclo-
v rū. Et erit q̄ nō aſcēderint
de familijs tre ad irl'm vt

k In foraminibus ſuis. i. in locis ſuis que ſunt quedaꝫ foramina in capite. l In die illa erit tumul. dn̄i. i. immiſſus a dn̄o ⁊ quis ille ſit ſubditur. m Et apph̄ēdet vir manū ꝓximi ſui. q2 mutuis gladijs ſe interficient q3-tum ad aliquaꝫ ꝑtem illius exercitus. ſicut de philiſteis turcatis dicit̄. j. Regum. xiiij.

n Sed ⁊ iudas pugnabit aduer. hier. exponat̄ vt. s̄. xij. c. o Et ꝯgregabunt̄ diuitie oīm gentiuꝫ in circuitu ſcꝫ hieruſalem. ibi em̄ apportabuntur diuitie q̄s alibi rapiet antichriſtus ⁊ eius exercit⁹. ⁊ ibi erit ſue vite terminus. vt dictum ē. p Et ſic erit ruina equi ⁊ muli ⁊c. quia animalia exercitus antixp̄i percutientur peſtilētia ſicut ⁊ homines ⁊ iſta duo nō fuerunt ſuperi⁹ explicata. q Et omnes. Hic propheta reſumit ꝓpoſitum ſcꝫ ſtatum eccleſie poſt anticriſtum quādo omēs generaliter ꝯuertēt̄ ad chriſtum: vt. s̄. dictum eſt. ideo dicit̄. Et omnes qui relicq̄

Apocal'. j. Qui ē ⁊ q̄ erit ⁊ q̄ vēturus eſt v Et erit dn̄s rex ſr̄ oēꝫ terrā. q2 tūc ceſſabit ꝑlatio ⁊ dn̄iū nō ſolū in hoibus ſꝫ etiā angelis inq3tū reſpicit officiū admiſtrationis: ſm ꝙ dr̄. j. ad Coꝝ. xv. ꝙ xp̄s curuabit oēꝫ ꝑncipatū ⁊ poteſtatē cū tradiderit regnū deo ⁊ patri. ideo ſubditur. x In die illa erit dn̄s vnus. hoim ⁊ angelorum y Et erit nomē e⁹ vnū. i ꝑn̄ti ei noiat̄ a nob̄ plurib⁹ noib⁹. q̇a noiamus eū ſicut cognoſcimus in ꝯgnitionē aūt dei deuenimus ex ꝑfectioīb⁹ creaturarū q̄ ſunt plures ⁊ diſtincte. ſꝫ i patria videt̄ ꝑ ſeipm̄ imediate. ⁊ ſic noiat̄ vno ſimplici noie ab vna ſimplici ꝑfectiōe. z Et reuertet̄. hic ꝯſr̄ ponit̄ terciū ſcꝫ ſtatus eccie poſt mortē antixp̄i. q2 licet ꝑcedat iudiciū ⁊ beatoꝝ ꝑmiū. tn̄ ponitur hic poſt. q2 ſacra ſcriptura nō ſemꝑ ſequit̄ ordinē tpis ſꝫ frequent̄ prius facta vltio narrant̄. ⁊ diuidit̄ in tres ꝑtes. q2 ꝑmo propheta deſcribit hūc ſtatū. ſcd̄o reſumit penā antixp̄i ⁊ ſui exercitus vt addat aliq̇d qd̄. s̄. nō eſt explicacū ibi. Et h̄ erit plaga. tercio redit ad ꝓpoſitū ibi. Et oēs. Circa ꝑmū dicit. z Et reuertet̄ ois terra. i. oēs habitantes in terra ad dn̄m ih̄m xp̄m mortuo antixp̄o. vt. s̄. dictum eſt. a Vſq3 ad deſertū ⁊c. i. a quocūq3 loco q3tūcūq3 parum ab hoibus habitato b Et exaltabit̄. ſ. eccia q̄ fuerat ab antixp̄o ⁊ ſuis depreſſa. vt. s̄. dictū ē. pōt etiā intelligi de irl'm ad lr̄am q̄ capiet̄ ⁊ deprimet̄ ab antixp̄o. vt dictū eſt ⁊ poſt mortē eius exaltabit̄ c Et habitabit̄ in loco ſuo ⁊c. q2 multi de irl'm captiuabunt̄ ꝑ antixp̄m: ⁊ timore ei⁹ fugient multi q̄ ip̄o mortuo reuertent̄ ita ꝙ ciuitas in oibus ſuis ꝑtibus habitabit̄. d Et anathema. i. maledictio. e Nō erit ampli⁹. qualis fuit tempe antichriſti. f Sed ſedebit irl'm ſecura. q2 ꝑſecutio antixp̄i erit vltia. g Et hec. Hic ꝓph̄a reſumit exercitus antixp̄i exterminium cū dicit̄. Et h̄ erit plaga ⁊c. ſ. antixp̄i ⁊ ſui exercitus qui pugnabūt cōtra irl'm vt dictū eſt. s̄. in ꝑn. huius cap̄. h Tabeſcet caro vniuſcuiuſq3. i. deficiet peſtilētia ⁊ morte. i Et oculi eius ꝯtabeſcent. deficiēte ꝟtute viſiua.

fuerint de vniuerſis gentibus qui venerūt cōtra hieruſalem. q2 aliqui venient cum antixp̄o magis coacti q3 volūtarie. ⁊ iſti cōuertentur ad chriſtum viſa alioꝝ morte. iō ſubditur. r Aſcendent ab anno in annum. i. ſingulis annis diebus ſolennibus ad hoc ſtatutis ab eccleſia. s Vt adorent regem dn̄m exercituum. i. xp̄m qui ē rex non ſolum hoim: ſꝫ etiam angeloꝝ. t Et celebrent feſtiuitates tabarnaculoꝝ. non accipitur hic feſtum tabernaculoꝝ ꝓut iudei celebrant. q2 cultus ille ceſſauit a tꝑe publicatiōis euangelij. ex tūc em̄ ille cultus fuit mortiferus ⁊ in cultum ſp̄ualem mutatus. illa autem feſtiuitas tabernaculoꝝ fiebat in lege in memoriam ꝙ filij iſrl' i deſerto habitauerūt in tabernaculis. ⁊ ꝓcedendo intrauerunt terram ꝓmiſſionis. ⁊ figurabatur ꝑ hoc futuꝝ tempore no. le. ꝙ fideles ꝓcedendo de ꝟtute in virtutem tꝑe ꝑegrinationis huius vite intrarent terrā viuentiū aperta ianua ꝑ chriſtum. ⁊ hoc nō celebrant boni xp̄iani ꝑ hunc mūdum tranſeūtes tanq3 ꝑegrini ⁊ deueniant ad patriā ꝑadiſi ⁊ magis celebrabit̄ poſt mortem antixp̄i oib⁹ gentibus ad fidem xp̄i cōuerſis. pōt etiā dici ꝙ ſicut chriſtiani celebrant feſta paſche ⁊ penthecoſtes. alio tamen modo q3 iudei. ſic etiam feſtū tabernaculoꝝ celebrādo officium ⁊ ieiunia q̄ttuor tꝑum. in ſeptēbri. in quo menſe a iudeis celebrabat̄ feſtū tabernaculoꝝ. xv. die menſis. ⁊ iſta obſeruatio xp̄ianoꝝ magis vigebit poſt mortē antixp̄i ſicut ⁊ alie obſeruantie no. le. vt dictum eſt. v Et erit qui nō aſcēderint de familijs terre ad hierl'em ꝑatet ꝙ nō loquit̄ hic de irl'm hiſtorice ſꝫ metaphorice inq3tum ꝑ irl'm ſignificatur militās eccleſia ſicut dictū fuit diffuſe Eſa. ij. non em̄ poterunt conuenire omnes familie terre in ciuitate hierl'm hyſtorice. quia de oibus partibus mundi non poſſent ſic ſingulis annis conuenire: nec etiā ibi capi. ꝓpter qd̄ q̄dā glo. hebraica ſuꝑ iſtud ca. dicit ꝙ ciuitas in aduentu meſſie dilatabit̄ vſq3 ad fines terre: qd̄ non pōt intelligi de aliq̄ ciuitate mālī: ſꝫ iam eſt

adorēt regē dn̄m exercituū
x y non erit ſr̄ eos imber. Nā
etſi familia egypti nō aſcē-
derit ⁊ nō venerit: nec ſup
z eos erit. Sʒ erit ruina q̄ p̄
cutiet dn̄s oēs gētes q̄ nō
aſcēderint ad celebrādam
feſtiuitatē tabernaculoꝝ.
a Hoc erit pctm̄ egypti: ⁊ h̄
pctm̄ oim gētiū q̄ nō aſcen
derint ad celebrādā feſtiui
b tatē tabnaculoꝝ. In die il
la erit qđ ſup frenū eq̄ ē ſā-
c ctū dn̄o: ⁊ erunt lebetes in
d domo dn̄i q̄ſi phiale coraʒ
altari: ⁊ erit oīs lebes i ie-
ruſalē ⁊ i iuda ſctificat⁹ do
e mino exercituū: ⁊ venient
oēs imolātes ⁊ ſument ex
f g eis ⁊ coq̄nt in eis ⁊ nō erit
mercator vltra i domo dn̄i
exercituum in die illo.

Explicit zacharias ꝓpha

Incipit ꝓlogus in malachiam prophetam.

a Deus per moyſen
populo iſrael pre-
ceperat ſacerdo-
tes tabernacl'i ſui
omni corꝑali vicio liberos

adimpletum. qnia eccleſia noie irl'm eſt ſignificata. ⁊ vſ-
qʒ ad fines terre eſt dilatata. qꝛ in oib⁹ terris ſunt aliq̄ cri
ſtiani. ⁊ magis implebit mortuo antixp̄o. qꝛ tūc oēs ve-
nient ad fidē xp̄i x Nō erit ſup eos imber. ſ. diuie grē
⁊ euāgelice doctrine eo mō loquēdi q̄ dr̄ Deut. xxxij Cō
creſcat vt pluuia do
ctrina mea fluat: vt
ros eloquiū meum
q̄ſi imb̄ ſup terram.
⁊c. y Nā ⁊ ſi fāi-
lia egypti. i. gētiles.
qꝛ p̄ egyptios intel-
ligunt etiam alij.
z Sed erit ruina. ſ.
imbris p̄dicti caren
tia. ⁊ ꝙ p̄ egyptios i
telligūtur alij genti
les. ſubditur
a Hoc erit pecca-
tū egypti ⁊ hoc pec
catū oim gentiū. q.
d. hoc qđ dictū ē de
egypto extendit ad
alias gentes.
b In die illa erit ⁊c̄
qđ exponi glo. quia
mortuo antixp̄o tā-
ta erit pax ꝙ non erit neceſſarius vſus armoꝝ ⁊ equoꝝ.
⁊ iō aurū ⁊ argentū qđ ante ponebat in frenis offerretur
ad cultū diuinū: qui valde augmentabit mortuo anticri
ſto. vt dictū eſt. c Et erūt lebetes in do. dn̄i. i. vaſa ad
diuinū cultū apta vt calices ⁊ hmōi. q̄ hic vocantur lebe
tes. qꝛ h̄ ꝓpha metaphorice loquēs expm̄it cultū no. te.
p̄ ea q̄ erāt in cultu ve. te. vt dictū ē de feſto tabernaculo-
rū irl'm. ⁊ ad h̄ deſignandū ſubditur. d Phiale coraʒ
altari. phiale ſunt vaſa ad vini poculū apta Amos. vj. bi
bentes in phialis vinū. e Et venient oēs imolantes.
ſacrificiū no. le. qđ eſt euchariſtia. f Et coquēt in eis.
id eſt hoc ſacrificiū offerēt in ardore caritatis q̄ tūc vige-
bit in xp̄ianis. ⁊ eſt h̄ metaphorica locutio ſicut ⁊ ſupra.
g Et non erit mercator. qꝛ viciū ſymonie totaliter caſſa-
bit in eccleſia Sciendū aūt ꝙ expoſitores nr̄i cōiter tres
vltimas p̄tes hui⁹ capl'i exponūt aliter. ab illo em̄ loco.
Et reuertet oīs terra ⁊c̄. vſqʒ ibi. Sed ſedebit irl'm ſecura
incluſiue exponūt de p̄mio beatoꝝ poſt iudiciū ꝯiūgen-
do lr̄e p̄cedenti. ⁊ qđ ſubdit. Et h̄ erit plaga. vſqʒ ad locū
illū incluſiue. ſicut ruina. exponūt de ſupplicio reprobo
rū. ⁊ qđ ſubdit. Et oēs q̄ reliq̄ fuerint ⁊c̄. vſqʒ ad finē cap̄.
exponūt de ꝓfectu eccīe poſt mortē xp̄i: ita ꝙ illud qđ dr̄
In die illa erit qđ ſup frenū equi ē ſcm̄ dn̄o. exponunt
de t̄pe ꝯſtantini in q̄ multū fuit dilatata. in cui⁹ freno ma
ter eius helena dr̄ feciſſe poni vnū de clauis xp̄i. ⁊ aliū
in eius galea vt ſic eſſet ſecurus inter p̄lioꝝ p̄icula. Iſtas
expoſitiōes nō ꝓſequor in p̄ticulari. qꝛ in gloſis ⁊ alioꝝ
poſtil. p̄nt a quolibet videri. videt tn̄ mihi ſaluo meliori
iudicio ꝙ expoſitio quā poſui ſup iſtas tres p̄tes magis
litere ꝯſonat iſtarum p̄tium ⁊ etiam precedenti.

In capi. xiiij. vbi dicitur in poſtilla. Et ſcindetur mōs
oliuarum. Additio.

p Rout lr̄a ſonat plane ſciſſura montis oliueti in q̄t
tuor partes eſt intelligenda. Dicit em̄. Scindetur
mons oliuaꝝ ex media p̄te ſui ad orientem ⁊ ad oc-
cidentem. ⁊ ſic in hac ſciſſura media pars montis oliueti
erit orientalis. ⁊ media p̄s occidētalis. Non em̄ dixit ab
oriente in occidentem. ſʒ ad orientem ⁊ ad occidentem. ⁊
ſequitur. Sepabitur montis mediū ad aquilonē ⁊ medi
um eius ad meridiem. Ex quo habetur alia ſciſſura. f̄m
quā media pars montis erit aquilonaris ⁊ media meri-
dionalis. ⁊ ſic patet manifeſte. ꝙ hec diuiſio fiet in quatu
or partes ad modum crucis Ra. ſa. vero fugit hanc pla-
nam expoſitiōem ne intelligatur mons oliueti in forma
crucis ſcindi. fugit. n. ſignū crucis ſicut ⁊ diabolus pat eius.

In eo. c. vbi dicit in poſtil. Poteſt etiā dici ꝙ ſicut xp̄i
ani celebrant feſta paſche. Additio.

q Uidam expoſitores hebreoꝝ dicunt. ꝙ bellū de q̄
hic loquitur erit t̄pe feſti tabernaculoꝝ. ⁊ ꝓpter h̄
illud feſtū celebrabi
tur poſtea cum mul
to maiori ſolennita-
te q̄ʒ antea. ⁊ hoc po
teſt applicari ad pro
poſitū nr̄ʒ. qꝛ ſi iſta
miracula fient t̄pe
hui⁹ feſti fideles re-
manentes inter t̄ps
huius belli ⁊ diē iu
dicij rōnabiliter de-
bent ſtatuere ꝙ fiat
illud feſtū de nouo
celeberrimum ſic ꝙ
oēs teneāt ad eccle-
ſiā venire q̄ eſt hie-
ruſalē ſp̄ualis ⁊c̄.

Replica.

i N capi. xiiij.
vbi dr̄. Et ſcin
detur mōs oli
uarum vbi poſtilla
allegat quoſdā qui exponūt de ſciſſura montis in quatu
tuor p̄tes p̄ modum crucis. allegat etiam ra. ſa. qui dicit
ſciſſuram ſolū fieri ab oriente in occidentem. cui videtur
lr̄a ꝯſonare vtʒ in poſtil. Sed burg. motus ꝯtra ra. ſa. di-
cit eū fugere planam expoſitiōem. qꝛ fugit ſignū cruc̄ ſi
cut ⁊ diabol⁹ ⁊ pater eius. ſʒ tamen intentiōi burg. videt
obuiare fuga de qua dr̄ in lr̄a. qꝛ crucis myſteriū qđ ad li
terā putat burg. deſcribere nō eſt materia fuge ſʒ refugij.

Poſtilla fratris Nicolai de lyra cū additiōibus Pau
li ep̄i burg. ac replicis mag̃ Mathie dorinck ſup Zacha
riam ꝓphetam finit.

Incipit expoſitio prologi in Malachiam ꝓphetam.

d Eus p̄ moyſen ⁊c̄. In iſto ꝓlogo iuxta ea que
in prophetia dicuntur: oñditur populi iſraeli-
tici ingratitudo ⁊ eiuſdem increpatio. Proce
ditur autem in iſto ꝓlogo p̄ hunc modum. pri
mo expm̄itur beneficium dei p̄ſtitum populo
ſecūdo oſtenditur populi ingratitudo ibi Sed quia tan
ti muneris. tercio ſubditur diuina increpatio ibi. Ideo p̄
Malachiam ꝓphetam ⁊c̄. Beneficiū autem domini exp̄
mitur in duobus. primo in officio preſtito ſacerdotibus
ſecundo in dignitāte officij ipſius ⁊ iſta dignitas notatur
ibi. Uide ⁊ ſacerdotes ⁊c̄. Officium autem eſt mediatio
nis quod eſt duplex. ſcʒ populi ad deum: quod notat pri
mo ⁊ dei ad populum quod notatur ſecundo ibi. Qui-
bus legem ⁊c̄. In hoc em̄ ꝙ inſtituit ſacerdotes in officio
offerendi ſacrificia: datur officium mediationis populi
ad deum: in hoc ꝙ dedit legem f̄m quam debebant rege
re populum. datur officium mediationis dei ad populū
dicit igitur.

a Deus per Moyſen. Nota ꝙ poſt reditum iuda de ca
ptiuitate babylonica qui fuerant reuerſi edificabant ſibi
domos ⁊ habitabāt in illis nondū templo reedificato. vt
hr̄ Aggei. j. b. Miſſi ſunt ẽ a dn̄o aggeus ⁊ zacharias ꝓ-
phete ad increpandū eos ꝓpter negligentiam ⁊ moram
reedificationis templi. ⁊ ad exhortandum ad edificandū
qui taliter exhortati ſtatim templum ⁊ altare reedifica-
uerunt quibus reedificatis emerſit aliud peccatum ſcili-
cet ꝙ ſacerdotes maculam habentes ſacrificabant cōtra
illā ꝓhibitiōem. Leuiti. xxj. f. Homo de ſemine tuo p̄ fa
milias qui habuerit maculam non offerret panē domīo
deo ſuo nec accedet ad miſteriū eius. Item offerebant ſa
crificia maculam habentia cōtra illā ꝓhibitionem. Leui